UNIVERSITATEA DIN PITEŞTI
FACULTATEA DE ŞTIINTE ALE EDUCAȚIEI

LUCRARE METODICO–ŞTIINȚIFICĂ
PENTRU ACORDAREA GRADULUI DIDACTIC I

Coordonator ştiinţific:
Lect. univ. dr. MAZILESCU SORIN

Candidat:
CHIRU (NICULAE) C. GIORGIANA

2017

UNIVERSITATEA DIN PITEŞTI
FACULTATEA DE ŞTIINTE ALE EDUCAȚIEI

CONTRIBUTIA POVESTIRII LA EDUCAREA LIMBAJULUI COPIILOR DE VÂRSTA PREŞCOLARĂ

Coordonator ştiinţific:
Lect. univ. dr. MAZILESCU SORIN

Student:
CHIRU (NICULAE) C. GIORGIANA

2017

CUPRINS

Argument …… ..4

Capitolul I.Cadru teoretic ……..... 6

I.1. Importanța învățământului preșcolar, rolul lui în pregătirea copilului pentru școală…....6

I.2. Educarea limbajului la vârsta preșcolară...……..…….....9

I.3. Conceptul de povestire...……..…….....12

I.4. Conceptul de povestire ca metodă de învățământ.....…….....14

Capitolul II. Povestirea în procesul instuctiv-educativ în grădiniță…..…….....16

II.1. Povestirea-caracteristici…….....16

II.2. Organizarea activității de povestire în grădiniță….....……19

II.3. Rolul povestirilor în dezvoltarea limbajului preșcolarilor...……29

Capitolul III. Stimularea comunicării orale în activitățile de povestire…….....33

III.1.Metodele tradiționale.....…….…….....35

III.2. Metodele interactive de grup.....……...……45

III.3. Avantajele și dezavantajele metodelor tradiționale și ale celor moderne.....48

Capitolul IV Cercetare psihopedagogică.....…….62

IV.1. Obiectivele și metolodogia cercetării.....62

IV.2. Prezentarea, analiza și interpretarea rezultatelor 66

IV.3. Concluziile cercetării…….....74

Concluzii…….....75

Bibliografie…….....77

Anexe…….....78

ARGUMENT

În lucrarea intitulată ***Contribuția povestirii la educarea limbajului copiilor de vârsta preşcolară*** am vrut să expun rolul povestirii în dezvoltarea limbajului la preşcolari.

Alegerea temei acestei lucrari este motivata de tendinta de accentuare a laturii formative a procesului de invatamant in detrimental celei informative. Educația este cel mai frumos dar pe care il poate dobandi omul,cel care-i formeazaconduita etica,demnitatea si simtul estetic, ii da implinirea fizica si intelectuala.

Vârsta preșcolară se caracterizează printr-un potențial creativ ridicat. În perioada aceasta copiii învață să-și exprime ideile, impresiile, gândurile, dorințele într-o formă nouă, inteligentă, cursivă, creatoare.

Dacă această perioadă nu este fructificată, pierderile vor fi foarte mari, iar recuperările ulterioare vor fi minime.

Copiii în grădiniță, dobândesc cunoștințe, iar îmbogățirea vocabularului va fi inevitabilă, vorbirea va fi mai clară, corectă, coerentă. Activitățile educative trebuie să fie făcute în așa fel încât aceștia să fie stimulați să participe în mod activ la activități, atât verbal cât și mintal.

Preșcolarului îi este foarte ușor să-și exprime creativitatea prin intermediul limbajului. În activitatea de educarea limbajului, "povestirea" este cel mai plăcut mod de a-și satisface nevoia de cunoaștere și de afectivitate, stimulează imaginația și dezvoltă capacitatea de comunicare.

Contribuie mai ales la dezvoltarea proceselor psihice: gândirea logică, memoria voluntară, imaginația creatoare, limbajul – ca mijloc fundamental de comunicare.

Preșcolarii la început memorează mecanic tot ceea ce aud, tot ce văd, dar pe parcurs memorarea este tot mai conștientă, logică. Copiii ajung să folosească în contexte noi cuvintele învățate. Pentru ca, creațiile lor să fie tot mai conștiente copilul trebuie să trăiască printre povești, povestiri. În cei 3-4 ani de grădiniță are loc dezvoltarea și perfecționarea limbajului, care are o importanță deosebită pentru integrarea copiilor în școală, cât și pentru dezvoltarea întregii personalități.

Mi-am orientat intreaga activitate instructiv-educativa spre aspectul formative al dezvoltarii personalității copilului, spre cultivarea capacitații lui de cunoastere si exprimare, spre formarea si dezvoltarea calităților de vointă, caracter și a unor deprinderi de conduită morala prin mijloace specifice actului educațional realizat în grădiniță.

Lucrarea prezinta in capitolul I – *Cadru teoretic*-rolul invatamantului prescolar in pregatirea copilului pentru scoalain viata, ce beneficii aduce educarea limbajului copiilor de varsta prescolara, precum si definitia povestirii, ca specie a genului epic, dar si ca metoda de invatamant.

In capitolul II – *Povestirea in procesul instructiv-educativ in grădiniță* sunt prezentate caracteristici ale activitatii de povestire,modul in care se organizeaza o activitate de povestire, dar si tipuri de povestiri intalnite in grădiniță.

Capitolul III - *Stimularea comunicarii orale in activitatile de povestire prin utilizarea metodelor de invatare*-prezinta metode traditionale de invatare,precum si pe cele interactive de grup folosite in cadrul activitatilor de povestire,precum si avantajele si dezavantajele acestora.

Pe parcursul cercetării efectuate, in capitolul IV, am încercat să verific şi să aduc argumente în favoarea ipotezei de lucru, folosind metode şi strategii eficiente concretizate în rezultatele obţinute pe baza evaluarilor iniţiale, formative şi finale, pe un lot experimental de 24 de subiecţi si un lot de control de 20 de subiecti, copii preşcolari cu vârste cuprinse între 5 şi 6 ani, de la grupele mare A si mare B.

Prelucrarea datelor şi a concluziilor inserate pe parcursul lucrării reprezintă verificarea ipotezei formulate.

Lucrarea cuprinde *Concluzii*, *Bibliografie* destul de bogată și adaptată cerințelor psiho-pedagogice, dar si *Anexe*, unde intalnim fise de lucru folosite in cadrul experimentului si doua proiecte didactice.

Aceasta lucrare reprezinta o materializare a interesului cu care am conceput si realizat proiectarea si realizarea demersului didactic in limitele varstei prescolare, determinand, intr-un mod creator educarea limbajului copiilor prin diferite tipuri de activitati desfasurate in grădiniță.

Capitolul I.

I.1. Importanţa învăţământului preşcolar, rolul lui în pregătirea copilului pentru şcoală

Învăţământul preşcolar constituie prima formă de instruire şi educare organizată, competentă si sistematica; de asemenea, reprezintă prima formă de socializare a copilului. În grădiniţă se creează condiţii optime ca preşcolarii să se manifeste activ, dirijaţi permanent de cadre specializat.

Grădiniţa este prima instituţie de învăţământ cu caracter instructiv, educativ şi formativ. Ea constituie un cadru sistematic, structurat în forme variate, menit să stimuleze, să dezvolte într-un ritm mai rapid procesele psihice cognitive, unele calităţi intelectuale, fizice şi morale ale personalităţii copilului.

Prin urmare, grădiniţei îi revine sarcina de a asigura o pregătire armonioasă a copilului preşcolar. Pentru aceasta se impune în primul rând pregătirea copilului din punct de vedere fizic, ca la intrarea în şcoală organismul lui să fie sănătos, rezistent la eforturi, capabil să desfăşoare o muncă susţinută.

În aceeaşi măsură, se impune să fie înarmat cu un volum de cunoştinţe despre mediul înconjurător, viaţa socială din diferite medii de activitate, pentru ca acesta să beneficieze de o bună integrare în şcoală.

Intrarea copilului în grădiniţă schimbă întregul lui stil de viaţă, întreaga atmosferă din grădiniţă contribuind la încadrarea lui în colectiv şi la dezvoltarea conştiinţei de sine, la înţelegerea faptului că este egal cu ceilalţi. Grădiniţa formează copiilor deprinderi elementare, dar perioada preşcolară se caracterizează printr-o dezvoltare complexă şi interesantă, cu influenţe asupra evoluţiei biopsihice ulterioare. Atât de cunoscuta expresie a celor şapte ani de acasă pe care reflectă tocmai importanţa constituirii bazelor activităţii psihice şi conturarea trăsaturilor de personalitate ce îşi pun amprenta pe comportamentele viitoare.

Preşcolarul traversează etapa cunoaşterii prin lărgirea contactului cu mediul social şi cultural din care asimilează modele de viaţă ce determină o integrare cât mai activă la condiţia umană.

Mediul solicită copilului adaptări ale comportamentului la sisteme diferite de cerinţe în condiţii de tutelă, protecţie şi afecţiune. În acelaşi timp creează o mare sesizare a

diversităţii lumii şi vieţii, o mai densă şi complexă antrenare a deciziilor, curiozităţii, trăirilor interne la situaţii numeroase şi inedite.

În acest timp se dezvoltă bazele personalităţii copilului şi capacităţile de cunoaştere, comunicare, expresia şi emanciparea comportamentelor ce ating grade de complexitate raportate la caracteristicile de vârstă şi dezvoltare psihofizică. foarte necesare vieţii.

Au fost remarcate unele diferenţe în dezvoltarea psihică şi mai cu seamă în modul de relaţionare şi adaptare la condiţiile de mediu pentru copiii care frecventează colectivitatea (grădiniţa) şi pentru cei care rămân în familie până la intrarea în şcoală.

Depăşind cadrul limitat al familiei, grădiniţa este percepută de copil ca având cerinţe complexe şi prin aceasta se produc stimulări continue a activităţii psihice a acestuia. Învăţământul preşcolar pune bazele şcolarizării şi pregăteşte copilul pentru viaţa şcolară. În colectivitate, copilul este nevoit să se adapteze la cerinţele externe, să depăşească contradicţiile dintre acestea şi posibilităţile sale limitate de a răspunde în mod eficient, să renunţe la unele dorinţe de moment pentru a desfăşura acţiuni care pot să nu-l satisfacă, să asimileze şi să adopte comportamente bazate pe norme sociale riguroase cu efect nemijlocit pentru socializarea acestuia.

Motorul dezvoltării psihice îl constituie tocmai aceste contradicţii dintre solicitările externe şi posibilităţile lui interne, constituind nu numai punct de plecare, dar şi factori acceleratori ai dezvoltării explozive a comportamentelor copilului, a diferenţierii şi individualizării acestora, a socializării treptate, dar sigure, a copilului.

Etapa preşcolară este una a schimbărilor semnificative nu doar fizice, ci şi mentale şi emoţionale. Se afirmă tot mai des în pedagogia şi psihologia actuală că preşcolaritatea este perioada în care se acumulează cea mai importantă experienţă socio-educativă din viaţa unei persoane.

Este cunoscut faptul ca grădinița in viata copilului are un rol foarte important, influentand in foarte mare masura parcursul sau educational.Daca un copil nu a primit la momentul potrivit un minim de influente educationale,pierderile esentiale nu vor mai putea fi recuperate decat partial,cu mare intarziere,oricat de intense ar fi eforturile ulterioare ale cadrului didactic. De aici apare necesitatea cuprinderii copiilor de varsta prescolara la grădiniță.

În acest cadru educational, invatamantul prescolar contribuie la dezvoltarea fizica si armonioasa a copiilor,la stimularea gandirii si inteligentei, la insusirea cunostintelor necesare

pentru scoala, la formarea unor deprinderi de munca,ordine si disciplina,a trasaturilor de caracter si comportare civilizata.

Omul de maine, pe care il modelam azi,trebuie sa stie, pe langa altele, sa imbine armonios interesele personale cu cele generale si mai ales sa stie sa adere la interesele generale.

Grădinița are rolul de a sistematiza si integra cunostintele,experientele si influentele dobandite de copil in primii ani de viata,de a largi contactele lor culumea exterioara, de a dezvolta capacitatea si modalitatile de receptare si comunicare a informatiei,de a realiza o serie de obiective ale educatiei estetice,fizice,afective,de a contribui la satisfacerea nevoii de relatii sociale si de activitate.

Obiectivele pregătirii prescolarului pentru scoala vizeaza in principal dezvoltarea vorbirii, cultivarea inteligentei,a spiritului de observatie,a independentei in gandire si actiune, stimularea creativitatii, dezvoltarea deprinderilor de integrare in colectivitate,de adaptare la mediul social.

În toate tipurile de activităţi desfăşurate în grădiniţă: activităţi comune, activităţi la alegerea copiilor, activitati de dezvoltare personala, activităţi recreative şi de relaxare, activităţi recuperatorii, aceştia realizează achiziţii cognitive, formandu-si deprinderea de a acţiona la comandă, de a stabili relaţii de cooperare cu educatoarea şi cu ceilalţi copii, îşi dezvoltă capacitatea de a comunica verbal şi nonverbal, îşi formează deprinderi intelectuale motrice.

Din punctul de vedere al lărgirii orizontului cognitiv şi afectiv al copilului, grădiniţa contribuie la:

- Dezvoltarea capacităţilor senzoriale şi perceptive prin reprezentările memoriei şi ale imaginaţiei;

- Perceperea realităţii pe căi emoţionale şi imaginative;

- Dezvoltarea relaţiilor cu ceilalţi copii, cu mediul natural şi social;

- Dezvoltarea receptivităţii la acţiunile adulţilor întâi prin imitare, apoi prin transpunere în joc a comportamentului şi acţiunilor acestora, mergând până la participarea lor la activităţile adulţilor;

- Dezvoltarea motricităţii şi a senzorial-perceptivităţii;

- Creşterea atenţiei a cărei concentrare sporeşte de la 5-7 minute la preşcolarul mic, la 15-20 minute la preşcolarul din grupa mijlocie şi la 40-45 de minute la preşcolarul mare în joc, audiţii sau vizionări de filme, teatru pentru copii, etc.

Accentuarea laturii formative şi celei aplicative a procesului instructiv-educativ din grădiniţă se fundamentează pe concepţia potrivit căreia, calea cea mai eficientă de pregătire a copilului pentru activitatea de tip şcolar constă în dezvoltarea limbajului şi a comunicării, formarea operaţiilor gândirii, a unor capacităţi intelectuale implicate în actul învăţării, iniţierea în anumite tehnici elementare de muncă intelectuală şi fizică, înzestrarea cu anumite trăsături morale care susţin efortul solicitat la şcoală şi asigură integrarea în colectivitate.

Latura informativă a învăţământului preşcolar nu este nicidecum neglijată, deoarece cunoştinţele, atunci când sunt corect înţelese, temeinic asimilate, ordonate, sistematizate sunt instrumentele cele mai preţioase cu care operează gândirea.

I.2. Educarea limbajului la vârsta preșcolară

Educarea limbajului preşcolarilor este o condiţie primordială a integrării lor cu uşurinţă în activitatea de tip şcolar dar şi în ceea ce priveşte pregătirea lor pentru viaţă. Cu cât un copil stăpâneşte mai bine sistemul de comunicare specific uman, care este limba, cu atât poate primi mai multe interacţiuni, din partea celor din jur şi cu atât este mai educabil. Pentru a favoriza educarea conduitei verbale preşcolarilor trebuie stimulata participare activa a acestora atât verbal cât şi mental.

Dezvoltarea limbajului nu trebuie privita ca o sarcina ce revine numai limbii romane si activitatilor incluse in acest obiect de studiu. Atat latura lexicala, semantica, cat si cea gramaticala se realizeaza prin intermediul tutuor activitatilor si factorilor adiacenti procesului instructiv-educativ.

In anii petrecuti de copil la grădiniță, sub influenta procesului de invatamant la care participa copilul, are loc o asimilare rapida a diferitelor aspecte ale limbii; dezvoltandu-se astfel noi functii si forme a limbajului si forme a limbajului. Aici copilul vorbeste mai mult cu alti copii despre ceea ce a vazut, a auzit, a facut, a gandit. In acest fel trece treptat de la limbajul situativ la limbajul contextual (de comunicare, care are un rol preponderent fata de primul), iar pe masura ce copilul exploreaza lumea inconjuratoare, el depaseste tot mai mult limitele experientei desprinzandu-se de influenta momentului prezent.

Dezvoltarea vorbirii si invatarea corecta a limbajului constituie o preocupare permanenta din partea educatoarelor.

In grădiniță, copiii dobandesc un bagaj de cunostinte, iar vorbirea devine mai bogata, mai clara, mai corecta, asigurand dezvoltarea intensa a gandirii.

Astfel, întreaga exprienţă instructiv-educativă din gradiniţă atestă posibilitatea şi utilitatea cultivarii limbajului oral, in stransa legatura cu dezvoltarea vorbirii, efectuandu-se exercitii de pronuntie si de exprimare.

Pornind de la acest considerent, trebuie sa subliniem ca limba vorbita in situatii obisnuite de viata trebuie sa fie corecta. In afara acestei cerinte fundamentale, exista, in planul de invatamant, activitati care sprijina in mod direct dezvoltarea limbajului si imbogatirea vocabularului.

Obiectivele stabilite pentru fiecare activitate indica metoda de baza, caile si modalitatile care pot fi folosite.

Activitatile care urmaresc formarea capacitatilor de audiere, reproducerea unui continut de idei, dupa o expunere libera sau dupa o lectura, sunt povestirile.

Educatoarei ii revine rolul de a sugera copiilor, in raport cu varsta lor, acele activitati care sa capteze interesul acestora, sa le trezeasca nevoia de a se exprima prin cel mai precis mod de expresie, limbajul verbal. Copiii sunt avizi de cuvinte, sonoritatile ii amuza, insa ei cantaresc rolul acestora.

Problema limbajului la varsta prescolara a facut obiectul a numeroase studii si cercetari care au reliefat importanta lui in procesul comunicarii copilului cu persoanele din jur, in activitatea de cunoastere, in dezvoltarea proceselor psihice, precum si in dezvoltarea vorbirii reproductive in procesul comunicarii cu cei din jur, in asa fel incat copilul sa-si exprime cu usurinta dorintele, impresiile, gandurile, sa redea in mod inteligibil, cursiv si logic o poveste, un basm cunoscut, o intamplare sau un fapt trait, auzit la altii sau imaginat de el.

In cadrul activitatilor de educatie a limbajului, în cei 3-4 ani de grădiniţă, are loc o dezvoltare si perfectionare a limbajului sub aspect fonetic, lexical si gramatical.

Perfectionarea limbajului copiilor de varsta prescolara reprezinta o importanta deosebita, atat pentru integraea copiilor in scoala, cat si pentru dezvoltarea intregii personalitati.

In procesul instructiv-educativ, prin intermediul limbajului se realizeaza transmiterea cunostintelor, largirea orizontului cu noile prezentari. Deci, limbajul poate fi privit din doua puncte de vedere: pe de o parte, ca mijloc de comunicare si, pe de alta parte, ca mijloc de cunoastere.

Copilul foloseste vorbirea in fiecare zi, in fiecare clipa a vietii sale pentru formularea cerintelor, trebuintelor, a bucuriilor, in organizarea vieţii si activitatii lui. Insusindu-si limba, copilul dobandeste mijlocul prin care poate realiza comunicarea cu cei din jur in forme superioare, poate ajunge la cunoasterea tot mai deplina a realitatii obiective .

Imposibilitatea de a comunica prin limbaj ar produce o stagnare in dezvoltarea personalitatii copilului, ar modifica relatiile lui cu oamenii, cu realitatea inconjuratoare, l-ar singulariza si impiedica in mare masura sa participe la o activitate sau alta.

La varsta prescolara mica in activitatile de educarea limbajului si comunicarii, ponderea o au activitatile de povestire a educatoarei si de repovestire a copiilor, in care se folosesc planse, carti ilustrare, jetoane ori cuburi cu imagini din povesti pentru a respecta caracterul situativ al prescolarului si caracterul concret al operatiilor sale mentale.

In anii urmatori, sub influenta exercitiilor impuse de activitatile desfasurate , a comunicarii, are loc o asimilare rapida a actiunilor concrete si fixarea in plan mental a unor scheme de operare ce permit renuntare la suportul material.

In procesul de comunicare cu ceilalti ,copilul transmite ceea ce a vazut si auzit ,ceea ce a trait, a facut si a gandit. Astfel se constituie limbajul contextual, care este mai inchegat si mai coerent.

Este evidenta la varsta prescolara si functia de orientare sociala a limbajului: copilul se adreseaza unui interlocutor cu care poate sustine o conversatie. El isi regleaza comportamentul in functie de ceea ce interlocutorul ii comunica , dar si in functie de atentia ce i se acorda . Prescolarul este guraliv , dornic sa comunice cu adultii, iar lipsa constanta a atentiei din partea acestora, de cele mai multe ori are efecte negative aspra personalitatii copilului (devine negativ , timid, se inchide in sine ori se manifesta violent)

In activitatea de comunicare cu copiii educatoarea trebuie sa se asigure ca vorbele sale vor fi bine receptionate de copii si sa respecte anumite cerinte:

-sa-si exerseze o dictie corecta ;

-sa se pozitioneze optim fata de copilul caruia i se adreseaza sau fata de grupa ;

-sa capteze interesul copiilor (privindu-i,zambindu-le,atentionandu-i verbal ori prin gesturi, mimica);

-sa creeze o atmosfera placuta , propice comunicarii ;

-sa manifeste siguranta in tot ceea ce spune ;

- sa-si formuleze frazele cu claritate logica.

Povestirile educatoarei au un mare rol in dezvoltarea vorbirii copiilor.Eficienta acestora in dezvoltarea vorbirii nu depinde numai de continutul celor povestite, ci si de felul in care se capteaza atentia copiilor, de vocea firesca , nuantata si blanda a educatoarei, de mimica si gestica si de felul in care sunt pusi copiii in situatia de a intrebuinta expresiile noi , de a reproduce episoade sau povestirea.

Prin poveşti pătrund în limbajul copiilor forme de exprimare atât ale limbii populare, cât şi ale celei literare, ei însuşindu-şi expresii precise, uneori poetice, formule stereotipe specifice, diverse forme flexionare, sau grupări sintactice care dezvoltă vorbirea corectă a copilului.

Prin conţinutul lor plin de învăţăminte, povestirile contribuie la formare unor trăsături pozitive de voinţă şi caracter, la dezvoltarea armonioasă a personalităţii copiilor.

Povestirile copiilor au darul de a-i deprinde pe aceştia să-şi exprime cu uşurinţă gândurile, să redea în mod inteligibil şi cursiv o poveste, o întâmplare trăită, auzită sau imaginată; prin acest gen de activităţi se pun bazele psihologice ale gândirii creatoare şi creativităţii verbale, stimulând capacitatea de exprimare verbală sub aspectul fluidităţii, flexibilităţii, originalităţii.

Compunerea unor povestiri dupa un sir de ilustratii contribuie la dezvoltarea vorbirii, a fluentei si creativitatii verbale. Punand mereu copilul in situatia de a rezolva probleme el face apel la limbaj, il vom obisnui sa gandeasca, sa gaseasca raspunsuri la intrebari.

Povestirile copiilor, fie libere, fie create de ei constituie un exercitiu eficient de educare a limbajului si de antrenare a proceselor intelectuale, dar si a exprimarii independentei in vorbire .

I.3. Conceptul de povestire

Pornind de la premisa ca limbajul, care evolueaza spontan prin imitarea vorbirii celorlalti, ramane rudimentar, simplificat, fara posibilitatea accesului la generalizari, in timp ce limbajul sistematic influentat atinge cote ridicate de bogatie si expresivitate,am ales activitatea de povestire ca modalitate de dezvoltare si nuantare a vocabularului prescolarilor, datorita aportului insemnat al acestora la imbogatirea zestrei lexicale, datorita locului pe care il are povestea, basmul, povestirea in viata prescolarilor.

Activităţile de povestire au o contribuţie remarcabilă la dezvoltarea limbajului copiilor sub aspect lexical-semantic. Se cunosc doua sensuri ale termenului:

I.3.1.-povestirea - specie a genului epic

I.3.2.-povestire-metoda, modalitate de expunere specifica genului epic.

I.3.1.Conceptul de povestire, ca specie epică în proză a fost definit de Dumitru Gherghina ca fiind o narațiune literară de dimensiuni reduse, care conține un fond liric.

Termenul implică referiri la arta de a nara, formă esențială a genului epic (prezentă în toate speciile acestuia):

Fiind cea mai veche specie epică cultă, povestirea își are originea în folclor, din care a împrumutat nostalgia pentru trecut (povestiri istorice), forța imaginativă, umorul. Termenul de povestire este aproape sinonim cu cel de nuvelă.

Caracteristicile povestirii:

- dezvoltă un singur plan, o întâmplare neîntreruptă;

- apelează în mare măsură la modalități plastice (imagini vizuale, auditive), cultivă gustul, mișcarea, culoarea și presupune o participare afectivă mai intensă;

- în povestire, imaginația coexistă cu adevărul etc.;

- acultătorul face deosebirea dintre timpul faptelor (obiectiv) și cel al povestirii (subiectiv).

Desfășurată pe coordonatele timpului, povestirea se defineşte prin coordonata spațiului, care poate fi prezentată direct sau sugerat.

Scriitorul creează, printr-o poveste, viată, oameni. În contrast cu amploarea construcției epice, variază numărul de personaje. Ele sunt mai puține în povestire, schiță sau nuvelă.

Povestirea şi basmul:

Povestirea se distanțează de basm printr-o acțiune mai puternic ancorată în realitate (problematică socială și familială mai pregnantă, cadru obișnuit, personaje reale cel mult hiperbolizate sau animale personificate);

- povestirea are dimensiuni mai reduse decât basmul;

Anca Sîrghie a definit povestirea "ca fiind o formă de activitate obligatorie în învăţământul preşcolar", ca povestirea educatoarei şi o formă de pregătire a preşcolarilor pentru alte activităţi (*Metodica predării limbii și literaturii române pentru învățământul preșcolar și primar*, Editura Alma Mater, Sibiu, 2009, p. 58-59).

Atunci când povestirea este obiectul unei activitati de sine stătătoare, cadrul didactic va trebui:

- să aleagă naraţiunea corespunzătoare vârstei copiilor şi care îndeplineşte condiţii certe de natură cognitivă, morală şi estetică;
- să-şi însuşească conţinutul povestirii, pentru a putea să o prezinte copiilor în mod coerent şi atrăgător;
- să prelucreze textul pentru a-l face comunicabil copiilor (în cazul unor texte mai lungi, unele secvenţe vor fi rezumate);
- să-şi stabilească intervenţiile personale, pentru a colora afectiv comunicarea, lărgind baza informativă, ca astfel să fie dinamizată acţiunea;
- sa rezolve problema cuvintelor necunoscute,printr-unul dintre procedeele recomandate:

-să elimine cuvântul, înlocuindu-l printr-un cuvânt cunoscut;

- să adauge cuvântului necunoscut sinonimul cunoscut .

Desigur că pe măsură ce puterea de imaginaţie a copiilor se mareşte, povestirea se îmbină cu metode moderne dintre cele mai eficiente, de la explozia stelară, prin care pornind de la un cuvânt, copiii pun întrebările cele mai felurite (De ce...?, Cum ...? Când...?), la brainstorming, de la care se ajunge la ciorchinele, eficient în activitatile de recapitulare la explicarea unor cuvinte, prin realizarea unor scheme. La sfarsitul activitatii se recurge şi la cvintet, prin care se dau 5 versuri, astfel că în primul este un substantiv, în al doilea două adjective, următorul are 3 verbe. Se construieşte o propoziţie cu 4 cuvinte şi se ajunge la un cuvânt –sinteză, precum dragoste, dărnicie, pricepere etc. Povestirea este una dintre metodele de învăţământ expozitiv care oferă educatoarei şansa de a transmite copiilor cunoştinţe noi. Faţă de alte specii ale genului epic în proză, precum nuvela şi romanul, povestirea are la bază o unică întâmplare, petrecută într-un singur plan, dezvoltând forţa imaginativă a ascultătorului cel mic, ca şi a cititorului de mai târziu. Faţă de basm, în povestire, imaginaţia este concurată de adevărul vieţii.

Copilul face deosebirea între timpul obiectiv al faptelor şi cel subiectiv al povestirii.

Această străveche specie a epicii culte îşi are originea în folclor, iar tematic alături de povestiri istorice se află cele animaliere, care se pretează etapei de vârstă a preşcolarilor, fiind chiar mai redusă ca dimensiuni decât basmul.

Tema centrală a multor povestiri o constituie chiar viaţa copiilor, cu întâmplări din pruncie. Un loc privilegiat îl ocupă în povestiri părinţii, dar şi eroii de legendă, figurile de luptători.

I.4. Conceptul de povestire ca metodă de învățământ

Acestea este definit de Dumitru Gherghina ca fiind „o metodă expozitivă prin care educatoarea , învățătorul sau profesorul transmite unele cunoștințe care nu pot fi dobândite de copii prin experiența personală” (*Metodica activităților instructiv-educative în învățământul preprimar*, vol I, Editura Didactica Nova, Craiova, 2007).

Metoda povestirii constă „în expunerea vie şi plastică a unui subiect sau a unei teme care conţine îndeosebi date şi fapte. Indiferent de obiectul de învăţământ în care se utilizează, povestirea trebuie să contribuie la înţelegerea cunoştinţelor ce se comunică, la formarea priceperii de a distinge esenţialul, de a compara faptele şi fenomenele, de a obţine concluzii corespunzătoare, precum şi la educarea morală şi estetică a elevilor. Se utilizează cu precădere în predarea cunoştinţelor la clasele mici” (*Dicţionarul de pedagogie*, Bucureşti, 1979).

Povestirea ca metodă se adaptează unor „exigenţe pedagogice” în funcţie de „obiectivele” şi „conţinuturile” acestui nivel şcolar. Metoda implică calităţi artistice şi o potrivire între conţinut şi formă. Este nevoie de „un simţ al măsurii”, de sugerarea unor subtilităţi ale comportamentului uman prin nuanţe, prin pauze, prin mimică şi gestică. Povestirea constituie un mijloc de educare a limbajului, foarte îndrăgit de copii pentru că aceştia sunt ataşaţi „afectiv” actului ca expresie a necesităţii umane faţă de categoria „frumosului” manifestat prin naraţiune.

Nevoia de estetic, consemna Aristotel în antichitate, se aseamănă cu cea de aer şi apă. Povestirea se încadrează în aspiraţia către cunoaştere, stimulează imaginaţia şi exersează capacitatea de comunicare. Ca metodă, povestirea angajează: imaginaţia, gândirea logică, memoria voluntară, limbajul. Între gândire şi limbaj există o relaţie conexă (transmitere-recepţie-cunoaştere).

Cuvintele devenite limbaj sunt expresia nivelului de dezvoltare a gândirii, aceasta se comunică cu ajutorul limbajului. Povestirea stimulează atenţia, simţul estetic, formarea unor deprinderi în plan social.

În grădiniţa de copii povestirea este folosită atât ca metodă de expunere şi comunicare de cunoştinţe, cât şi ca formă de activitate destinată cunoaşterii mediului şi dezvoltării vorbirii preşcolarilor. Cu ajutorul povestirii, ca metodă, educatoarea realizează apropierea copiilor de cele mai variate aspecte de viaţă şi domenii de activitate şi ii informează asupra unor fapte şi evenimente ce nu pot fi cunoscute prin experienţa lor proprie. În acelaşi timp, prin cuvântul viu, li se trezesc copiilor emoţii şi li se orientează atenţia spre cele comunicate.

Povestirea devine un instrument în mâna educatoarei, o sursă de imagini mentale ale copiilor în proces de formare şi este folosită frecvent în anumite momente ale altor tipuri de activităţia,la inceputul unor activităţi comune,de educaţie muzicală, jocdidactic, convorbire,în cursul desfăşurărilor pentru sintetizarea unor date, fapte etc.

Povestirile şi basmele pe care le adresăm copiilor, prin conţinutul lor sunt pline de învăţăminte (le scot în evidenţă calităţile eroilor pozitivi,fie ei animale personificate sau oamenI şi influenţează pe această cale formarea personalităţii copiilor , purtarea şi atitudinea lor în diverse situaţii, precum şi limbajul lor).

Capitolul II.

Povestirea în procesul instructiv-educativ în grădiniță

1. Povestirea-caracteristici:

Povestirea este un instrument cognitiv, de comunicare şi expresie, cu statut de activitate obligatorie în grădiniță cu valoare etică şi estetică.

Vali Ilie a remarcat şi el faptul că "povestirea este modalitatea utilizată frecvent la vârstele mici , datorită caracterului ei mai colorat afectiv, mai accesibil". De multe ori, conținutul poveștilor reproduce propria experiență de viață a copiilor, fapt ce permite reluarea în diverse variante a unei teme, de fiecare dată cu elemente de noutate și surpriză. În povestirea liberă sau fără început sugerat, copilul poate aborda un aspect nesemnificativ , neinteresant, poate lungi fără rost povestirea, poate ajunge la un final neelocvent, însă importantă rămâne această cale în sensul exersării capacității creatoare (Metodica activităţilor instructiv-educative în învăţământul preprimar, vol I, Editura Didactica Nova, Craiova, 2007, p. 54).

În opinia Mariei Mătăsaru povestirea „stimulează îndeosebi imaginaţia copiilor, antrenează noi motivaţii şi disponibilităţi de învăţare, în timp ce explicaţia presupune o dezvăluire a adevărului pe baza unui argumentări, accentual căzând mai mult pe receptarea şi mai puţin pe interpretarea cunoştinţelor" (*Secrete metodice în didactica preşcolară*, Editura Romived Publishers, Bacău, 2008, p. 189).

Se recomandă a se expune unele povești de două ori , iar în stabilirea repetărilor să se țină seama de grupă și de conținutul fiecărei povești, ponderea cea mai mare a repetărilor apărând în activitatea cu preșcolarii. Se are in vedere trezirea și menținerea interesului copiilor pentru ascultarea poveștilor, captarea atenției pe tot parcursul activității/lecției, înțelegerea și reținerea textului, ca și reproducerea lui cu ușurință.

Ca metodă și ca mijloc de instruire și educație, poveștile educatoarei sunt activități de expunere orală a conținutului unor texte literare, cu caracter realist-științific sau fantastic (povești, basme, legende, balade, schițe). În măsura în care educatoarea expune povestea într-o formă corectă din punct de vedere stilistic și gramatical , pătrund în limbajul copiilor forme de exprimare specifice atât limbii literare, cât și celei populare, se favorizează însușirea fără dificultate a unor forme stilistice, expresii populare (epitete, hiperbole).

Ascultând povești sau basme, copiii nu numai că sesizează mijloacele verbale folosite de educatoare, dar reţin și cuvintele cu care încep și se încheie basmele ori expresiile care se repetă în basme. Astfel, limba literară și cea populară, cu mijloace stilistice proprii, intră în

limbajul curent al copiilor. Preşcolarul mare şi şcolarul mic învaţă poezii, citeşte după imagini, trăind scenariile poveştilor emoţional, dovedind o creştere aproape incredibilă a gamei de nuanţe emoţionale legate de personajele poveştilor, dar şi de conflictul care se realizează în cadrul acestora.

Printre modalităţile de realizare a activităţilor de povestire din grădiniţă se numără:

A) teatrul de păpuşi:

Folosirea lui necesită din partea educatoarei o foarte bună pregătire . Pe lângă cunoaşterea perfectă a textului în scopul redării dialogului, a stărilor sufleteşti şi a imitării glasului personajelor, este necesar să se selecteze corespunzător păpuşile care trebuie să întruchipeze cât mai fidel personajul şi să se perfecţioneze deprinderea mânuirii acestora, astfel încât să prindă viaţă.

Exemplu: - *Şoricelul cel prostuţ;*

- *Lupul şi vulpea, Capra cu trei iezi, Puf alb şi Puf gri.*

Textul trebuie imprimat pe banda de magnetofon, educatoarea realizând sincronizarea textului cu mişcările personajelor. Teatrul de păpuşi îşi păstrează neştirbit farmecul şi pentru copii. Astfel, cu ajutorul unor marionete, copiii pot asculta păreri sau pot participa la diverse conversaţii pe teme interesante: relaţiile dintre colegi, respectarea adulţilor, păstrarea obiectelor din clasă/şcoală.

Efectul asupra copiilor este mare atunci când păpuşilor nu li se dau nume de copii, dar copiii relatează întâmplări petrecute în ore sau în recreaţii, în care copiii se regăsesc cu greşelile lor sau cu faptele lor bune.

B) teatrul de masă

Pe măsură ce se expune povestirea, personajele sunt prezentate cu acţiuni specifice fiecăruia, pe masă/bancă, în faţa copiilor. Se folosesc păpuşile din trusele pentru teatru, ca şi alte jucării: animale ori modele din plastilină.

Exemplu: *Turtiţa* (se poate realiza chiar din aluat copt la cuptor)

Astfel, în momentul în care realizează prezentarea şi descrierea ei (rumenă, caldă, cu miros plăcut şi gust bun), copiii o pot analiza, diin orice punct de vedere (vizual, olfactiv, tactil, gustativ).

Pentru înţelegerea semnificaţiei cuvintelor şi expresiilor populare *(ie, fata-i strânsă-n betelie, cingătoare, iţari*), se pot îmbrăca doi copii în costume naţionale şi pot fi prezentaţi în faţa grupei pentru a-i introduce pe copii în activitatea de învăţare a poeziei *Portul meu.* Prin poveştile selectate din *Amitiri din copilărie* de Ion Creangă, copiii se familiarizează cu expresiile limbii populare pe care marele povestitor le-a folosit cu atâta dibăcie în scrierile sale („scoală", „duglişule", „ne amăgea mama", „tolăniţi-vă"). Foarte mulţi copii din grupa

mare și din grupa pregătitoare reţin corect zicătorile şi proverbele, folosindu-le corespunzător în diferite împrejurări.

Ioan Şerdean subliniază că „povestirea oferă cel mai prielnic mijloc de a dezvălui elevilor valenţele multiple ale conţinutului unei teme, în special al celor cu mare forţă evocatoare, care au rol educativ şi dezvoltă trăiri emoţionale. De aceea povestirea trebuie sa fie plastică, expresivă, folosindu-se o intonaţie adecvată, mimică, gesturi, ritm, pauze şi accente, în conformitate cu conţinutul celor povestite" (*Didactica Limbii şi Literaturii Române în învăţământul primar*, Ed. Corint, 2008, p.242-243).

Un asemenea tip de activitate, utilizatărăspunde unor obiective de referinţă formulate în scopul dezvoltării capacităţii de receptare a mesajului oral: „să-şi concentreze atenţia pentru a asculta mesaje formulate de personae diferite", "să manifeste curiozitate pentru mesajul ascultat", „să sesizeze legătura logică a secvenţelor dintr-un mesaj oral", " să semnaleze prin mijloace verbale şi nonverbale (gesture, mimică) înţelegerea unui mesaj transmis" etc.

Dacă în timp ce cadrul didactic povesteste, participarea copiilor este legată doar de înţelegerea mesajului povestirii, activitatea ce urmează trebuie să determine o participare şi în ceea ce priveşte exprimarea impresiilor proprii, a gândurilor şi a aprecierilor elevilor în legătură cu faptele relatate.Se considerareusita povestirea,cand, după terminarea ei, copiii au tot mai multe de spus. Dacă se dă curs acestei dorinţe a lor, lăsându-i să verbalizeze liber, activitatea în ansamblu este cu adevărat eficientă. Dupa finalizarea povestirii, urmează discuţii libere cu copiii în legătură cu conţinutul acesteia.

Povestirea este o activitate foarte indragita in grădiniță,care satisface nevoia de afectivitate si cunoastere a copiilor, stimulandu-le imaginaţia si creandu-le un cadru optim de comunicare.

Povestirile influenţează comportamentul copiilor, contribuind la lărgirea orizontului de cunoaştere prin multitudinea de aspecte din ambianţa înconjurătoare la care face apel. În procesul ascultării unei povestiri este solicitata activitatea psihică a copilului. Povestirile copiilor permit dezvoltarea limbajului preşcolarilor, permiţându-le astfel să se exprime cu uşurinţă, atât în relaţie cu ceilalţi copii, dar şi cu adulţii. Aceste povestiri solicită imaginaţia creatoare, gândirea, limbajul şi realizează trecerea de la o etapă stereotipă, la o etapă care permiterea găsirea de soluţii pentru aceeaşi temă. Ei sunt puşi astfel în situaţia de a realiza o povestioară, de a exprima într-o succesiune logică fapte şi întâmplări şi de a găsi forma de prezentare adecvată.

Povestirile copiilor constituie un exerciţiu de compunere şi trebuie privite ca un produs al creativităţii copiilor, care trebuie stimulat şi dezvoltat .

Ca activitate specifică învăţământului preşcolar , povestirea dezvoltă următoarele procese psihice:

-Gândirea logică – datorită descoperirii succesiunii logice a evenimentelor din povestire;

- Memoria voluntară – prin fixarea desfăşurării evenimentelor şi prin redarea lor în succesiunea lor logică cu ajutorul educatoarei şi al mijloacelor didactice utilizate;

-Imaginaţia – prin crearea unor imagini noi în baza prelucrării reprezentărilor şi a experienţei cognitive anterioare;

-Limbajul – ca mijloc fundamental de comunicare. Limbajul şi gândirea se interacţionează, se constituie ca ca unitate între comunicaţional (transmitere de informaţii) şi cognitiv. Gândirea se dezvoltă având ca suport limbajul, iar nivelul de dezvoltare al limbajului reflectă nivelul de dezvoltare al gândirii.

-Atenţia – datorită căreia copiii memorează numele personajelor, fragmente ale povestirii, reţin succesiunea evenimentelor, trăsături comportamentale ale personajelor, etc.

II.2.Organizarea activitatilor de povestire la gradinită

În grădiniţă se utilizează două tipuri de povestiri:

II.2.1.Povestirile educatoarei

II.2.2.Povestirile copiilor

II.2.1. Povestirile educatoarei

Sunt expuneri ale unor opere literare (poveşti, povestiri) realizate de către educatoare cu întreaga grupă, ca activitate obligatorie sau în timpul jocurilor sau activităţilor alese de către copii. Prin conţinutul lor, aceste opere literare contribuie la lărgirea sferei de cunoştinţe ale copiilor prin :

- urmărirea atentă a conţinutului operei respective;
- urmărirea şi descoperirea trăsăturilor şi comportamentelor personajelor;
- descoperirea relaţii lor dintre personaje.

Povestirile educatoarei contribuie la familiarizarea copiilor cu structura limbii, cu bogăţia acesteia; îşi însuşesc cuvinte şi expresii noi, plastice, construcţii ritmate şi rimate, zicale, proverbe şi structuri gramaticale corecte.

Poveştile şi basmele povestite copiilor au valoare formativa,contribuind la formarea unor trăsături morale si etice. Copiii îşi aleg modele de comportament şi de viaţă, cunosc întruchipările binelui şi ale răului(de exemplu in *Punguta cu doi bani,Capra cu trei iezi,Ursul pacalit de vulpe* de Ion Creanga,in *Scufita Rosie* de Charles Perrault).

Multe basme au ca tema relatia dintre copii si parinti(de exemplu mama vitrega,imparateasa rea din *Alba-ca-Zapada si cei sapte pitici* de Fratii Grimm,baba din *Fata babei si fata mosneagului* de Ion Creanga).

Tematica operelor literare expuse in activitatile de povestire se diferentiaza de la o grupa de varsta la alta.

La grupa mica povestirile trebuie sa fie scurte,atractive,accesibile,sa dezvolte sentimente si stari afective pozitive.

La grupa mijlocie se pot folosi povestiri care sa-i familiarizeze pe copii cu aspecte diferite ale vietii si sa le dezvolte comportamentul.

La grupa mare povestirile devin mai complexe,avand ca scop sesizarea planului real si a celui ireal,stimularea creativitatii copiilor,exersarea capacitatii de comunicare.

Structura activităţii de povestire:

Povestirile trebuie planificate în conformitate cu finalităţile didactice propuse de educatoare pe parcursul unui an de învăţământ şi trebuie eşalonate în relaţie cu celelalte activităţi de dezvoltare a limbajului. Continuturile trebuie selectate în funcţie de obiectivele stabilite.

Pe lângă planificarea calendaristică, pregătirea activităţii de povestire mai cuprinde:

- stabilirea obiectivelor;
- selectarea conţinuturilor;
- studierea atentă a textului literar de povestit şi adaptarea acestuia la particularităţile de vârstă ale copiilor;
- alcătuirea planului povestirii: succesiunea episoadelor, identificarea trăsăturilor personajelor, stabilirea pasajelor de memorat;
- pregătirea materialului didactic.

Etapele activităţii de povestire sunt:

1. Organizarea activităţii, care cuprinde:

- asigurarea cadrului adecvat povestirii;
- pregătirea şi expunerea materialului didactic şi a mijloacelor audio-vizuale.

2. Desfăşurarea activităţii, care se compune din mai multe secvenţe:

a.Introducere în activitate – este o parte foarte importantă pentru succesul povestirii. Captarea atenţiei - influenţeaza realizarea obiectivelor propuse. Metodele şi procedeele propuse spre utilizare trebuie să fie variate: în funcţie de particularitatile de vârsta ale copiilor, de conţinutul activitatii. Se pot utiliza jucării, marionete, păpuşi, siluete, cadre din povestire, desene, tablouri sau ilustraţii mai ales atunci, când copiii trebuie pregătiţi pentru înţelegerea cât mai profundă a conţinutului.

Astfel,la grupa mica,in introducerea activitatii de povestire cu tema *Casuta din oala(basm popular)*educatoarea poate realiza captarea atentiei copiilor cu ajutorul personajului Rica-Iepurila care anunta cateva surprize pentru copii,dar le da si o sarcina:copiii trebuie sa fie atenti si sa spuna la final de ce povestirea are acest titlu,dar sa si redea continutul acesteia.

La grupele mijlocie si mare se poate utilize in activitatea de povestire *Legenda ghiocelului* de Eugen Jianu,iar introducerea in activitate se poate realize cu ajutorul unui personaj simbolic *Zana Primavara.*Se poate apela si la anumite versuri:

*Eu sunt fiica anului/Trimisa de Mos Timp/Anotimpul sa il schimb/Tara toata s-o cuprind,/Cu brate de flori,/Fluturi si cantari,/Albine in floare/Iarba pe ogoare.*Acestea constituie punctul de plecare intr-o scurta discutie pentru prezentarea continutului povestii.

b.Expunerea poveştii / povestirii de către educatoare:

- anunţarea titlului şi a autorului poveştii/povestirii;

- expunerea conţinutului trebuie să fie clară şi accesibilă copiilor, trebuie să fie expresivă pentru a menţine treaz interesul copiilor şi pentru a asigura motivaţia învăţării. Expresivitatea expunerii se obţine prin:

- modularea vocii;

- schimbarea ritmului vorbirii pe parcursul expunerii;

- respectarea pauzelor logice, psihologice şi gramaticale;

- schimbarea intonaţiei în funcţie de conţinutul povestit;

- repetiţii;

- mimică şi gestuculaţie adecvate,

- mijloace intuitive şi imitative adecvate;

- utilizarea materialelor didactice: marionete, păpuşi, jucării, machete, etc

Expunerea poate alterna cu dialoguri scurte adresate copiilor pentru a le sonda opiniile sau a le întreţine atenţia, pentru a crea starea emoţională corespunzătoare conţinutului. Educatoarea trebuie să se transpună în rolul personajelor despre care povesteşte pentru a transmite permanent emoţii copiilor.

Pe durata expunerii, educatoarea trebuie să prezinte copiilor imagini cu diferite momente ale conţinutului, facilitând astfel asimilarea acestuia, să mânuiască marionete sau să folosească alte mijloace. Expunerea povestirii trebuie realizata într-un ritm normal, nici prea lent, nici precipitat, adaptandu-se stilului autorului, cu condiţia ca aceasta să nu îngreuneze înţelegerea conţinutului.Nu se recomanda atentionarea copiilor prin formule: *Nu mai vorbi!, Fiti atenti!,* ci trebuie folosite metode si procedee ce au menirea de a recapta interesul

acestora pentru povestire:mimica,ton,gesture,intrebari retorice,formule de genul*: Sa vedem ce s-a intamplat mai departe! sau Oare cine ii va sari in ajutor?etc.*

3.Încheierea activităţii are ca scop fixarea conţinutului povestirii şi se realizează prin:

- reţinerea momentelor principale (pe bază de întrebări şi imagini intuitive) fără intenţia repovestirii conţinutului;

Pentru povestea "Legenda ghiocelului",intrebarile pot fi de genul*:Cine l-a incurajat pe ghiocel sa scoata capul din zapada?,Ce reprezinta ghiocelul?,Cine l-a suparat pe ghiocel si a vrut sa-l pedepseasca?*

-precizarea personajelor principale cu trasaturile lor reprezentative.

Educatoarea poate adresa cateva intrebari de genul*:Care sunt personajele pozitive?(*intruchipari ale binelui), *Care sunt personajele negative?(*intruchipari ale raului*),Ce personaje v-au placut si de ce?,Ce personaje nu v-au placut si de ce?,Cu ce personaj ati dori sa semanati si de ce?*

- integrarea noilor cunoştinţe în sistemul celor însuşite anterior prin realizarea transferului.

Pentru realizarea acestei integrări, educatoarea poate face trimiteri la poveşti cu mesaj asemănător, cu personaje sau întâmplări asemănătoare.Exemplu*: In ce alta poveste ati intalnit personajul mama vitrega?* sau *Spuneti numele unei alte povestiri in care este pedepsita lenea?.*

Asigurarea retentiei si a transferului se poate realiza in povestea "Legenda ghiocelului" prin solicitatrea copiilor de a gasi alte modalitati de a-l apara pe ghiocel de frigul iernii.

- Mimarea unor gesturi şi acţiuni ce definesc unele personaje preferate de copii;

Aceasta este o modalitate intalnita la grupele mici,de exemplu*:Cum mergea cocosul tantos cand se intorcea de la curtea boierului?, Cum canta lupul la usa iezisorilor?*

- Redarea prin desen, la alegere, a unui personaj sau a unui eveniment care i-a impresionat din conţinutul ascultat.

Povestirile au o tematică variată:

- Lumea copiilor şi viaţa adulţilor;
- Povestiri despre vieţuitoare;
-Povestiri în care elementele reale se îmbină cu cele fantastice.

II.2.2. Povestirile copiilor

Povestirile copiilor se realizează în două forme:

A. repovestire

B. povestiri create de copii.

A. Repovestirea

Prin această formă de povestire se dezvoltă gândirea logică, memoria şi capacitatea de comunicare liberă a copiilor.

Copiii trebuie:

- să redea întâmplări reale sau imaginare în succesiunea lor;
- să desprindă trăsături ale personajelor;
- să aprecieze fapte ale acestora;
- să comunice gânduri şi sentimente legate de personaje şi întâmplări;
- să aleagă personajul preferat, considerat model şi să-şi motiveze alegerea.

În repovestire contribuţia proprie a copiilor este restrânsă; ei redau, conţinutul unui text spus de către educatoare. Reuşita repovestirii depinde de gradul de înţelegere şi însuşire a povestirii de către copii, adică de insusirea constienta si temeinica a povestirii.

Atât reproducerea unei povestiri, cât şi povestirile create de educatoare se pot realiza astfel:

a. Repovestirea pe baza unor tablouri / ilustraţii ce redau episoadele întâmplării din povestire;
b. Repovestirea pe baza unui plan verbal corespunzător fragmentelor logice ale povestirii;
c. Repovestire pe baza unui text citit.
d. Repovestire liberă;

Primele două forme ale repovestirii oferă copiilor puncte de sprijin în povestirea lor.

a. Repovestirea pe baza unor tablouri / ilustraţii ce readua episoadele principale ale povestirii

Acest tip de activitate conţine următoarele secvenţe:

1. Introducerea în activitate – prin anunţarea titlului şi a autorului povestirii.
2. Expunerea, pe scurt, a conţinutului povestirii
3. Repovestirea

- copiii trebuie să repovestească evenimentele pe baza unor tablouri / ilustraţii ce ilustreaza fragmente din conţinutul povestirii; dacă este cazul, copiii pot fi solicitaţi să completeze expunerea.

4. Repovestirea integrală

- unul sau doi copii realizează repovestirea integrală; aceasta devine mai libera si mai usor de redat in momentul in care sunt folosite mai multe tablouri/ilustratii.

b.Repovestire pe baza unui plan verbal corespunzător fragmentelor logice ale povestirii

Acest tip de repovestire face trecerea spre povestirea liberă. Educatoarea trebuie să realizeze, in functie de grupa de varsta a copililor,un plan accesibil ce delimitează secvenţele povestirii.Planul verbal poate avea forma de întrebări, accesibile copiilor. Educatoarea expune planul verbal pe baza căruia copiii repovestesc. La grupa mare expunerea este mai complexa, se pot solicita detalii semnificative, unele întrebări pot solicita explicaţii şi aprecieri ale faptelor. Povestirile scurte pot fi redate de către un singur copil, iar cele mai lungi prin doi-trei copii.

Etapele acestei activităţi sunt:

1. Organizarea activităţii – asigurarea unui cadru optim şi pregătirea materialului didacticnecesar desfasurarii activitatii;

2. Desfăşurarea activităţii

Introducerea în activitate constă:

- prezentarea unor imagini din textul ce urmează a fi repovestit, pe care copiii trebuie să le recunoască şi să spună titlul şi autorul lui;
- prezentarea unui personaj din povestire
- audierea unui fragment din povestire
- expunerea unei machete sau a unui decor, care înfăţişează locul de desfăşurare a acţiunii;

Repovestirea conţinutului - se realizează pe fragmente, pe baza unui plan verbal elaborat de către educatoare în prealabil.

Exemplu :

Plan de intrebari pentru povestea “Ursul pacalit de vulpe”:

-Unde se afla vulpea?

-Cine venea pe drum?

-Cum a reusit vulpea sa-si gaseasca hrana?

-Cum l-a pacalit vulpea pe urs?

Plan verbal pentru basmul “Alba-ca-Zapada si cei sapte pitici” de Fratii Grimm

1.Imparateasa isi doreste sa aiba o fetita.

2.Mama vitrega isi doreste sa scape de Alba-ca –Zapada.

3.Alba-ca-Zapada ajunge in casa piticilor.

4.Mama vitrega incearca sa o omoare pe printesa.

5.Alba-ca-Zapada este salvata de un fiu de imparat.

6.Mama vitrega este salvata.

Incheierea activitatii se poate realiza prin:

-povestirea integrala a continutului povestirii;
-aprecierea faptelor personajelor din cadrul povestii.
-recompunerea din fragmente a unei imagini din poveste (puzzle)

c.Repovestire pe baza unui text citit

Prin lectura expresivă a unui text dintr-o povestire, educatoarea îi ajută pe copii să descopere frumuseţea limbii literare, le dezvoltă interesul pentru carte. Pentru copii este dificil să asculte cu atenţie lectura unui text lung; de aceea educatoarea trebuie să selecteze un text scurt, care să le trezeasca interesul, să le capteze atenţia.

După citirea textului, educatoarea faciliteaza înţelegerea acestuia prin prezentarea unor materiale didactice accesibile. Întrebările trebuie formulate astfel, ca răspunsul copiilor să nu se rezume la răspuns afirmativ („da") sau negativ („nu").

Prin întrebări şi răspunsuri, se stabilesc momentele principale ale acţiunii, se desprind personajele şi trăsăturile lor demonstrate prin fapte sau vorbe.

Concomitent cu prezentarea textului se face şi explicarea cuvintelor sau a expresiilor necunoscute de copii. După familiarizarea cu textul , se recomandă recitirea integrală (dacă textul nu este prea lung) sau parţială a acestuia.
Se trece la desprinderea mesajului povestirii.
În încheierea activităţii se pot reactualiza alte texte cu tematică asemănătoare, cu personaje şi mesaje asemănătoare.

d. Repovestire liberă

Acest tip de repovestire presupune o mai bogată imaginaţie şi capacitate de comunicare din partea copiilor. Ei repovestesc în funcţie de preferinţele lor şi de insusirea corecta a continuturilor. Este necesar să se acorde atenţie deosebita succesiunii logice a evenimentelor şi exprimării corecte.

B. Povestirile create de copii

Povestirile create de copii au valoare formativă, deoarece contribuie la dezvoltarea gândirii logice şi creative, la dezvoltarea imaginaţiei, a exprimării corecte. Acest tip de povestiri se realizeaza sub diferite forme:

a. Povestiri create pe baza unui şir de ilustraţii
b. Povestire cu început dat
c. Povestire pe baza unui plan dat
d. Povestire după modelul educatoarei.

Cele mai frecvente forme de povestiri create de copii sunt cele realizate pe baza unui şir de ilustraţii şi povestirile cu început dat.

a. Povestiri create pe baza unui şir de ilustraţii

Numarul ilustratiilor folosite in cadrul acestor povestiri trebuie sa fie între 3 –5, să fie necunoscute copiilor, să prezinte personajul principal al povestirii, să prezinte momente importante derulate în succesiunea lor logică.

Ilustraţiile trebuie :

- să fie simple şi accesibile copiilor;
- să înfăţişeze aspecte cât mai apropiate de experienţa copiilor;
- să aibă valenţe educative;
- să fie vizibile pentru toţi copiii.

În construirea povestirii trebuie valorificate toate elementele componente ale ilustraţiei: cadrul acţiunii, personajele, acţiunile şi gesturile lor.

Povestirea trebuie să conţină evenimentele în succesiunea lor logică.

Etapele unei astfel de activităţi sunt:

1. Organizarea activităţii – pregătirea cadrului optim şi a materialului didactic necesar;
2. Desfăşurarea activităţii, având următoarele secvenţe:

Introducerea în activitate –Captarea atentiei- trebuie să trezească interesul copiilor, să capteze atenţia acestora. Acest moment se poate realiza prin:

- discuţii libere pe tema selectată;
- prezentarea unui personaj-surpriza cunoscut dintr-o povestire
- înfăţişarea unui cadru din povestire sub forma unei machete.

Expunerea tuturor ilustraţiilor ce se vor folosi la activitate;

Dirijarea observaţiei copiilor –educatoarea dirijează atenţia copiilor spre fiecare imagine cu ajutorul intrebarilor, ei trebuind să reţină: cadrul desfăşurării acţiunii, personajele implicate în acţiune, acţiunile lor importante. Prin surprinderea emoţiilor şi stărilor personajelor se realizează participarea afectivă a copiilor, prin care se formează şi se dezvoltă unele trăsături de caracter.

Educatoarea trebuie sa stimuleze creativitatea acestora prin intrebari de genul*:Ce intamplari pot avea loc?,Ce ai face tu intr-o astfel de situatie?*

Această secvenţă se realizează în felul următor:

- crearea povestirii pe fragmente, corespunzător ordinii ilustraţiilor, la care participă mai mulţi copii;
- povestirea integrală realizată de un singur copil, povestire ce trebuie repetată de alt copil pentru o mai eficientă fixare.

- solicitarea educatoarei adresată copiilor pentru a se găsi un titlu povestirii create. Încheierea activităţii – constă în actualizarea unei povestiri cu tematică asemănătoare povestirii create de copii şi stabilirea mesajului povestirii. Activitatea se poate încheia cu un joc de mişcare sau un joc muzical.

b. Povestirile cu început dat

În această activitate li se solicită copiilor să realizeze, prin mijloacele lingvistice proprii, o povestire al cărei început este dat de către educatoare. Specificul acestei activităţi constă în schimbarea rolului copiilor: din ascultători ei devin creatori ai povestirii, care trebuie să continue evenimentul început de educatoare.

Realizarea acestei activităţi reclamă îndeplinirea următoarelor obiective:

- să asculte cu atenţie expunerea educatoarei;
- să sesizeze şi să reţină momentele semnificative ale naraţiunii educatoarei;
- să-şi imagineze personaje şi întâmplări adecvate începutului dat pentru continuare;
- expunerea corectă, logică şi coerentă a evenimentelor şi personajelor imaginate.

Reuşita unei astfel de activităţi depinde de calitatea începutului dat de educatoare şi de deprinderile copiilor formate în activităţi anterioare.

Începutul dat de educatoare trebuie:

- să trezească interesul copiilor;
- să le stimuleze imaginaţia;
- să sugereze subiectul pe care copiii trebuie să-l dezvolte în prezentarea povestirii lor; de aceea este bine să sugereze aspecte din viaţa copiilor, cunoscute de acestia.

Reuşita acestei activităţi depinde şi de momentul în care educatoarea întrerupe expunerea:

acest moment trebuie să corespundă intrigii şi să faciliteze continuarea povestirii în mod personal. La întreruperea povestirii,educatoarea trebuie să pună câteva întrebări ajutătoare sau să dea sugestii suplimentare copiilor.

În încheierea activităţii, educatoarea trebuie să aprecieze povestirile, evidenţiindu-le pe cele mai reuşite. Dacă nicio povestire nu îndeplineşte cerinţele didactice, educatoarea trebuie să compună o povestire care să le servească copiilor ca model.

Exemplu:

Povestire cu inceput dat,cu titlu”Iepurasii neastamparati”

Introducerea in activitate este realizata printr-o scurta discutie despre viata iepurasilor care trec prin diferite patanii fiindca nu asculta sfatul parintilor,subliniindu-se consecintele neascultarii parintilor si invatamintele.

Educatoarea trebuie sa creeze un cadru adecvat temei,expunand suficiente elemente despre personaje si situatii posibile pentru a facilita copiilor imaginarea unui continut in concordanta cu tema.

Inceputul povestirii trebuie interupt intr-un moment ce starneste curiozitatea si interesul pentru povestire.

De exemplu:

La marginea padurii se vede casuta celor doi iepurasi.

In departare se zareste o gradina plina cu morcovi.

Ca in fiecare dimineata,mama iepurasilor ii anunta ca merge dupa mancare si ca acestia nu trebuiesa se departeze de casa in lipsa ei.Dar iepurasul cel mare,pe nume Trifoi,vrea sa manance morcovi din curtea ce se zarea in departare…

Crearea povestirii de catre copii

Educatoarea ii ajuta prin intrebari de genul:

-Ce credeti ca a facut Trifoi?

-Prin ce peripetii credeti ca a trecut?

-Ce credeti ca a facut fratele lui?

-Ce ai face tu daca ai fi in locul lui Trifoi?

Compunerea povestii de catre copii se poate realize:

-pe fragmente,pe baza unor tablouri,moment in care sunt antrenati mai multi copii

-povestirea integrala realizata de un singur copil.

Copiii trebuie sa dea un titlu povestii.

Incheierea consta in actualizarea unor povestiri inrudite prin tema cu povestirea copiilor si extragerea invatamintelor.

c. Povestire pe baza unui plan dat

Specific pentru această activitate este planul dat copiilor de educatoare care să le orienteze atenţia spre aspectele esenţiale ale povestirii, în succesiunea lor logică, spre acţiunile personajelor şi spre trăsăturile lor principale. Planul acesta poate fi mai succint sau mai dezvoltat, în funcţie de nivelul grupei. Planul poate viza aspecte din viata copiilor si poate avea diverse titluri: ”Jocurile copiilor”,”La bunici”.

Plan de idei sub forma de titluri pentru tema “Jocurile copiilor”:

-Jocuri indragite

-Copii participanti la joc

-Rolul jocului in viata copiilor.

Plan de idei sub forma de propozitii interogative pentru tema”La bunici”

-Unde traiesc bunicii tai?

-Ce intamplari ai trait la bunici?

-Ce sentimente ai fata de bunici? *(Metodica activitatilor de educare a limbajului in invatamantul prescolar,* Editura Humanitas, Bucuresti,2005,p.39)

d.Povestire după modelul educatoarei

Acest tip de povestire se organizează începând cu grupa mare, unde capacităţile de comunicare ale copiilor sunt îndeajuns de dezvoltate. Structural, şi aceste activităţi se compun din:

1. Organizarea activităţii

2. Desfăşurarea activităţii, constând din:

Introducere în activitate – anunţarea temei şi a unor obiective;

Expunerea povestirii-model de către educatoare – care trebuie să aibă un subiect simplu, apropiat de experienţa de viaţă a copiilor şi să aibă valoare educativă.

Expunerea povestirii create de copii – de obicei, un eveniment trăit de ei.

Aprecierea povestirii

Tematica povestirilor create de copii după modelul educatoarei, de obicei, variază între:

- momente trăite de ei, de familia lor, de prieteni;
- întâmplări din viaţa animalelor.

Copiii trebuie să-şi imagineze locuri, fapte, evenimente care se pot petrece în realitate, în viitor, ca în desene animate sau ca în vis. Educatoarea are sarcina de a le stimula imaginaţia şi originalitatea copiilor; urmărind, totodata, educarea moral-civică prin mesajul povestirii create de copii.

3. Încheierea activităţii – presupune creativitate si originalitate din partea educatoarei.

II.3.Rolul povestirilor în dezvoltarea limbajului preşcolarilor

„Limba unui popor se formează şi dezvoltă prin viaţa sufletească comună…fiecare cuvânt din limba naţională e chinuit, e trăit de neamul întreg , în viaţa lui sufletească comună de veacuri şi milenii…” L. Rebreanu

În grădiniţa povestirea este folosită atât ca metodă de expunere şi comunicare de cunoştinţe, cât şi ca formă de activitate destinată cunoaşterii mediului şi dezvoltării vorbirii preşcolarilor.

Cu ajutorul povestirii, ca metodă, educatoarea realizează apropierea copiilor de cele mai variate aspecte de viaţă şi domenii de activitate şi-i informează asupra unor fapte şi evenimente ce nu pot fi cunoscute prin experienţa lor proprie. În acelaşi timp, prin cuvântul viu, li se trezesc copiilor emoţii şi li se orientează atenţia spre cele comunicate.

Povestirea devine un instrument în mâna educatoarei, o sursă de imagini mentale ale copiilor în process de formare şi este folosită frecvent în anumite momente ale altor tipuri de activităţi:

-la începutul unor activităţi comune (de educaţie muzicală, convorbire, joc didactic);

-în cursul desfăşurărilor pentru sintetizarea unor date, fapte etc. (observare, lectură după imagini);

- în încheierea lor, cu scopul de a fixa si sintetiza cunoştinţele respective.

Povestirile şi basmele pe care le adresăm copiilor sunt pline de învăţăminte,prin continutul acestora. Ele scot în evidenţă calităţile eroilor pozitivi (fie ei animale personificate sau oameni) şi influenţează pe această cale formarea personalităţii copiilor, purtarea şi atitudinea lor în diverse situaţii, precum şi limbajul lor.

Din poveşti ca ,,Şorţuleţul“, ,,Ce-a uitat Fănucă să spună“ copiii desprind cu uşurinţă necesitatea unei bune deprinderi igienice şi de comportare civilizată şi îşi formează astfel convingerea că trebuie să le respecte.

În măsura în care educatoarea expune povestea într-o formă cât mai corectă din punct de vedere stilistic şi gramatical, pătrund în limbajul copiilor forme de exprimare specifice, atât ale limbajului literar cât şi ale celei populare (,,La cireşe”, ,,La scăldat”, ,,Pupăza din tei”) se favorizează însuşirea fără dificultate a unor forme stilistice, expresii poetice; odata cu acestea se fac cunoscute şi sunt assimilate de către copii, diverse forme flexionare ale cuvintelor.

Ceva mai mult ascultând povestiri, copiii sesizează mijloacele verbale folosite de educatoare, dar şi memorează cuvintele cu care încep şi se încheie basmele (A fost odată ca niciodată….şi-am încălecat pe-o şa şi v-am spus povestea aşa). Astfel limba literară şi cea populară, cu mijloace stilistice proprii intră în limbajul current al copiilor.

Prin intermediul povestirilor expuse de către educatoare, copiii sunt familiarizaţi cu structura limbii române, cu bogăţia formelor sale gramaticale, cu frumuseţea şi expresivitatea limbajului, ceea ce contribuie la dezvoltarea gândirii si a vorbirii lor.

Copiii pot fi convinşi de necesitatea de a asculta povesi/basme/povestiri cunoscând consecinţele neascultării, aşa cum reies din povestirile ,,Scufiţa Roşie“, ,,Cocoşelul cu creastă de aur“ etc.

Pot învăţa să dezaprobe viclenia,lacomia,minciuna,zgarcenia si necinstea înfăţişate în „Găinuşa cea moţată“ , „Ciripel cel lacom“, „Coliba iepuraşului“, „Ursul păcălit de vulpe“, „Punguţa cu doi bani“.

Prin intermediul altor poveşti cum sunt „Mănuşa“, „Căciuliţă roşie şi Căciuliţă albastră“, „ Iepurele şi ariciul“, „Ridichea uriaşă“ etc., copiii au prilejul să aprecieze frumuseţea prieteniei, a ajutorului reciproc şi a vieţii în colectiv.

Dragostea nemărginită şi grija părinţilor faţă de copii, bunătatea şi sacrificiul lor, ajutorul şi dragostea între soră şi frate, bine subliniate în povestirile „Nuieluşa de alun“, „Inima mamei“, „Lebeldele“, „Scoruşul“, „Norişor“, sensibilizează sufletul copiilor şi-i fac să trăiască mai intens aceste sentimente, şi alte trăsături morale ca: modestia şi hărnicia, necesitatea de a munci ce pot fi sesizate din povestirile : „Cei trei purceluşi“, „Fata babei şi fata moşului“, „Plici şi Plici-Plici“, „Fierarul năzdrăvan“, „Cenuşăreasa“ înfăţişate prin eroii şi faptele din poveşti, fac pe copii să trăiască puternice emoţii, să gândească şi să ajungă la concluzii practice privind propria lor comportare. Ei învaţă că e important si frumos să fii politicos, cinstit, curajos sau harnic- ca eroul din poveste.

Preşcolarii sunt fermecaţi de lumea fantastică a basmelor şi povestirilor, le ascultă cu aceeaşi plăcere chiar daca sunt repetate şi îşi manifestă întotdeauna dorinţa ca ele să dureze cât mai mult.

Prin poveşti, copiii reuşesc să se elibereze de impresiile nemijlocite şi au posibilitatea să-şi reprezinte obiecte şi fenomene pe care nu le-au perceput niciodată.

Cu ajutorul lor se exersează modalităţile de prelucrare a reprezentărilor în imaginaţie, se face transpunerea în lumea acestor fiinţe în care eroii acţionează în concordanţă cu imaginaţia fecundă a copiilor, în care fiinţele apropiate şi îndrăgite (căţeluşul,iepuraşul) sunt întotdeauna bune, puternice şi îndrăzneţe, în care binele şi dreptatea triumfă.

Atitudinea copiilor faţă de conţinutul fantastic al basmelor nu rămâne aceeaşi pe parcursul perioadei preşcolare.

Preşcolarii de vârstă mică acceptă fără discernământ critic conţinutul basmului, ca şi când acesta ar corespunde realităţii (scaunul şi masa desenează, urşii vorbesc,etc).Cunoştinţele lor sărace despre realitate nu le permit o separare precisă a imaginilor fanteziei de realitate.

De asemenea,spiritual critic al gândirii le este foarte slab dezvoltat. Atitudinea critică faţă de conţinutul fantastic al basmelor începe să se manifeste abia de la 5-7 ani, când copilul face o distincţie între fictiv şi real.

Cu toate acestea, datele experimentelor arată că preşcolarii reţin şi redau mai uşor faptele cunoscute, situaşiile familiale, cu alte cuvinte tot ceea ce poate fi asociat cu experienţa

proprie. Chiar şi atunci când reproduce un basm plăsmuirile copiilor deviază în direcţia experienţei lorde viaţă.

La vârsta amintită imaginaţia copiilor suferă modificări calitative, în strânsă corelaţie cu schimbările psihofiziologice ce au loc.

Se dezvoltă intens funcţia analitică a scoarţei cerebrale, se perfecţionează funcţia reglatoare a limbajului şi creşte rolul inhibiţiei condiţionate.Gândirea copilului devine mai abstractă ceea ce posibilitatea lărgirii câmpului de acţiune a imaginaţiei, creşterii gradului său de creativitate. Cunoştinţele copilului devin mai precise şi mai sistematice.

Toate aceste schimbări creează noi posibilităţi de transformare a reprezentărilor, la aceasta contribuind şi povestirile.

În concluzie, se poate reţine că rolul şi importanţa povestirilor – ca activităţi organizate – constă în valoarea lor cognitivă, etică şi estetică, prin care se exercită o puternică înrâuire asupra întregii personalităţi a copiilor.

În cadrul activităţilor de povestire se exersează vorbirea copiilor, se formează deprinderea de a povesti independent, ceea ce contribuie la mărirea posibilităţilor de exprimare corectă, coerentă şi expresivă.

Capitolul III.

Stimularea comunicării orale în activitățile de povestire prin utilizarea metodelor de învățare

În grădiniţă, ca şi în la celelalte niveluri ale învăţământului, metodele de învăţare fac parte din activitatea comuna a personalului didactic si a copiilor educaţi. În afara de eficienţa limitată, concretizată la un moment dat în dobândirea anumitor scopuri si de economia de timp si de mijloace necesare educaţiei, metodele sunt importante si pentru ca vor genera atitudini pozitive fata de propria educaţie, fata de educaţia organizata, sistematica, in general, precum si pentru ca vor iniţia un stil cognitiv dominant, mai mult sau mai puţin productiv, mai mult sau mai puţin aducător de rezultate si satisfacţii, ceea ce constituie aporturi formative majore.

Metoda: termenul derivă etimologic din cuvintele greceşti *metha* (către, spre) şi *odos* (cale, drum). Astfel, în didactica, termenul ar putea avea sensul de *drum care conduce* la atingerea obiectivelor educaţionale, cale parcursa de profesor pentru a le înlesni elevilor descoperirea unor instrumente de lucru proprii. George Vaideanu amintea câteva trăsături ale metodei şi anume:

- este selecţionată de cadrul didactic şi aplicată în activitati instructiv-educative şi activităţi extraşcolare;
- se foloseşte sub formă de variante sau procedee în funcţie de nivelul, interesele sau trebuintele copiilor, având ca scop asimilarea temeinica a cunoştinţelor;
- aduce o mai bună cooperare cu copiilor .

Aceasta este una dintre cele trei accepţiuni dominante, celelalte doua referindu-se la un curent pedagogic care încearcă să promoveze anumite finalităţi educative (de exemplu, metodele tradiţionale sau metodele active) si un tip de activitate ce permite anumite achiziţii si dezvolta anumite capacităţi (metoda proiectelor, învăţarea programată).

Metodele nu au valoare fixă, ci capătă valoare prin eficienta cu care conduc activitatea subiectului spre un obiectiv, în condiţii date.. Procesul de educatie fiind foarte divers, necesită, în ansamblul său, metode diferite, fiecare utilă în anumite situaţii, singura sau în asociaţie, şi nepotrivită în alte situaţii. Pentru obiective restrânse, punctuale şi în condiţii date, este de obicei mai utilă o anumită metodă. Pentru obiective complexe se apelează la strategii didactice, adică la ansambluri in care metode diferite îşi completează reciproc efectele şi constituie un demers coerent de educare.

Conform datelor psihologiei şi pedagogiei, strategiile cele mai eficiente de învăţare au ca metode centrale metodele active care solicita cel mai mult descoperirea noilor cunoştinţe de către copilul însuşi. Aceste metode le vor subordona, deci, pe toate celelalte în procesul de învăţământ. Toate aceste modalităţi de intervenţie ale metodelor în evoluţia copilului constituie în argumente în favoarea alegerii cu discernământ a metodelor de educaţie. Dirijarea foarte riguroasa a întregii activităţi a acestuia este un exces, este dăunătoare. Activitatea independentă a copilului devine tot mai productivă, inclusiv prin adoptarea de metode adecvate, dar copilul nu poate învăţa singur tot ce poate si este necesar să înveţe. Trebuie deci stabilit raportul just între metodele educative, dirijate, si cele ale activităţii educative independente. Educatoarea va dirija pe copiii prin metode adecvate pentru înţelegerea a ceea ce este foarte important si dificil pentru ei în cunoaştere, în momentul respectiv. În rest, dirijismul si activitatea independentă a copilului se vor îmbina în proporţii considerate utile atât de educatoare, cât şi de copil.

În învăţământul preşcolar se folosesc variante simple, în curs de constituire ale tuturor metodelor folosite în procesul de învăţământ în general: observaţia spontana, observaţia dirijata de adult, observaţia după un plan simplu, algoritmic, învăţat deja; demonstraţia; modelarea; experienţa dirijata; lucrarea practica; proiectul doar in forme simple si dirijate; explicaţia, ca argumentare si raţionament logic, ca descriere, caracterizare, definiţie, naraţiune; conversaţia euristica si de verificare; activitatea cu cartea; exerciţiul dirijat si independent. Prin toate metodele se urmăreşte eficienţa în cunoaştere, participarea activa, creatoare a copilului, întreţinerea curiozităţii şi a plăcerii de a cunoaşte şi însuşirea metodelor folosite dirijat pentru a fi preluate si independent.

Pentru a alege metodele potrivite într-o anumita situaţie de învăţare, cadrul didactic trebuie sa ţină seamă de factorii obiectivi şi de factorii subiectivi. Factorii obiectivi se referă la obiectivele educaţiei si la logica internă a ştiinţei din cadrul căreia sunt selectate informaţiile transmise. Factorii subiectivi se refera la contextul uman şi social, personalitatea profesorului, psihologia elevilor şi a colectivului de elevi.

Metodele pedagogice derivă din metodele de cercetare sau ştiinţifice, dar între ele există o deosebire esenţială. În timp ce metodele de cercetare ajuta la descoperirea propriu-zisa a cunoştinţelor, la producerea si elaborarea lor într-o forma ştiinţifică, metodele pedagogice ajuta la prezentarea si transmiterea acestor cunoştinţe si ajuta elevii sa le redescopere ca pe adevăruri noi, deşi ele sunt deja parte integranta a experienţei umane.

Metoda îndeplineşte în cadrul procesului de învăţământ mai multe funcţii (Cerghit, *op. cit.,* p. 64):

- Funcţia *cognitivă,* prin intermediul căreia elevul are acces, sub supravegherea profesorului, la valorile cunoaşterii umane.
- Funcţia *formativ-educativă* are în vedere realizarea în practică a valenţelor formativ-educative ale procesului de învăţământ, îndeosebi este vorba despre metodele activ-participative.
- Funcţia *motivaţionala*, prin care se urmăreşte trezirea şi dezvoltarea curiozităţii în procesul de cunoaştere.
- Funcţia *instrumentală* sau *operaţională* sugerează ca metoda mijloceşte atingerea obiectivelor urmărite.
- Funcţia *normativă*, de optimizare a acţiunii prin intermediul căreia, subordonându-se acţiunii, metoda garantează într-o anumită măsură o acţiune eficientă, arată modul *cum* trebuie să se procedeze în anumite situaţii concrete.

Profesorul Ioan Cerghit defineşte metoda ca ,,o cale eficientă de organizare şi conducere a învăţării, un mod comun de a proceda care reuşeşte într-un tot familiar eforturile profesorului şi ale elevilor săi" (*ib.,* p. 63).

III.1.Metodele traditionale de predare-învăţare în învăţământul preşcolar

Principalele metode folosite în grădiniţă sunt: observaţia, demonstraţia, exerciţiul, conversaţia, descrierea, povestirea etc.

Observaţia

Cunoştinţele preşcolarului fiind sărace şi superficiale, baza intuitiva a cunoaşterii este indispensabila. În asociaţii, analogii, activitatea este mult mai eficientă dacă există termeni de referinţă concreţi, care să-i readucă în memorie anumite cunoştinţe, care să-i sugereze soluţii de rezolvare şi să-i dea posibilitatea de a se corecta prin confruntarea afirmaţiilor cu realitatea.

În evoluţia percepţiei copilului sunt importante atât maturizarea, cât şi experienţa. Un preşcolar care nu a avut ocazia sa ,,citească'' imagini va descifra sumar o imagine. Percepţia nu se dezvoltă independent, ci este integrata in ansamblul dezvoltării personalităţii. *Observaţia constă în urmărirea independentă, premeditată, intenţionată, cu scop, realizată planificat şi sistematic uzând, dacă este nevoie, de instrumente tehnice***.**

Educatoarea poate influenţa calitatea observaţiei prin:

-expunerea de subiecte care pot capta atenţia preşcolarului;

-întreţinerea interesului de cunoaştere;

-organizarea unor condiţii materiale propice observaţiei;

-dirijarea activităţii prin cuvânt;

-propunerea de activităţi de fixare a rezultatelor;

-acordarea timpului necesar pentru observaţie;

-valorificarea cunoştinţelor obţinute prin observaţie în explicaţii, conversaţie.

În cadrul activităţilor de educare a limbajului din grădiniţă, observaţia ca metoda este folosită în mod preponderent în cadrul lecturilor după imagini, povestiri create, repovestiri, jocuri didactice si jocuri-exerciţiu, cum ar fi: ,,Ce ştii despre mine?'', ,,Cine face?'', ,,Eu spun una, tu spui multe'' etc.

Demonstraţia

Este una din metodele de baza ale grădiniţei. Este intuitivă, utilizată în activităţile de dobândite de noi cunoştinţe dar şi de formare de deprinderi, consolidare si sistematizare. *Metoda această răspunde caracterului senzorial al percepţiei copilului.*

Demonstraţia este însoţită de explicaţie, raportul dintre acestea fiind determinat de nivelul de cunoştinţe şi de viaţa al copiilor.

În grădiniţă, demonstraţia se poate face cu:

-obiecte si jucării (grupa mică şi mijlocie, în special);

-material didactic structurat (grupă mare).

În cadrul activităţilor de educare a limbajului din grădiniţă, metoda demonstraţiei este folosită cu eficienţă în cazul memorizărilor, al povestirilor, al corectării unor tulburări de vorbire, cand se îmbină demonstraţia cu explicaţia şi exerciţiul, jocuri didactice, jocuri-exerciţiu etc.

Exerciţiul

Constă în repetarea conştientă a unei acţiuni pentru a o perfecţiona, având ca termen de comparaţie un model, cu scopul de a o automatiza, adică de a o punea desfăşura cu un foarte redus control conştient.

Reuşita exerciţiului tine de calitatea modelului oferit, care trebuie sa fie clar, accesibil; de motivaţia copilului de a repeta pentru a-si forma deprinderea respectiva; de dozarea dificultăţilor in cazul deprinderilor complexe; de sintetizarea treptata a fragmentelor însuşite deja, de ajutorul şi corectările făcute de adult, de respectarea ritmului individual de lucru.

Preşcolarii îşi însuşesc totul prin exerciţii, deprinderi si priceperi psiho-motrice, de conduita, grafice, de numărare şi – nu în ultimul rând – de exprimare corecta si expresiva.

Conversaţia

Este o metodă verbală de învăţare cu ajutorul întrebărilor şi al răspunsurilor. Bazându-se pe cuvânt este o metoda de cunoaştere imediata.

Conversaţia euristică – de descoperire – îl conduce pe copil la cunoştinţe noi prin întrebări asupra altor cunoştinţe dobândite deja. Pentru că rezolvarea nu poate fi sesizată dintr-o data de copil, adultul îl conduce prin întrebări; el atrage atenţia asupra unor elemente importante pentru înţelegere si astfel îl ajuta sa sesizeze noi relaţii, sa contureze probleme mai restrânse a căror rezolvare simplifica explicaţia integrala. Dacă întrebările adultului sunt prea simple, efortul de înţelegere este redus, iar contribuţia conversaţiei la descoperirea cunoştinţelor este redusă.

Conversaţia de verificare – examinatoare urmăreşte sa evidenţieze gradul, de însuşire a anumitor cunoştinţe. Întrebările condiţionează calitatea cunoaşterii copilului prin adunarea conţinutului de idei la principiile euristice, prin accesibilitatea lor, prin corectitudinea şi calitatea formei lor. Folosite corect, întrebările gradează dificultăţile şi sistematizează, conduc pe copil spre sinteze.

Conversaţia-joc are la origine nevoia copilului de a-şi afirma posibilitatea de a pune întrebări. El ne va adresa uneori mai multe zile la rând o între bare care i-a reţinut atenţia, sau va încerca sa prelungească la nesfârşit o conversaţie gratuită.

Convorbirile dintre educatoare si copii pot fi făcute cu un singur copil, cu un grup mic sau cu întreaga grupa. În convorbirile cu întreaga grupa, riscurile de îndepărtare de interesele copilului de formalism si neparticipare sunt mari.

Deosebite obligaţii îi revin educatoarei în antrenarea repetată în dialog a copiilor timizi sau recalcitranţi.

Descrierea

Aceasta metodă se practică de obicei ca *modalitate de particularizare a unui individ,* obiect, fenomen, prin prezentarea însuşirilor neesenţiale mai pregnante, pe fondul însuşirilor generale, esenţiale, ale clasei din care face parte.

Preşcolarul foloseşte descrierea incomplet. Cu ajutorul adultului, copilul poate forma adevăraţi algoritmi de descriere pentru ceea ce este interesat si obişnuit pentru copil. Dacă este solicitat, copilul poate descrie: persoane, animale, plante, obiecte, prezentându-le părţile principale.

În cadrul activităţilor de educare a limbajului, descrierea îşi găseşte o larga aplicabilitate mai ales la grupele mici, in cadrul activităţilor de lectură după imagini, repovestire, convorbiri tematice, jocuri didactice etc.

Povestirea

Povestirea *este o specie a naraţiunii căreia îi este caracteristica prezentarea unei întâmplări simple,* in mod exemplar, *de către un participant* la fapte, deci la persoana I.

Povestea sau **basmul** presupun o *desfăşurare epica, amplă, cu mai multe episoade, în versuri sau în proză,* în care intervin evenimente supranaturale si personaje fantastice, având rol distractiv – de încurajare a isteţimii care învinge prostia, sau moralizator – de condamnare a răului care întotdeauna este înfrânt de bine.

*La grupă mică***.** Povestirea trebuie să fie simplă, neîncărcată, cu multe comentarii si fără multe episoade. Treptat se trece la povestiri mai ample. Pentru a asigura înţelegerea şi reacţia afectiva adecvata, educatoarea trebuie sa folosească stilul literar oral, să apeleze la comparaţii plastice, să folosească imagini de o reala calitate estetica, cu posibilităţi de sensibilizare adecvate vârstei preşcolare. Copilul trebuie sa folosească toate expresiile şi cuvintele folosite în povestire, altfel există riscul de a memora cuvinte al căror sens nu îl cunoaşte şi de a le atribui semnificaţii eronate.

Activitatea de **repovestire** este foarte îndrăgită de copii pentru ca le da posibilitatea de a pătrunde în lumea imaginarului, de a fi ascultaţi şi de a se afirma.

La grupa mare, copiii *pot ajunge să stăpânească* foarte bine *mai multe poveşti*.

Preşcolarul îi cere celui care povesteşte *fidelitate faţă de prima versiune a poveştii.* El accepta uşor ficţiunea, planul ireal al povestirii, dar o dată expusă o variantă, e necesară păstrarea ei. Altfel, copilul contestă adevărul şi calitatea povestirii. Explicaţia o constituie caracterul relativ rigid al gândirii copilului.

Povestirea cu început dat prefigurează în parte desfăşurarea în concordanţa cu premisele din partea povestită de educatoare. De obicei *copilul nu-şi face un plan riguros care sa dea o linie de desfăşurare* a intrigii povestirii, ci *pentru unul-doua episoade.* În povestirea cu început dat, copilul este scutit de momentele tensionate de la început când trebuie să aleagă un subiect, un personaj şi totodată *are suficient timp pentru imaginaţie.*

Copilul are resurse creatoare.. Nu trebuie să se exagereze în aprecierea lor, ajungându-se la ideea ca imaginaţia evoluează o dată cu vârsta. Produsele creatoare ale copilului care cer în mare măsură contribuţia imaginaţiei sunt superioare, dar nu în comparaţie cu produsele de aceeasi natura ale adulţilor, ci cu rezultatele copilului în activităţi care presupun gândirea cauzală şi sunt mult mai puţin în sfera de interese a copilului decât întâmplările specifice poveştilor.

Memorizarea – activitate de predare- învăţare

Memorizarea este o activitate de educare a limbajului, axata pe obiectivele învăţământului preşcolar ş pe particularităţile de vârstă ale copiilor. Valoarea formativă a acestei activităţi se concentrează pe dezvoltarea memoriei logice voluntare a preşcolarilor, având ca premise specificul proceselor psohice la aceasta vârstă.

Memoria este un proces psihic constituit din trei faze succesive: *faza de achiziţie,* (memorare), *faza de reţinere* (păstrare) si *faza de reactivare* (actualizare) cu doua momente: *recunoaşterea* si *reproducerea.* Alături de gândire, memoria stă la baza activităţii de învăţare. (*Dicţionar de pedagogie*, Editura Didactica si Pedagogica, Bucureşti, 1979, p. 269.)

Memoria preşcolarilor are caracteristici specifice:

- caracterul concret-intuitiv;
- mare plasticitate;
- uşurinţa cu care copilul memorează, păstrează si reproduce ceea ce are rezonanţă afectiva pentru el (memoria este activă);
- tendinţa memorării pasive, involuntare;
- nestăpânirea proceselor de memorare.

Memorarea este procesul psihic care constă în înregistrarea şi reţinerea în memorie a informaţiilor din lumea înconjurătoare.

Memorarea poate fi mecanică şi logica, involuntară şi voluntară.

Memorarea mecanica este o forma a memorării care duce la fixarea, conservarea şi reproducerea cunoştinţelor, informaţiilor, fără a le prelucra, înţelege si întreagă într-un sistem.

Memorarea logica este o forma a memorării susţinută de înţelegerea relaţiilor raţionale, a cauzalităţii, a legilor etc, care privesc informaţiile ce urmează a fi păstrate în memorie. În memoria logică, gândirea este foarte activă, realizând asociaţii între date şi integrarea lor în sisteme de ***cunoştinţe, priceperi şi deprinderi.*** Ea se opune memorării mecanice.

Memorarea involuntară sau **neintenţionată**, ca forma a memorării (prin care elementele perceptive sunt reţinute fără să existe o intenţie expresa in acest sens), este facilitata de: proprietăţile sensibile şi de conţinutul materialului („ forţa lui de impresionare’’), de prelucrare lui activa, de semnificaţia materialului si scopul principal al activităţii, de factori motivaţionali / interes, încurajare publica etc./ (*Dicţionar de pedagogie*, Editura Didactica si Pedagogica, Bucureşti, 1979, p. 270.)

În opoziţie cu memorarea involuntară, activă, este **memorarea voluntara** sau **intenţionată**, „caracterizată prin prezenta intenţiei de a memora”; este o activitate orientată conştient spre scop, cu un efort acceptat. Acest tip de memorare este determinat de organizarea raţională a repetiţiilor şi de scheme memotehnice (ansamblu de repere ale acţiunii mintale).

Memoria se afla in interacţiune si interdependentă cu toate procesele psihice, însuşiri si capacităţi psihice.

Memoria are funcţie reflectorie. În comparaţie cu alte procese psihice, memoria are caracteristici specifice. Este:

- activă / pasivă;
- selectivă – adică se reactualizează ceea ce concorda cu preocupările, dorinţele, interesele subiectului;
- situaţională – în concordanţă cu particularităţile situaţiilor şi cu starea subiectului;
- relativ fidelă – nu o copie a realităţii (cauzele sunt personalitatea subiectului, dar si uitarea);
- mijlocita – pentru a fi temeinica si pentru a facilita reproducerea, trebuie folosite anumite instrumente ,, stimuli – mijloc'': obiecte concrete, cuvântul, gândul, asociaţii de gânduri;
- inteligibilă – ceea ce înseamnă înţelegerea celor memorate si reactualizate; aceasta caracteristica releva interacţiunea memoriei cu gândirea, relevă caracterul ei logic, raţional, conştient.

Pentru memorare, se folosesc scheme raţionale, scheme memice, de exemplu: împărţirea textului în unităţi logice, înţelegerea acestora, asocierea acestor unităţi logice cu altele deja memorate, asocierea cu materialul intuitiv etc.

Memorizarea, ca activitate de educare a limbajului organizata, sistematica, productiva, trebuie proiectata judicios in ansamblul celorlalte activităţi din grădiniţă, corespunzător obiectivelor pe grupe de varste. Ea implica selecţia textelor literare celor mai potrivite scopului educativ, trebuinţelor cognitive si afective ale copiilor, realizarea materialelor intuitive care sa faciliteze memorarea si stăpânirea mecanismelor memorării.

Scopul memorizării constă în:

- dezvoltare gândirii logice a copilului, pe baza succesiunii sentimentelor si ideilor poetice, ale textelor literare;
- dezvoltarea atenţiei şi a puterii de concentrare;
- dezvoltarea memoriei voluntare prin comunicarea unor obiective urmărite în demersul didactic, prin conştientizarea efortului solicitat, prin însuşirea, în timp, de către copii, a schemelor mnemice (asociaţii dirijate);
- dezvoltarea auzului fonematic al copiilor;
- dezvoltarea capacităţii de a păstra si de a reproduce cunoştinţele;
- formarea deprinderii de a recita corect si expresiv;

- sensibilizarea copiilor la expresivitatea limbajului prin însuşirea unor cuvinte si expresii cu valoare emotiva.

Tipurile de activităţi de memorizare sunt determinate de sarcinile didactice, si anume:

- activităţi de predare-învăţare;
- activităţi de fixare (repetare), orientate spre însuşirea temeinica a poeziilor memorate în activităţi de predare-învăţare si spre consolidarea deprinderilor de reproducere conştientă şi expresivă;
- activităţi de verificare a însuşirii poeziei, a exactităţii reproducerii si a temeiniciei memorării.

În învăţământul preşcolar, aceste trei tipuri de activităţi de memorizare nu sunt distincte, ci sunt activităţi mixte: într-o activitate de predare-învăţare a unei poezii trebuie realizată şi o secvenţă de fixare si consolidare a unor memorizari anterioare, înrudite ca tamatica. De asemenea, în alte activităţi de educare a limbajului se poate desfăşura o secvenţă de verificare si consolidare a unor memorizări.

Lectura pe baza de imagini

Lectura pe baza de imagini este o activitate de educare a limbajului specifica învăţământului preşcolar. Desfăşurarea acestei activităţi conţine doua componente: *observarea dirijata* a imaginilor si *dezvoltarea capacităţilor de receptare si exprimare* a mesajelor. Prima componenta consta in perceperea organizata si dirijata de catre educatoare a imaginilor pe baza *analizei, sintezei* si a *generalizarii* datelor, prin relevarea cauzelor si relaţiilor dintre elementele constitutive ale imaginilor. Percepţia se realizează prin metoda conversaţiei, pornind de la elementele cunoscute de către copii, de la experienţa lor cognitiva; sunt actualizate reprezentări stocate in memoria copiilor, de la experienţa lor cognitiva; sunt actualizate reprezentari stocate in memoria copiilor, pe baza cărora se realizează noi achiziţii de cunoaştere. Componenta verbala a activităţii se realizează concomitent cu perceperea imaginilor. Copiii trebuie sa analizeze imaginile; trebuie sa le descrie, sa le compare si sa le interpreteze, folosind un limbaj propriu.

Materialul intuitiv are conţinut variat, legat de diverse aspecte ale realităţii. Prin natura sa, materialul intuitiv contribuie la îmbogăţirea si sistematizarea percepţiei si a reprezentărilor copiilor, la dezvoltarea gândirii acestora.

Activitatea de lectura pe baza de imagini duce la:

- dezvoltarea capacităţilor intelectuale;
- dezvoltarea proceselor psihice;

- exersarea si îmbunătăţirea deprinderilor de exprimare corecta si coerenta;
- dezvoltarea unor trăiri afective, morale si estetice.

Metodica lecturilor pe baza de imagini este determinată de particularităţile de vârstă ale copiilor si de scopul activităţii.

Particularităţile de vârstă ale copiilor sunt:

- percepţie nesistematica, izolata a unor elemente adesea nesemnificative, fara sesizarea relaţiilor dintre acestea, incapacitatea de a recepta esenţialul; de aceea se impune dirijarea percepţiei si interpretarea datelor sub îndrumarea educatoarei;
- atenţie de scurtă durată;
- experienţa de viaţă redusa.

Materialul intuitiv trebuie sa îndeplinească anumite condiţii:

1. Sub aspect **tematic**:

- să asigure realizarea obiectivelor cognitive si afective;
- să corespundă programei, fiind accesibil si interesant;
- să îndeplinească cerinţe didactice (accesibilitate, vizibilitate, claritate, atractivitate s.a.);
- să aibă valoare estetica.

2. Din perspectivă **scopului didactic**:

- să asigure formarea unor reprezentări corecte;
- să contribuie la exersarea capacităţii de comunicare orala, prin care copiii trebuie sa descrie, sa explice relaţii, sa relateze acţiuni etc.;
- să aibă dimensiuni corespunzătoare, pentru a permite analiza si compararea elementelor componente, pentru a fi vizibile, pentru a fi percepute fără dificultate.

În lectura pe baza de imagini nu trebuie folosite multe ilustraţii, pentru a nu dispersa atenţia copiilor. Ilustratiile sunt studiate temeinic, in prealabil, de catre educatoare, pentru a elabora chestionarul pe baza caruia se ajunge la formularea ideilor principale. Planul de întrebări trebuie sa orienteze atenţia copiilor, sa dirijeze percepţia lor către elemente esenţiale si către detalii semnificative, organizând gândirea. Întrebările trebuie sa asigure înţelegerea unitara a tabloului, sa conducă spre concluzii parţiale si finale. Întrebările trebuie sa creeze situaţii—problema, sa aibă funcţii cognitive si educativ-formative; sa îndeplinească următoarele condiţii:

- să fie clare;
- să fire precise;
- să fie accesibile;

- să nu sugereze răspunsul si sa nu necesite răspuns monosilabic („da'', „nu'').

Planul de întrebări se poate realiza si pe parcursul desfăşurării activităţii, pe măsura ce se trece de la un aspect principal la altul.

Răspunsurile copiilor trebuie:

- să fie corecte;
- să fie clare;
- să fie concise;
- să fie complete;
- să fie o formulare conştienta, bazata pe înţelegerea aspectelor principale ale ilustraţiilor.

Teme pentru lectura pe bază de imagini

Familia mea; Camera copiilor; Copiii îi ajuta pe părinţi; Copiii se joaca (la grădiniţă, in camera copiilor, iarna, vara); Micul gospodar; Prietenii omului (biectele de uz personal); Despre o meserie frumoasa; De ziua celor dragi; De ziua mamei ; Toamna in parc; În livada; Despre o meserie frumoasa; In excursie; In parc; La ferma de păsări / animale; Frumuseţile tarii; Obiceiuri de iarna; La spectacol; O zi in grădiniţă; Copii, oocrotiti Pamantul!; Copiii Romaniei; Ce imagine urmeaza? (Metodica activitatilor de educare a limbajului in invatamantul prescolar, Editura Humanitas, Bucuresti,2005, p. 41)

CONVORBIREA

Convorbirea este o activitate care îi pune pe copii în situaţia de a exprima independent, folosind cuvinte intrate in vocabularul lor activ, în urma unor activităţi de observare, povestire, jocuri didactice, lecturi pe baza de imagini sau in contactul direct cu obiectele si fenomenele lumii înconjurătoare.. Ei au posibilitatea de a se exprima si de a-si susţine părerile in faţa unui colectiv, dezvoltându-si curajul opiniei, calităţi ce le sunt necesare la intrarea in invatamantul primar.

Caracteristici:

- este o activitate complexă de evaluare a limbajului;
- se bazează pe cunoştinţe însuşite anterior in alte activităţi;
- reuşita acestei activităţi este condiţionată de volumul de cunoştinţe acumulate si de temeinicia însuşirii lor;
- se foloseşte cu precădere metoda conversaţiei, pe o durata mai lunga, fără suport intuitiv;

- se organizează un număr relativ redus de activităţi de convorbire, la grupa de cinci-şapte ani;
- prin aceasta activitate se actualizează si sistematizează cunoştinţele, se dezvolta la copii capacitatea de a-si ordona si sistematiza reprezentările despre lumea reala;
- aceasta activitate contribuie la exersarea exprimării copiilor; pentru a răspunde întrebărilor, copiii trebuie sa selecteze lexicul adecvat, sa utilizeze anumite structuri gramaticale, concomitent cu urmărirea desfăşurării discuţiei, pentru a completa răspunsurile colegilor si pentru a continua logic dialogul;
- participarea copiilor la convorbire necesita activitate intelectuala intensa, constând in:

-concentrarea atenţiei pentru a recepta mesajul (pentru a intelege intrebarea);

-selecţionarea cunoştinţelor in vederea formulării răspunsului potrivit;

-selectarea mijloacelor lingvistice pentru formularea corecta, logica a răspunsului;

-efectuarea generalizărilor necesare pe baza analizei, sintezei, comparaţiei si a abstractizarii; astfel este dezvoltata gandirea prin exersarea operaţiilor si prin antrenarea calitatilor ei;

- prin tematica si conţinutul convorbirilor se formează si se consolidează reprezentări ştiinţifice si morale, se formează sentimente si atitudini morale (ex.: *Cum sa ne comportam in grădiniţă si acasă?, Cum ii ajutam pe părinţi?, Sa spunem adevărul!, Sa fim harnici si cinstiţi! s.a.);*
- prin modul de desfăşurare a convorbirii se creează condiţiile exersării unor deprinderi de comportare civilizata în colectiv, se formează calităţi morale precum politeţea, stăpânirea de sine, curajul, spiritul de cooperare si prietenie etc.;
- convorbirea prilejuieşte afirmarea opiniei, contribuie la dezvoltarea capacităţii de a exprima si de a susţine părerile proprii în cadrul colectivului, la dezvoltarea limbajului contextual si la educarea atenţiei voluntare.

Convorbirea se organizeaza, in general, cu întreaga grupă, dar se poate realiza si cu grupuri mici sau individual.

Eficientizarea convorbirii impune:

- planificarea activităţii din timp;
- alegerea temei, care trebuie sa fie accesibila si atractiva, sa corespunda intereselor si preferinţelor copiilor;
- crearea unor situaţii diverse de viaţă;

- accentuarea caracterului formativ;
- elaborarea unui plan de întrebări adecvat temei, permiţând concluzii parţiale si finale.

Convorbirile se pot clasifica astfel:

1.Dupa **scopul didactic**

a. convorbiri pentru fixarea cunoştinţelor, realizate după anumite evenimente: o observare, o plimbare in parc, o excursie s.a.;

b. convorbiri pentru sistematizarea cunoştinţelor, când tema permite sistematizări si generalizări, de exemplu: *Natura; Familia mea;*

c. convorbiri pentru verificarea cunoştinţelor, de exemplu: *Anotimpurile.*

2.Dupa **tematica:**

a. tematica referitoare la natura: anotimpurile, animale, plante etc.;

b. teme de viaţa cotidiana: comportarea copilului la grădiniţă, in familie, in societate etc.;

c. teme referitoare la evenimente sociale, care pot fi interesante si educative pentru copii;

teme abordate in unele opere literare (povesti, povestiri despre copilărie si despre vieţuitoare s.a.) *(Metodica activitatilor de educare a limbajului in invatamantul prescolar*,Editura Humanitas,Bucuresti,2005,p.44)

III.2.Metode interactive de grup

Educarea conduitei verbale a preşcolarului constituie o premisă psihopedagogică a pregătirii lui pentru şcoală. Intreaga experienţă instructiv- educativă din grădiniţă şi şcoală atestă posibilitatea cultivării limbajului oral în strânsă legătură cu operaţiile gândirii.

Exista multe metode prin care copii pot invata,foarte important fiind demersul pe care educatoarea il poate initia in directia stimularii interesului copilului pentru cunoastere,al interesului pentru a cauta informatia necesara si pentru a o folosi in diferite contexte.

Nevoile si cerintele copiilor pretind cadrelor didactice o schimbare radicala a modului de abordare a activitatii instructiv-educative. Observam zilnic in joaca copiilor o lume a lor, care aduce idei, comportamente noi.

De aici a aparut si termenul de “educatie moderna”,care ne impune sa schimbam relatia intre copii,promovand prin strategii noi sprijinul reciproc si dialogul constructiv.

Cautarea de idei prin intermediul metodelor interactive de grup,confera activitatii un “mister didactic”,in care copilul este participant activ pentru ca el intalneste situatii complexe pentru mintea lui,dar prin analize,dezbateri gaseste raspunsul la toate intrebarile,simtindu-se responsabil si multumit la finalul activitatii.

Prin intermediul metodelor interactive de grup, noi, dascălii încercăm să mobilizăm structurile cognitive şi operatorii ale copiilor transformându-i în coparticipanţi ai propriei formări.

Spre deosebire de metodele traditionale,metodele interactive de grup sunt centrate pe copil si pe activitate,avand la baza comunicarea multidirectionala, pun accent pe dezvoltarea gandirii,pe formare de aptitudini, deprinderi.

Evaluarea, spre deosebire de metodele traditionale,este una formativa si incurajeaza participarea copiilor,initiativa si creativitatea acestora.

In cadrul activitatilor realizate cu ajutorul metodelor interactive de grup,copiii se ajuta reciproc sa invete,impartasindu-si idei,exprimandu-se liber,experimentand.

O reusita a metodelor interactive este creativitatea.Se spune ca acei copii care au dascali creativi,vor deveni si ei creativi,urmandu-le exemplul.

În cele ce urmează exemplific câteva metode interactive de grup care contribuie la dezvoltarea capacităţii de comunicare orală.

Aceste metode au fost utilizate în cadrul activitaţilor de povestire.

1.Metoda palariuțelor ganditoare

Aceasta metoda de predare-invațare este o tehnica de stimulare a creativitații, prin care copiii se exprima liber, in concordanta cu semnificația culorii palariilor.

Copiii sunt impartiti in șase grupe - pentru șase palarii. Ca material sunt folosite șase palarii “ganditoare”, fiecare avand cate o culoare: alb, rosu, galben, verde, albastru și negru.

Rolurile se pot inversa, participanții fiind liberi sa spuna ceea ce gandesc dar sa fie in acord cu rolul pe care il joaca.

Exemplu: ,,Ursul pacalit de vulpe” - Povestirea copiilor

- **Palaria alba** este povestitorul, cel ce reda pe scurt conținutul textului, exact cum s-a intamplat acțiunea. Ea este neutra, informeaza - reda pe scurt textul povestirii.
- **Palaria albastra** este liderul, conduce activitatea. Este palaria responsabila pentru controlul discuțiilor, alege soluția corecta. Formuleaza concluzii, clarifica - caracterizeaza ursul in comparație cu vulpea.
- **Palaria roșie** isi exprima emoțiile, sentimentele, supararea, fața de personajele intalnite. Nu se justifica, spune ce simte .

- **Palaria neagra** gandește negativ dar logic și critic, prezinta aspectele negative ale intamplarilor, judeca cu prudența cazul, selecteaza greșelile. Critica naivitatea ursului care este pacalit de vulpe.
- **Palaria verde** este ganditorul care ofera soluții alternative, idei noi, da frau imaginației. Genereaza idei noi, acorda variante ursului.
- **Palaria galbena** este creatorul, simbolul gandirii pozitive și constructive, exploreaza optimist posibilitațile. Creaza finalul (gasește alt final textului: ursul , ramas fara coada reuseste sa se razbune pe vulpe). (*Ghid pentru educatia timpurie a copiilor intre 3-6/7 ani*,2008)

"Scufita Roşie" – Povestirea copiilor

Pălăria albă – povesteşte pe scurt textul povestii;

Pălăria albastră – o caracterizează pe Scufiţa Roşie în contradicţie cu lupul: veselă, prietenoasă, bună la suflet, gata să sară în ajutor, dar neascultătoare, în timp ce lupul este rău, lacom, şiret, preocupat să pară sensibil la situaţie; arată ce se întâmpla când un copil nu ascultă sfaturile părinţilor;

Pălăria roşie – arată cum Scufiţa îşi iubea mama şi bunica pe care le-a ascultat întotdeauna, iubea mult florile, animalele, îi plăcea să se joace în natura, îşi exprima compasiunea faţa de bunica, bucuria pentru vânător şi supărarea faţă de lup;

Pălăria neagră – critică atitudinea Scufiţei, care trebuia să asculte sfaturile mamei, trebuia să ajungă repede la bunica bolnavă. Considera că nu trebuia să aibă încredere în animale, nu trebuia să dea informaţii despre intenţiile ei. Este supărată pe vicleşugul lupului.

Pălăria verde – acordă variante Scufiţei: dacă dorea să ofere flori bunicii trebuia să-i ceara mamei să-i cumpere un buchet de flori; dacă dorea să culeagă flori trebuia să ceara mamei să o însoţească în pădure; lupul o putea ajuta să culeagă mai repede flori, sau ciuperci pentru bunica,etc.;

Pălăria galbenă – găseşte alt final textului: Scufiţa putea să refuze să meargă la bunica ştiind că trece prin pădure; Scufiţa nu ascultă de lup; lupul îi arata Scufiţei drumul cel mai scurt spre bunica; lupul o ajută să culeagă flori bunicii aflând că aceasta este bolnavă; animalele din pădure o sfătuiesc pe Scufiţa să nu asculte de lup, etc.

2.Diagrama Wenn

Este o metodă grafică prin care **se compară** evenimente, procese, fapte istorice şi personalităţi.

Metoda poate fi folosită în:

- Activităţile de învăţare;
- Activităţile de fixare a cunoştinţelor;

- Evaluarea sumativă a unei unităţi de învăţare ;
- **Metoda Venn dezvoltă la copii:**
  - Capacitatea de ierarhizarea a unor termeni;
  - Capacitatea de înţelegere a relaţiilor dintre două sau mai multe noţiuni,procese,evenimente;
  - Capacitatea de rezolvare a unei probleme sau situaţii problemă;
  - Spiritul de analiză sistematică;
  - Capacitatea de argumentare;

Reprezintă un organizator cognitiv format din două cercuri parţial suprapuse în care se reprezintă asemănările şi deosebirile între două aspecte, procese ,evenimente istorice , idei, concepte.

- În spaţiul care se suprapun cele două cercuri se scriu **asemănările.**
- În spaţiile rămase libere se scriu **deosebirile .**
- Copiii pot lucra individual, în perechi sau în echipă;

Etape:

1.Fiecare copil completează cercurile cu informaţiile referitoare la conţinuturile de comparat,în zona suprapusă notează asemănările;

2.Se prezintă produsele ,se afişează,se analizează, se corectează.

3. Se realizează o evaluare formativă.

Pentru povestea ,,Fata babei şi fata moşneagului" de Ion Creangă s-au folosit metoda Diagrama Wenn.

Pentru Diagrama Wenn se pregătesc coli cartonate pe care sunt realizate diagramele. Se împart copiii în două grupuri şi se stabilesc sarcinile de lucru. Fiecare grup completează diagrama- în cercul verde vor aşeza siluete, imagini care scot în evidenţă trăsăturile personajului pozitiv (fata moşneagului), iar în cercul roşu vor aşeza siluete, imagini care definesc trăsăturile personajului negativ (fata babei). În spaţiul galben care intersectează cele două cercuri vor aşeza imagini, desene care ilustrează asemănări între personajul pozitiv şi negativ.

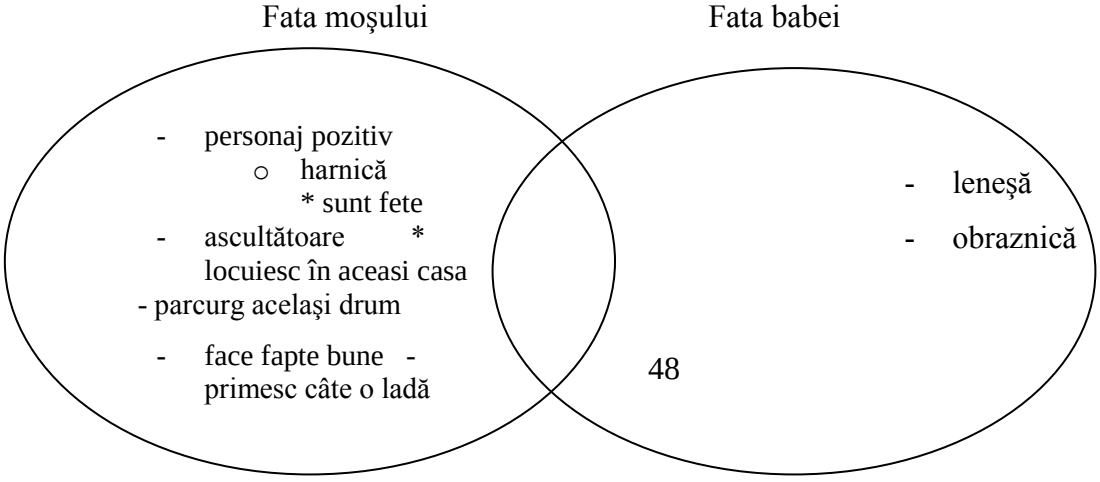

Utilizând această metodă în etapa de fixare a cunoştinţelor, copiii au desprins ideea principală din text: „Personajele care fac fapte bune sunt personaje pozitive, iar cele care fac fapte rele sunt negative”.

3.Cvintetul

Cvintetul este o poezioară de cinci versuri prin care se rezumă un conţinut de idei. Activitatea se poate desfăşura individual, în perechi sau în echipă.

Structura cvintetului:

1. primul vers este un singur cuvânt- cheie (substantiv);
2. al doilea vers este format din două adjective care descriu ceva;
3. al treilea vers este format din trei verbe (de obicei la gerunziu);
4. al patrulea vers este format din patru cuvinte şi exprimă păreri, sentimente faţă de subiectul în cauză;
5. al cincilea vers este un cuvânt care exprimă esenţa problemei;

Exemplu: “Fata babei si fata mosneagului” de Ion Creanga

Fata babei	Fata moşului
urâtă, leneşă,	frumoasă, blândă,
lenevind, minţind, prefăcându-se	muncind, răbdând, îngrijind
Leneşa alege lada nouă.	Fata harnică este rasplătită.
Personaj negativ	Hărnicie

Pe lângă sintetizarea rapidă a cunoştinţelor referitoare la subiect, metoda este deosebit de atractivă pentru copii, care descoperă cu plăcere că nu este atât de greu „a scrie versuri”. De aceea implicarea lor este unanimă.

4.Explozia stelara

Explozia stelara este o metoda de stimulare a creativitatii,o modalitate de relaxare a copiilor si se bazeaza pe formularea de intrebari pentru rezolvarea de probleme si noi descoperiri.

Starbursting(eng.”star”=stea;“burst”=a.exploda),similara brainstormingului, incepe din centrul conceptului si se imprastie in afara,cu intrebari,asemenea exploziei stelare.

Se caracterizeaza prin formularea de intrebari si realizarea de conexiuni intre ideile descoperite de copii in grup prin interactiune si individual pentru rezolvarea unei probleme.

În cadrul povestirii ,,Ciuboţelele ogarului” de Călin Gruia, s-a utilizat metoda Explozia stelară în etapa de fixare a cunoştinţelor.

Se împart copiii în cinci grupuri corespunzătoare celor cinci tipuri de întrebări. Copiii au avut sarcina de a asculta pe rând fragmente din poveste şi de a elabora întrebări. Conţinutul fiecărui fragment a fost ilustrat printr-o imagine pe care au aşezat-o pe steaua mare.

Textul a fost prelucrat în aşa fel încât să conţină întrebările: CE? CINE? UNDE? CÂND? DE CE?

Explozia stelară- „Ciuboţelele ogarului”

Ce l-a întrebat iepurele pe ogar?

Ce mâncare le-a oferit Moş Martin?

Ce le-a cerut Moş Martin oaspeţilor?

Ce a făcut iepurele?

Ce nu şi-a găsit ogarul?

Cine i-a propus iepurelui să poposească la han?

Cine i-a primit la han?

Cine s-a prefăcut că nu-şi găseşte banii?

Cine i-a plătit lui Moş Martin?

Cine a râs de ogar?

Când se ducea iepurele spre iarmaroc?

Când a început iepurele să mănânce?

Când le-a cerut Moş Martin banii?

Când i-a luat iepurele ciuboţelele?

Când s-a trezit ogarul?

Unde se ducea iepurele?

Unde au ajuns iepurele şi ogarul?

Unde îşi caută ogarul banii?

Unde erau aşezate ciuboţelele?

Unde a fugit iepurele?

De ce se ducea iepurele la iarmaroc?

De ce n-a vrut iepurele să mănânce?

De ce n-a plătit ogarul?

De ce i-a luat iepurele ciuboţelele ogarului?

De ce Ogarul aleargă după iepure?

Beneficiile acestei metode sunt:

Stimulează comunicarea orală şi creativitatea individuală şi în grup a copiilor;

Facilitează crearea de întrebări în grup şi individual pentru a repovesti conţinutul poveştii urmărind succesiunea logică a evenimentelor;

Dezvoltă şi exersează gândirea cauzală, limbajul, atenţia distributivă a copiilor

Explozia stelara : "Punguta cu doi bani", de Ion Creanga

Obiectiv: fixarea continutului povestii pe fragmente prin formularea de intrebari specifice exploziei stelare .

Material didactic: stelute, silueta cocosului din poveste.

Etape :

Copiii asculta povestea.

Pentru fixarea continutului prin feed- back, se solicita copiilor sa asculte cate un fragment si sa formuleze intrebari.

Cocosul imparte cele cinci stelute cu intrebari la cinci copii. Educatoarea va citi fiecarui copil care va lua steluta, intrebarea de pe aceasta. Cei cinci copii isi aleg colegii de lucru si constituie astfel cinci grupuri corespunzatoare celor cinci tipuri de intrebari. Asculta pe rand fragmente din poveste.

In grupa se formuleaza intrebari pentru fiecare fragment audiat.

Se retin pentru etapa finala.

Dupa ce au audiat toate fragmentele si au elaborat intrebari se poate initia Jocul intrebarilor, joc prin care copiii adreseaza intrebarile formulate in grup.

In final se aleg intrebari al caror raspuns sugereaza aspecte principale ale povestii.

Alte intrebari ce pot fi formulate de prescolari :

UNDE ?

Unde a ajuns cocosul?

Unde l-a aruncat boierul pe cocos?

Unde si-a alungat baba gaina?

Unde a gasit gaina o margica ?

CE ?

Ce a facut cocosul in fantana?

Ce bogatii a adus cocosul mosneagului ?

Ce ii cerea mosneagul, babei ?

Ce bogatii a adus gaina babei ?

CAND ?

Cand si-a batut baba gaina ?

Cand l-a lasat boierul pe cocos sa plece acasa ?

DE CE ?

De ce a plecat cocosul de acasa ?

De ce baba nu-i dadea mosneagului nici un ou ?

CINE ?

Cine l-a aruncat pe cocos in fantana ?

Cine s-a luat dupa cocos in cireada ?

5.Tehnica viselor este o metoda bazata pe meditatie, in care copilul isi exerseaza imaginatia, invatand sa se gandeasca la viitor, cum va arata locuinta lui, colegii, scoala, parcul, apoi compara visul cu realitatea in vederea obtinerii unor situatii viabile pentru viitor. Obiectivul acestei metode este stimularea imaginatiei prin crearea de situatii comparabile cu cele existente in viata reala.

Joc: "De-a visul"

Copiii sunt asezati pe covor, culcati cu fata in sus, intr-o pozitie confortabila. Intre copii trebuie sa existe o anumita distanta, incat sa nu se atinga intre ei. Desfasurarea jocului cuprinde doua etape:

Etapa comuna: Educatoarea anunta:" Ne vom juca jocul De-a visul. Ne prefacem ca dormim. Stati cu ochii inchisi, respirati usor, lasati corpul neincordat, sa se relaxeze.

Eu am sa va povestesc o poveste; in timp ce eu povestesc, voi va imaginati ca sunteți personajul principal ». Educatoarea incepe sa povesteasca iar cand ajunge la sfarşit anunta:

- « Este timpul sa ne trezim! Deschidem ochii, intindem bratele si picioarele. Ne-am trezit. V-a placut visul »?

Activitatea individuala: Fiecare copil se asaza la masuta si deseneaza pe o foaie de hartie cum si-a imaginat visul. Se prezinta lucrarile si se face aprecierea lor.

Beneficiile metodei: - stimuleaza imaginatia si creativitatea; - impune stabilirea unei legaturi intre lumea reala si cea imaginara; - dezvolta simtul realitatii; - dezvolta gandirea creativa; - stimuleaza buna dispozitie.

6.Metoda cubului

Este o strategie de predare-învăţare ce urmăreşte un algoritm ce vizează descrierea, comparaţia, asocierea, analizarea, aplicarea, argumentarea, atunci când se doreşte explorarea unui subiect nou sau unul cunoscut pentru a fi îmbogăţit cu noi cunoştinţe sau a unei situaţii privite din mai multe perspective.

Metoda este folosită când se doreşte explorarea unui subiect, a unei situaţii din mai multe perspective oferind elevilor posibilitatea dezvoltării competenţelor complexe şi integratoare.

Etape:

-se realizează un cub care are feţele numerotate de la 1 la 6;

- se anunţă subiectul pus în studiu;

- se împarte clasa în 6 grupe care examinează tema din perspectiva cerinţei de pe una din feţele cubului;

Cerinţe pentru metoda cubului- povestea „Ciuboţelele ogarului”:

Compară iepurele şi Ogarul, folosind cât mai multe adjective!

Asociază purtarea iepurelui sau a Ogarului cu alte personaje cunoscute de tine din lecturile citite!

Analizează faptele celor trei personaje: Iepurele, Moş Martin şi Ogarul!

Argumentează de ce este corect/ incorect comportamentul Iepurelui!

Descrie călătoria iepurelui din finalul poveştii!

Aplică semnele de punctuaţie potrivite la sfârşitul propoziţiilor!

„ Iepurele nu avu încotro şi-l ascultă pe Ogar ( )

( ) Cât ai dat pe încălţări ( ) întrebă sfios Iepurele.

( ) Doi galbeni ( ) cât să dau ( ) îi răspunse fudul Ogarul ( )” .

Tema : „ ***Amintiri din Copilărie***”, de Ion Creangă

Etape: - se formeaza grupuri de 4-5 copii;

- fiecare copil din grup interpreteaza un rol în funcţie de sarcina primită (rostogolici, istetul, ştie tot, umoristul, cronometrorul);

- copiii rezolvă sarcina individal într-un timp dat;

- prezintă pe rând răspunsul formulat.

Descrie	**Compară**
Imaginaţi-vă că vă aflaţi în grădina mătuşii Mărioara. - Ce personaje vedeţi? - Ce culori vedeţi?	Compară comportamentul tău cu cel al lui Nică. Ce ai fi făcut într-o asemenea situaţie?
Asociază Găsiţi însuşiri următoarelor cuvinte: cireşe…… vară…….. creangă……. mătuşă……..	**Analizează** Analizaţi pericolele situaţiilor în care este pus Nică. Ce ar fi putut păţi băiatul?
Argumentează Este sau nu vinovat Nică pentru stricarea plantaţiei de cânepă? De ce?	**Aplică** Dramatizaţi textul „Amintiri din copilărie”.

7.Ciorchinele

Metoda „Ciorchinele” stimulează realizarea unor asociaţii noi şi permite cunoaşterea propriului mod de a înţelege o anumită temă .

Etape:

- Se scrie un cuvânt sau se desenează un obiect în mijlocul sau în partea de sus a tablei / foaie de hârtie;
- Copiii, individual sau în grupuri mici, emit idei prin cuvinte sau desene legate de tema data;
- Se fac conexiuni, de la titlu la lucrările copiilor,acestea se pot face cu linii trasate de la nucleu la contribuţiile copiilor sau a grupurilor;
- Este bine ca tema propusă să fie cunoscută copiilor, mai ales când se realizează individual.

-Gasiti insusirile personajelor din povestea **“Judecata vulpii**” de Petre Ispirescu.

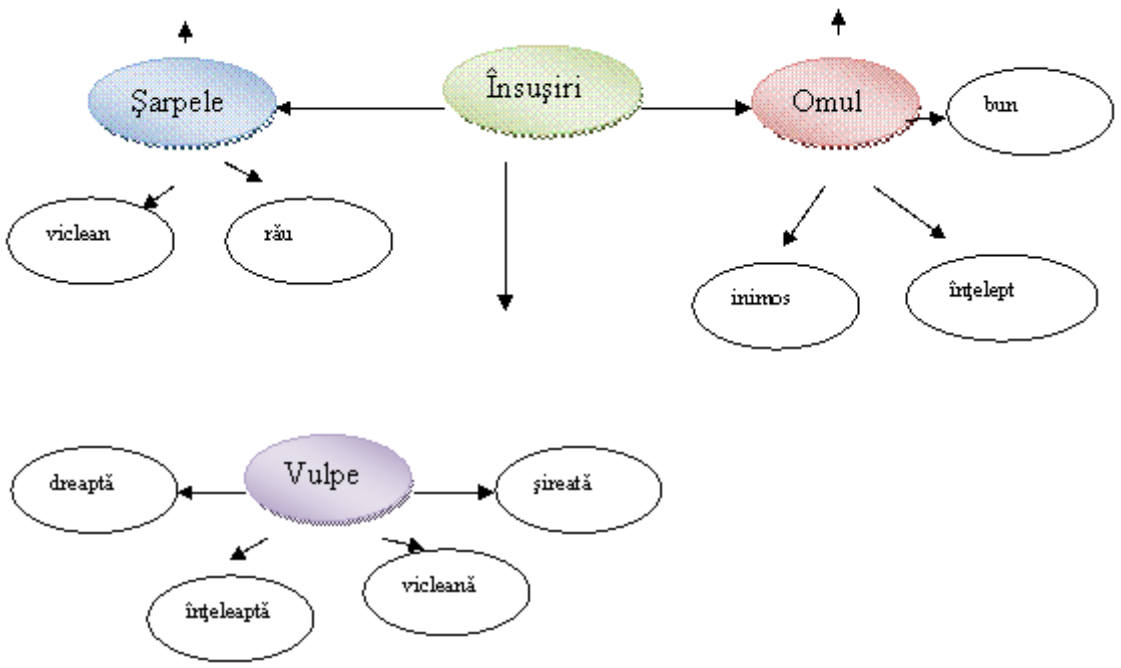

8.Piramida

O metodă de învăţare – evaluare la care am să mă refer este **metoda piramidei** sau **metoda bulgărelui de zăpadă**., este o îmbinare armonioasă între activitatea individuală şi cea a grupurilor de elevi. Are rol de a încorpora activitatea fiecărui copil într-un demers amplu menit să rezolve o problemă complexă.

Această metodă presupune organizarea unei activităţi structurate în următoarele etape:

1. individuală – copiii primesc o temă pe care o rezolvă individual într-o perioadă scurtă de timp (de obicei 5 minute). Se pot formula întrebări referitoare la subiectul tratat;

2. perechi – se formează grupe de doi copii , care îşi verifică reciproc rezultatele şi încearcă să răspundă la întrebările care au fost formulate în interiorul grupului;

3. grupuri de patru copii - formate prin unirea perechilor două câte două. Copiii îşi confruntă rezultatele , concep un nou răspuns, într-o formulare la care îţi aduc toţi contribuţia identificând concluziile cu caracter general în zonele de controverse rezultate în urma întrebărilor fiecăruia;

4. întreaga clasă –un reprezentant al fiecărei grupe prezintă concluziile sale. Acestea pot fi notate pe tablă pentru a putea realiza comparaţia între răspunsurile grupurilor. Pe baza lor se concep concluziile finale. (*Metode interactive de grup,*Editura Arves*)*

Această metodă are următoarele avantaje:

-activitatea individuală urmată de activitatea în echipe, le oferă copiilor posibilitatea de a-şi formula opiniile personale şi de a le verifica, îmbunătăţii sau transforma în raport de răspunsurile altor membrii ai grupului;

-creşterea progresivă a dimensiunilor grupului implică o confruntare repetată cu idei şi consideraţii noi;

-creşterea graduală a complexităţii itemilor, fiecare frază fiind construită pe treptele anterioare, simplifică abordarea problemei, o sintetizează şi o reduce la esenţă.

Evaluarea activităţii copiilor se poate face ţinându-se seama de aportul fiecăruia la conceperea concluziilor finale

Prin intermediul acestei metod ese dezvolta capacitatea copiilor de a sintetiza informatiile principale,ideile unui text sau a unei teme date.(Revista Invatamantul Prescolar 1-2/2008).

Etapele de lucru:

-se construieste pe o podea o piramida plana,din patrate de culori diferite,pe care stau sase copii;

-un copil face o relatare succinta a textului;

-doi copii prezinta un mic dialog;

-trei copii redau prin mimica anumite stari traite de personaje.

Aceasta metoda este utilizata cu succes in povestirea/repovestirea copiilor.

De exemplu,in activitatea cu tema” **Povestea măgărușului încăpățanat**”.

”Povestea măgărușului încăpățanat”

Scurta redare →

A fost odata un magarus tare incapatanat. Tot timpul spunea **“Nu vreau!’**

Intr-o zi a ramas singur acasa. Din perete a iesit deodata “Mos Nu Vreau”. Magarusul se sperie, vrea sa fuga pe usa, sa iasa pe fereastra, sa urce pe masa, dar toate ii spun **“Nu vreau!”.** Mama este aceea care il salveaza. De atunci magarusul nu a mai spus niciodata **“Nu vreau!”.**

Dialog intre cele doua personaje principale →

Magarusul	Mos **Nu vreau**
- Pleaca, uratule, numai eu am voie sa spun **“Nu vreau!”.**	-Eu sunt Mos Nu vreau. M-ai chemat de atatea ori , ca in sfarsit, iata, am venit.

INCAPATANARE	TEAMA	BUCURIE

Metodele interactive au marele merit că dezvoltă capacităţi cognitive superioare precum: gândirea divergentă şi convergentă, imaginaţia constructivă, capacitatea de explorare, de emitere şi de verificare de ipoteze, capacitatea de descoperire, capacitatea rezolutivă, capacitatea de analiză critică şi reflecţie.

Metodele moderne sunt mult mai aproape de copil decat cele clasice si vizeaza stimularea curiozitatii,imaginatiei,perseverentei,increderii in propriile forte,dezvoltarea independentei in gandire si actiune,incurajarea initiativei si a disponibilitatii de a aborda sarcini diferite.

III.3.Avantajele şi dezavantajele metodelor tradiționale și ale celor moderne:

Activitatea instructiv-educativă se desfăşoară în baza unor finalităţi, este pusă în practică prin intermediul unui sistem de metode şi procedee, apelează la o serie de mijloace tehnice de realizare, iar rezultatele sunt verificate şi evaluate prin strategii specifice. Curriculum-ul şcolar integrează toate aceste componente, dintre care o poziţie centrală revine metodelor care fac posibilă atingerea finalităţilor educaţionale.

Etimologic, termenul metodă provine din grecescul „methodos", care înseamnă „drum spre". Metodele de învăţământ pot fi definite ca „modalităţi de acţiune cu ajutorul cărora, elevii, în mod independent sau sub îndrumarea profesorului, îşi însuşesc cunoştinţe, îşi formează priceperi şi deprinderi, aptitudini, atitudini, concepţia despre lume şi viaţă" (M. Ionescu, V. Chiş, p. 126).

Copiii prezintă particularităţi psihoindividuale, astfel încât se impune utilizarea unei game cât mai ample de metode de predare care să le valorifice potenţialul. Semnificaţia metodelor depinde, în cea mai mare măsură, de utilizator şi de contextul în care este folosită.

Metodele tradiţionale, expozitive ori frontale lasă impresia că nu ar mai fi în conformitate cu noile principii ale participării active şi conştiente a copilului. Acestea pot însă dobândi o valoare deosebită în condiţiile unui auditoriu numeros, având un nivel cultural care să-i asigure accesul la mesajul informaţional transmis raportat la unitatea de timp.

Metodologia didactică actuală este orientată către implicarea activă şi conştientă a elevilor în procesul propriei formări şi stimularea creativităţii acestora. În acest context, prefacerile pe care le cunosc metodele de învăţământ cunosc câteva direcţii definitorii. Relaţia dinamică-deschisă constă în raporturile în schimbare ce se stabilesc între diferitele metode. Diversitatea metodelor este impusă de complexitatea procesului de învăţare, fiecare metodă trebuie să fie aleasă în funcţie de registrul căruia i se raportează. Amplificarea caracterului formativ al metodelor presupune punerea accentului pe relaţiile sociale pe care le are copilul în procesul de culturalizare şi formare a personalităţii. Reevaluarea permanentă a metodelor tradiţionale vizează adaptarea lor în funcţie de necesităţi şi raportarea lor la evoluţia ştiinţei.

Principala metodă de educare a gândirii în ***învăţământul tradiţional*** o constituie expunerea profesorului, completată cu studiul individual al copilului. Această metodă a fost criticată, susţinându-se că ea nu favorizează legătura cu practica. Lipsa de legătură cu realitatea vine de la atitudinea copiilor: ei asistă pasiv la expunere, pe care ştiu că trebuie să o repete. Cealaltă metodă tradiţională, convorbirea cu întreaga clasă, antrenează mai mult participarea copiilor, dar copiii sunt ghidaţi, nu ştiu ce se urmăreşte. Aşadar, forma clasică a învăţământului dezvoltă puţin gândirea copiilor.

Ulterior s-au preconizat diverse moduri de organizare a învăţământului, în care accentul cade pe studiul individual efectuat de copii. Modul nou, activ, de organizare a învăţământului se dovedeşte superior, dar solicită mult timp. Odată cu descongestionarea programelor şcolare în cadrul reformei învăţământului, se va începe şi activizarea predării în şcoala românească.

Metodele activ-participative pun accent pe învăţarea prin cooperare, aflându-se în antiteză cu metodele tradiţionale de învăţare. Educaţia pentru participare ii ajuta pe copii sa-si exprime opţiunile în domeniul educaţiei, culturii, timpului liber, pot deveni coparticipanţi la propria formare. Copiii nu sunt doar un receptor de informaţii, ci şi un participant activ la educaţie.În procesul instructiv-educativ, încurajarea comportamentului participativ înseamnă pasul de la „a învăţa" la a „învăţa să fii şi să devii", adică pregătirea pentru a face faţă situaţiilor, dobândind dorinţa de angajare şi acţiune. Principalul avantaj al metodelor activ-participative îl reprezintă implicarea copiilor în actul didactic şi formarea capacităţii acestora de a emite opinii şi aprecieri asupra fenomenelor studiate. În acest mod, copiilor le va fi dezvoltată o gândire circumscrisă abilităţilor cognitive de tip superior, gândirea critică. Aceasta reprezintă o gândire centrată pe testarea şi evaluarea soluţiilor posibile într-o situaţie dată, urmată de alegerea rezolvării optime pe baza argumentelor. A gândi critic înseamnă a deţine cunoştinţe valoroase şi utile, a avea convingeri raţionale, a propune opinii personale, a accepta că ideile proprii pot fi discutate şi evaluate, a construi argumente suficiente propriilor opinii, a participa activ şi a colabora la găsirea soluţiilor

Pentru ca învăţarea prin cooperare să se bucure de un real succes, se impune respectarea unor reguli. Literatura de specialitate relevă faptul că, pentru ca prescolarii să fie dispuşi să lucreze în echipă, se impune respectarea a două condiţii: asigurarea unui climat pozitiv în clasă; formularea unor explicaţii complete şi corecte asupra sarcinii de lucru, astfel încât aceasta să fie înţeleasă de toată lumea.

În vederea asigurării unui climat pozitiv în sala de grupa este necesar ca prescolarii să aibă impresia că au succes în ceea ce fac. Factorii care asigură succesul într-o clasă sunt: formularea de expectanţe pozitive faţă de copii; utilizarea unor strategii de management educaţional eficient; stabilirea de obiective clare şi comunicarea acestora copiilor; valorificarea la maxim a timpului destinat predării; evaluarea obiectivă.

Eficienţa muncii în grup depinde de claritatea explicaţiei pentru sarcinile de lucru. Profesorii trebuie să ofere explicaţii cât mai clare şi să se asigure că ele au fost corect înţelese de către copii.

Se creează o antiteza între metodele tradiţionale şi cele moderne utilizate în predare. ***Metodele tradiţionale*** au următoarele caracteristici:

• pun accentul pe însuşirea conţinutului, vizând, în principal, latura informativă a educaţiei,;

•sunt centrate pe activitatea de predare a profesorului, copilul fiind văzut ca un obiect al instruirii, asadar comunicarea este unidirectionala;

•sunt predominant comunicative,;

•sunt orientate, în principal, spre produsul final, evaluarea fiind de fapt o reproducere a cunostintelor;

•au un caracter formal şi stimulează competiţia;

•stimulează motivaţia extrinsecă pentru învăţare;

•relaţia profesor-copil este autocratică, disciplina şcolară fiind impusă.Aceste metode genereaza pasivitatea in randul copiilor.

La polul opus***, metodele moderne*** se caracterizează prin următoarele note:

•acordă prioritate dezvoltării personalităţii copiilor, vizând latura formativă a educaţiei;

•sunt centrate pe activitatea de învăţare a copilului, acesta devenind subiect al procesului educaţional;

•sunt centrate pe acţiune, pe învăţarea prin descoperire;

•sunt orientate spre proces;

•sunt flexibile, încurajează învăţarea prin cooperare şi capacitatea de autoevaluare la copii, evaluarea fiind una formativa;

•stimulează motivaţia intrinsecă;

•relaţia profesor-copil este democratică, bazată pe respect şi colaborare, iar disciplina derivă din modul de organizare a activitatii.Prin metodele moderne se incurajeaza participarea copiilor, initiativa si creativitatea. (Dumitru, I., Dezvoltarea gândirii critice şi învăţarea eficientă, Editura de Vest, Timişoara, 2001)

Din toate cele menţionate rezultă faptul că profesorul trebuie să-şi schimbe concepţia şi metodologia instruirii şi educării, să coopereze cu copiii, să devină un model real de educaţie permanentă, să se implice în deciziile educaţionale, să asigure un învăţământ de calitate. Pregătirea managerială a profesorului, însuşirea culturii manageriale, nu numai cea tradiţională psihopedagogică şi metodică, pot asigura înţelegerea şi aplicarea relaţiei autoritate-libertate, ca nou sens al educaţiei, prin predare-învăţare şi rezolvarea altor situaţii din procesul educaţional şcolar.

Capitolul IV.

Cercetarea psishopedagogica. Stdiul privind contributia povestririi la dezvoltarea limbajului și stimularea creativității

Programa disciplinei Comunicare în limba română este elaborată potrivit unui nou model de proiectare curriculară, centrat pe competenţe. Competenţele generale vizate la nivelul disciplinei sunt: 1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare; 2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situaţii de comunicare; 3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare; 4. Redactarea de mesaje în diverse situaţii de comunicare.

Povestirea este integrată în majoritatea activităților organizate în grădiniță, indiferent de aria problematicilor abordate.

Eficiența utilizării acestei metode depinde de:

- gradul de accesibilizare a limbajului utilizat;
- adaptabilitatea conținuturilor prezentate la nivelul de înțelegere al copilului preșcolar;
- resursele emoționale pe care le stimulează în ambele părți : a educatoarei care transmite un mesaj afectiv- atitudinal, dar și a copilului care urmează să fie impresionat la receptarea acestui mesaj.

Deși prin natura ei povestirea este o metodă pasivă, datorită ansamblului trăirilor afectiv- emoționale pe care le poate declanșa, ea poate asigura implicarea personală, profundă a preșcolarului în activitățile organizate, prin însuși modul de stabilire a relației intersubiective educator-copil.

Activitatea de povestire are o contribuție foarte mare la dezvoltarea limbajului copiilor, învață să comunice mult mai ușor dacă au un vocabular bogat. Cu cât copiii citesc mai multe cărți află lucruri noi, învață cuvinte noi și în felul acesta își formează propriul lor vocabular.

Exprimarea corectă a copiilor este o acțiune complexă, care se desfășoară pe tot parcursul procesului de invățământ, la toate activitățile.

In activitatea cu prescolarii,am constatat ca cel mai important lucru este sa-i invatam pe copii sa-si exprime gandurile, printr-o vorbire corecta,logic inchegata si expresiva.

In procesul instructiv-educativ povestirile au o mare valoare etica.

Oricat de simplu ar fi continutul acestora,povestirile pe care le adresam copiilor sunt plime de morala,invataminte,scotand in evidenta calitatile eroilor pozitivi si influenteaza formarea personalitatii copiilor si comportarea lor etica.

Consider că proiectarea, experimentarea si validarea unor strategii educationale care valorifica povestirile, reprezintă un ansamblu flexibil de etape, cu potential adaptativ la situatiile concrete ce presupune atitudine critică dar si imaginatie creatoare.

Demersul investigativ este unul specific directiei care promoveaza combinarea paradigmelor si metodelor cantitative si calitative, valorificand designul metodologiei mixte in fiecare etapa a cercetarii.

In functie de obiectivele propuse, se urmareste punerea in evidenta a importantei povestirilor , metodelor si tehnicilor folosite in predarea lor, a valentelor educative ale acestora, ca o conditie de baza in educatia copilului de varsta prescolara.

Cercetarea de fata se bazeaza pe o cercetare comparativa efectuata in randul prescolarilor, privind examinarea diferentelor aparute pe parcursul anului scolar.

Din punct de vedere structural cercetarea contine o serie de tabele si grafice elocvente pentru analiza perioadei luate in discuție, la care se adauga concluzia, bibliografia si anexele.

Din punct de vedere al finalitatii, cercetarea este de tip ameliorativ, vizand promovarea unor instrumente manageriale.

În lucrarea de față, cercetarea experimentală a cuprins trei etape și anume:

A. Etapa inițială, care a avut un caracter constatativ.

B. Etapa intervenţiei ameliorative cu valoare formativă în stimularea proceselor psihice şi a personalităţii elevilor.

C. Etapa evaluării finale, ce a avut un caracter comparativ, cu privire la rezultatele obţinute în urma demersului experimental formativ.

IV.1.Obiectivele și Metodologia Cercetării

Obiectivele cercetarii

In aceasta lucrare mi-am propus ca obiective:

- Sa pun in evidenta importanta si valentele educative ale povestirilor in dezvoltarea comunicarii verbale la copiii de varsta prescolara;
- Sa pun in evidenta importanta achizitionarii unui vocabular conform varstei, particularitatilor si nevoilor individuale ale copiilor;
- Sa arat de ce este necesar sa se realizeze un parteneriat real grădiniță-familie in vederea conferirii unui continut real si continuu comunicarii copiilor si in vederea inlaturarii la timp a disfunctionalitatilor aparute in comunicarea copiilor;
- Sa evidentiez necesitatea parcurgerii etapelor invatamantului prescolar in vederea pregatirii copilului pentru scoala.

Ipoteza cercetarii

Punctul de plecare al oricarei cercetari pedagogice este formularea problemei, detalierea ei dintr-un context mai larg de fenomene sau din activitatea practica.

Orice problema trebuie sa fie o incertitudine, un semn de intrebare pentru activitatea practica si nu o simpla curiozitate practica.

Concomitent cu formarea problemei se contureaza si ipoteza care la randul sau deschide camp larg cercetarii propriu-zise (experimentarea, adunarea materialului faptic) ce se desprinde din ea.

Ipoteza sugereaza relatiile posibile între elementele problemei ce urmeaza sa fie surprinse si explicate pe parcursul cercetarii.

Ipoteza reprezinta un element predictiv de tip conditional care asociaza intr-un mod specific concepte menite sa caracterizeze domeniul din realitatea investigatoare, este o propunere despre comportamentul unui anumit fenomen, organism, proces intr-un anumit regim de conditii naturale sau constituite.

Ea apare pe plan ideal, sub forma previziunii si anticiparii urmand ca cercetarea s-o cofirme sau sa o infirme. Este si o imagine, o reprezentare a structurii, a fenomenului, a actului educational dupa desfasurare.

Activitatea educativa sugereaza diferite probleme si ridica anumite semne de intrebare care, sesizate si raportate apoi la rezultatele obtinute ofera prilejul conturarii unei noi ipoteze, al organizarii conditiilor pentru verificarea si transformarea ei in teorie, devenind in final practica. Ipoteza, odata confirmata, urmareste perfectionarea activitatii educative.

Istoria cunoasterii stiintifice demonstreaza faptul ca apropierea treptata de adevarul obiectiv se realizeaza prin salturi continue, in cadrul carora ipoteza isi are rolul sau.

Pornind de la datele pe care realitatea educationala le ofera, precum si de la teoretizarile efetuate pana la un moment dat ipoteza le depaseste, initial numai pe plan ideal, sub forma previziunii si anticiparii urmand ca dupa aceea, cercetarea propriu-zisa sa infirme sau sa confirme cele propuse in ipoteza. Se stie ca ipoteza orienteaza intreaga cercetare de la proiect la finalizare. Ea trebuie sa fie concreta din punct de vedere logic si saturata de informatie.

Formularea continutului ipotezei trebuie sa impuna claritatea, explicitatea si specificitatea termenilor.

Sugerata de activitatea educativa practica, ipoteza odata confirmata, devine teorie si pe un alt plan, practica educativa nemijlocita.

Ipoteza trebuie sa asigure un echilibru intre finalitatea actiunii educationale, desfasurarea ei si randamentul obtinut.

Insusindu-mi baza teoretica privind ipoteza in cercetare, avand in vedere experienta la grupa de copii, mi-am propus sa cercetez, daca este posibila dezvoltarea comunicarii la prescolari, folosind povestirile cu animale, perfectionandu-mi activitatea cu tot ceea ce este nou in acest domeniu de activitate:

- voi imbina judicios metodele clasice, traditionale cu cele moderne, folosind cele mai adecvate mijloace si procedee pentru a asigura participarea activa a copiilor si pentru a stabilii relatii armonioase cu colegii de grupa;
- pornesc de la cunoasterea prescolarilor prin evaluari initiale si controlez dezvoltarea maturizarii socio-afective a copiilor prin aplicarea periodica a unor probe adecvate caracteristicilor dezvoltarii prescolarilor;
- pornesc de la cunoasterea tabloului psiho - comportamental al prescolarilor la intrarea in grădiniță pentru a putea sustine procesul de adaptare si interpretare intr-un nou mediu;
- voi realiza formarea deprinderilor de comunicare (limbajul indeplineste cea mai adecvata functie adaptativa) .

Pentru verificarea ipotezei de la care am pornit in realizarea acestui experiment cu copiii,am folosit metoda testelor,deoarece fiind ometoda obiectiva si standardizata,testul reuseste sa ofere informatii despre diferentele individuale dintre subiecti.

Pentru ca noul curriculum pentru invatamant prescolar prevede abordarea integrate a continutului in activitate,testele au fost concepute tot din perspective abordarii integrate a cunostintelor. Testele vizeza cunostintele din cadrul domeniului limba si comunicare.

Astfel, am aplicat teste la inceputul expermentului,pe parcursul acestuia si al finalul cercetarii.

PREZENTAREA ESANTIONULI DE LUCRU

Cercetarea s-a desfasurat la Grădiniță cu Program Prelungit Nr.1 Videle, judetul Teleorman, unde imi desfasor activitatea in calitate de profesor invatamant prescolar.

S-a efectuat cercetarea comparativa pe doua loturi de copii: un lot de 24 de copii,de la grupa mare A, considerat lot experimental si un lot de 20 copii,de la grupa mare B, considerat lot de control, cu scopul scoaterii in evidenta a influentei benefice pe care o are povestirea asupra dezvoltarii comunicarii la copilul de varsta prescolara si necesitatea educatiei timpurii.

Perioada de cercetare: 2016-2017

Metodologia cercetarii

Ca metode principale in cercetare s-au utilizat :

- Metoda documentarii, ca demers critic activ, ne-a permis inventarierea datelor si a rezultatelor referitoare la tema cercetată, aprecierea stadiului atins de cercetările anterioare, păstrand permanent un echilibru intre cultura de specialitate si cea pedagogică si metodică prin participarea la strategii de formare, la simpozioane, corespondenta cu centre culturale etc.

- Metoda comparativa a inclus tehnica analizei comparative a continutului programelor, studierea materialelor metodice auxiliare, care mi-au permis să observ sincronic si diacronic abordări in timp si spatiu ale povestirilor , teorii si practici pedagogice diferite, asemănări si deosebiri privite constatativ, dar si prospectiv, cu intentia unor imbunătătiri măsurabile, deliberate si durabile.

Pentru a verifica ipoteza enuntata la inceputul cercetarii, am conturat un plan de monitorizare a activitatilor desfasurate la cele doua grupe de copii, sub forma mai multor etape, prezentate simplificat, sub denumirea de momente.

La momentul initial am citit povestile”Capra cu trei iezi”,”Alba-ca-Zapada”,”Scufita Rosie” apoi am aplicat un test initial pentru a vedea cati copii recunosc personajele si povestile din care acestea fac parte.

Pe perioada derularii cercetarii am dramatizat in perechi o secventa din cele trei povestiri, la alegere.

Prescolarii au fost invitati sa-si aleaga cate un partener pentru a interpreta o secventa la alegere dintr-o poveste.

Metoda observatiei

In realizarea acestei cercetari, dat fiind faptul ca subiectii cercetati au varste mici, iar capacitatea lor de exprimare este limitata, am utilizat ca metoda principala de lucru, metoda observatiei.

Pe perioada derularii cercetarii privind realizarea acestei lucrari am observat urmatoarele:

- prescolarii dezaproba comportarea nedemna a lupului din povestea “Capra cu trei iezi” ;
- dezaproba comportamentul mamei vitrege din povestea” Alba-ca –Zapada”;
- dezaproba comportamentul neascultator al Scufitei Rosie .

Pentru a respecta caracteristicile observatiei (directa, fidela, bogata in detalii) si pentru a consemna informatiile desprinse de-a lungul observatiei dirijate, am conceput o fisa de

observatie sub forma a 7 itemi, formulati pentru fiecare dintre cele 3 povesti la care a fost facuta raportarea :" Capra cu trei iezi", "Alba-ca –Zapada", "Scufita Rosie".

Prezint fisa de observatie utilizata pentru inregistrarea datelor facute in timpul cercetarii (anexa 7).

IV.2. PREZENTAREA, ANALIZA ŞI INTERPRETAREA REZULTATELOR

Procedura utilizată și instrumentul folosit

Tema cercetării a fost stabilită în urma constatării că preșcolarii participă cu mai mult interes la activitățile în care predarea se face îmbinând armonios metodele tradiționale cu cele moderne.

Metode de cercetare:

- observația psihopedagogică
- conversația
- testele

Voi urmări prin aplicarea unor metode și procedee noi, ca toți copiii din grupă să devină activi. Un copil este activ atunci când depune un efort de reflexie personală, interioară și abstractă, care presupune o acțiune mintală de căutare, de cercetare, de elaborare a unor cunoștințe și nu atunci când copilul receptează și reproduce cunoștințele învățate. Copilului trebuie sa i se lase libertatea de a se exprima prin propriile lui cuvinte. Îmbinarea metodelor cu cele tradiționale motivează participarea copiilor la activități. Am utilizat diferite metode și procedee de învățământ, pentru valorificarea poveștilor și povestirilor în procesul instructiv-educativ.

În cadrul acestui proiect de cercetare am aplicat un test inițial pentru a vedea câți dintre copii recunosc personajele și poveștile din care fac parte. Această evaluare s-a efectuat la începutul semestrului, proba s-a aplicat individual și timpul de lucru a fost între 10 – 15 minute.

La sfârșitul acestei probe am constatat că, mai puțin de jumătate au rezolvat corect fișa iar ceilalți au greșit la ambele cerințe, la prima cerință nu au trasat corect linia de la personaj la povestea corespunzătoare și la a doua cerință nu au încercuit toate personajele corespunzătoare poveștii „Albă ca Zăpada".

Am decis sa utilizez cat mai multe metode moderne in activitatile instrutiv-educative din cadrul domeniului limba si comunicare pentru a putea observa efectul acestora.

Consider ca aceste metode pot imbunatati rezultatele copiilor prin valentele lor educative.

După această evaluare, am observat nivelul lor de dezvoltare a gândirii, apoi am încercat pe tot parcursul cercetării să lucrez cu ei prin diferite metode și procedee, cu diferite materiale pentru ca ei să înțeleagă mult mai ușor întâmplările petrecute în povești.

De exemplu, la povestea *Scufița-Roșie,* de Frații Grimm, am organizat cu copiii un dialog pornind de la următoarea idee: alegerea personajului preferat din poveste și argumentarea alegerii. Atunci când un copil a ales personajul preferat am solicitat să spună cel puțin două fapte pe care personajul le-a făcut.

Majoritatea copiilor au ales ca personaj Scufița-Roșie, au dat exemplu când fata îi ducea bunicuței de mâncare, atunci când asculta tot ce ii spunea mama ei și făcea întocmai cum îi spunea ea ceea ce denotă că era foarte ascultătoare, harnică, cuminte.

M-am gândit să mă joc cu ei prin intermediul *jocului de rol*, copiii o să-și aleagă singuri un personaj care le place mai mult si să îl interpreteze. O să interpreteze fiecare câte un personaj pozitiv sau negativ în funcție de povestea pe care o învățăm în ziua respectivă. O să interpreteze personaje din poveștile: *Scufița-Roșie, Capra cu trei iezi, Albă-ca-Zăpada*. Jocurile de rol se fac pe câte o poveste într-o zi , iar în alte zile la celelalte povești.

Prin prisma *jocului de rol* ei învață ce este bine sa faci în viață și ceea ce nu trebuie sa faci niciodată, își îmbogățesc vocabularul cu cuvinte noi.

Scenetele sau jocurile de rol pot fi folosite atât pentru fixarea poveștilor, cât mai ales pentru crearea unui ambient plăcut, a unor trăiri și stări educative, morale, diferite, conform particularităților de vârtsă și individuale ale copiilor.

Realizarea scenetei sau a rolurilor, presupune activități anterioare de memorizare a rolurilor și caracterizări ale personajelor. Împărțirea rolurilor se face atât după ăreferințele copiilor cât și după capacitatea lor de a reproduce textul. Aceste scente sunt însoțite de o constumație adecvată, măști, obiecte, siluete de personaje, muzică inregistrată, care sporec aportul emoțional educativ.

O să observăm că în funcție de personalitatea fiecăruia ei o să își aleagă să interpreteze personaje pozitive sau negative.

Cadrele didactice nu uită niciodată de lumea copiilor și a poveștilor și le sugerăm întodeauna să dea exemple din povești cunoscute de ei. În felul acesta comunic cu copiii prin intermediul poveștilor, îi las să-și exprime propriile păreri cu cuvintele lor fără să-i întrerup.

Alte procedee și mijloace de valorificare a poveștilor, povestirilor sunt și povestirile copiilor în cadrul activităților de *Educarea limbajului.*

Metodica realizării acestor povestiri precizează că se pot face intervenții creatoare ale copiilor și în povestirile făcute oral de educatoare:

- Pot fi făcute intervenții, creându-se situații noi, prin modificarea finalului sau schimbarea atitudinii unui personaj.

De exemplu: „Cum s-ar fi întâmplat dacă ....?" , „Voi cum ați fi procedat?", întrebările de acest fel stimulează imaginația și gândirea lor creatoare.

▪ Povestirile cu început sau sfârșit dat, solicită copiii la o activitate creatoare și exersarea limbajului.

▪ Povestirile după un șir de ilustrații ajută copiii să realizeze povestirile după un tablou. Tablourile ajută copiii să redea trăsături fizice și stări sufletești.

În activitatea de povestire, caracterizarea personajelor are menirea de a dezvălui însușirile cu valoare de model comportamental.

Am observat, că în preșcolaritate copiii caută, fie în viață, fie în povești, modele, pe care să le admire și să le respecte, exemple de energie, de tărie sufletească, menite să le cultive curajul și optimismul.

Cel mai convingător mijloc de caracterizare a unui personaj, în special pentru preșcolari, îl constituie chiar faptele acestuia, comportamentul acestuia în diferite situații. Pe copii îi influențează comportarea concretă a unui erou pe care îl iau drept model de imitat. De aceea, poveștile în care eroii lor preferați își dezvăluie marile lor virtuți prin fapte sunt cele mai preferate.

În tot acest timp am încercat să-i pregătesc pentru evaluarea finală care constă în :

-sa povestească o scena preferata din una din povestile prezentate;

- să formuleze câte o propoziție cu unul din cuvintele: *lup, Scufița-Roșie, iezi, capră, pitici, Albă-ca-Zăpada.*

- să coloreze toate personajele pozitive aflate pe fișă cu culoarea roșie și cele negative cu culoarea verde.

La sfârșitul acestei probe finale am constatat că mai mulți de jumătate dintre copii au știut să rezolve corect fișa. Au colorat personajele negative și cele pozitive, apoi cu ajutorul conversației mi-au alcătuit propoziții cu cuvintele date.

Analiza și interpretarea rezultatelor

Etapa inițială, constatativă

Fisa de lucru-anexa 1

GRUPA MARE A

24 COPII

LOT EXPERIMENTAL

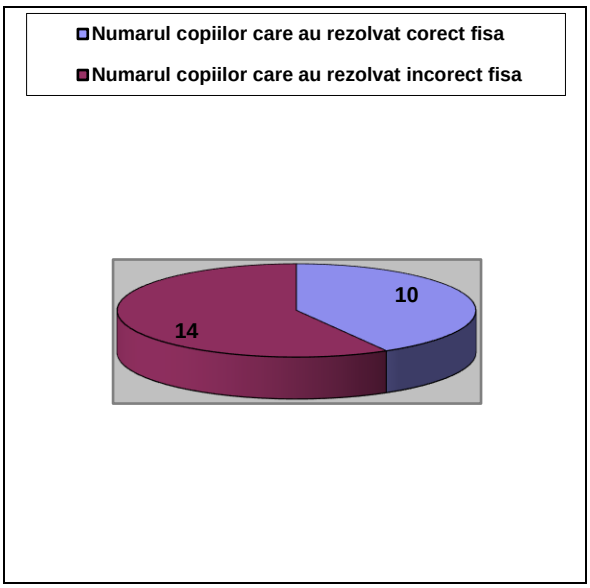

GRUPA MARE B

20 COPII

LOT DE CONTROL

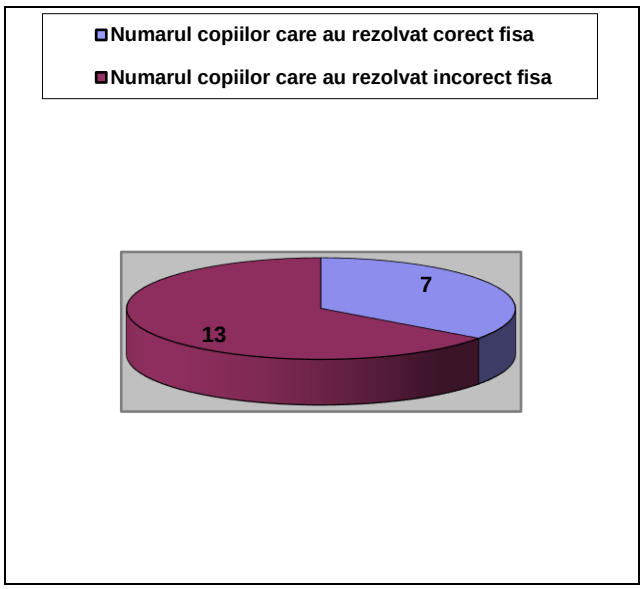

În diagrama de mai sus este reprezentat câți dintre copii au rezolvat corect fișa și câți au rezolvat incorect fișa de evaluare inițială.

După cum se observă și în diagramă,din lotul experimental au rezolvat corect fisa 10 copii,iar 14 au rezolvat incorect. In cadrul lotului de control au rezolvat corect fisa 7 copii,iar 13 au rezolvat incorect fisa.

În acest test inițial am constatat nivelul lor de cunoștințe.

REZULTATE IN URMA REZOLVARII TESTELOR PE PARCURSUL EXPERIMENTULUI

-evaluare continua-

Fisa de lucru – anexa 2

GRUPA MARE A

24 COPII

LOT EXPERIMENTAL

GRUPA MARE B

20 COPII

LOT DE CONTROL

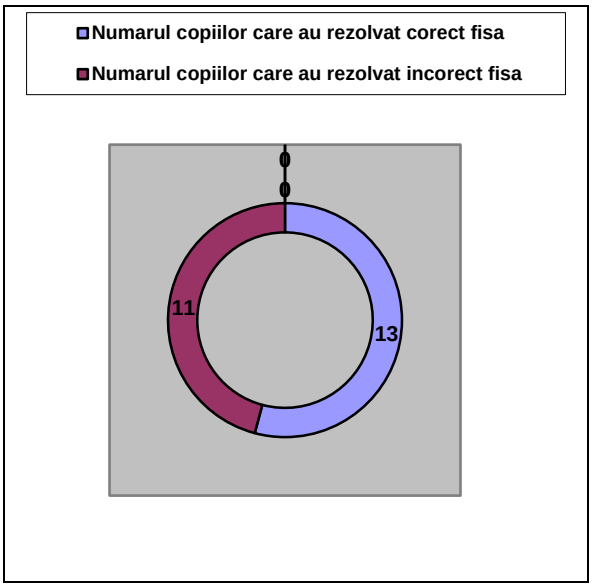

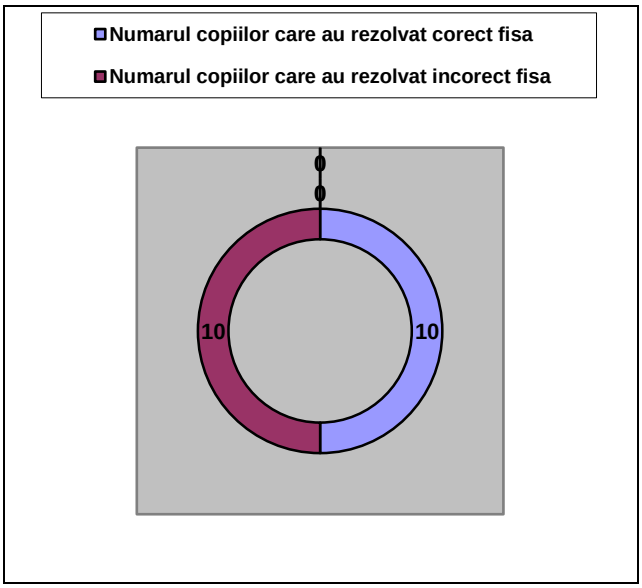

În aceste diagrame este prezentat numarul copiilor care au rezolvat corect fisa de lucru,atat din cadrul lotului experimental(13 copii au rezolvat corect fisa de lucru si 11 au rezolvat-o incorect),cat si din cadrul celui de control(10 copii au rezolvat corect fisa si tot atatia au rezolvat-o incorect).

Fisa de lucru – anexa 3

GRUPA MARE A
24 COPII
LOT EXPERIMENTAL

GRUPA MARE B
20 COPII
LOT DE CONTROL

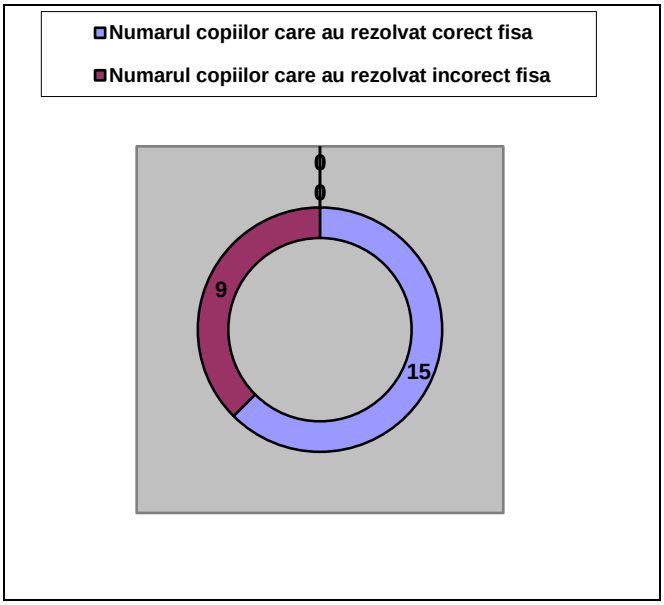

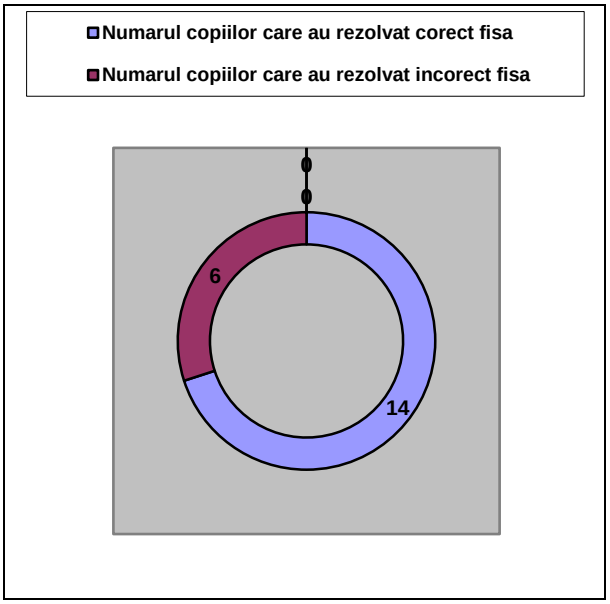

În această diagramă este prezentat numarul copiilor care au rezolvat corect si incorect fisa de lucru,dupa cum urmeaza:

-in cadrul lotului experimental,15 copii au rezolvat corect fisa de lucru,in timp ce 9 copii au rezolvat-o incorect;

-in cadrul lotului experimental,14 copii au rezolvat corect fisa de lucru,in timp ce 6 copii au rezolvat-o incorect.

Fisa de lucru – anexa 4

GRUPA MARE A
24 COPII
LOT EXPERIMENTAL

GRUPA MARE B
20 COPII
LOT DE CONTROL

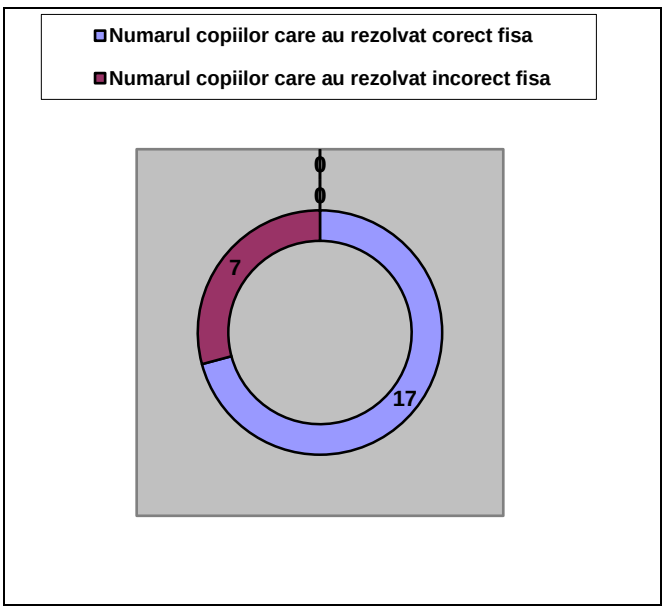

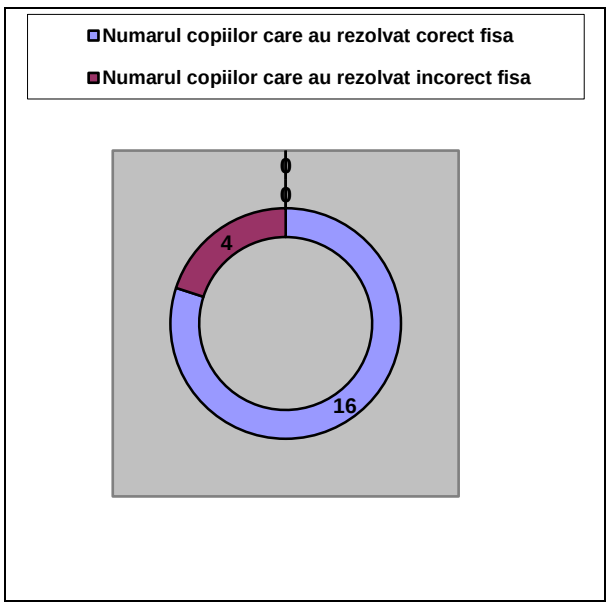

În această diagramă este prezentat numarul copiilor care au rezolvat corect si incorect fisa de lucru, astfel:

-prescolarii din grupa mare A (lotul experimental) au rezolvat fisa de lucru in numar de 17, in timp ce 7 prescolari au rezolvat-o incorect;

-prescolarii din grupa mare B (lotul experimental) au rezolvat fisa de lucru in numar de 16, in timp ce 4 copii au rezolvat-o incorect.

Fisa de lucru –anexa 5

GRUPA MARE A

24 COPII

LOT EXPERIMENTAL

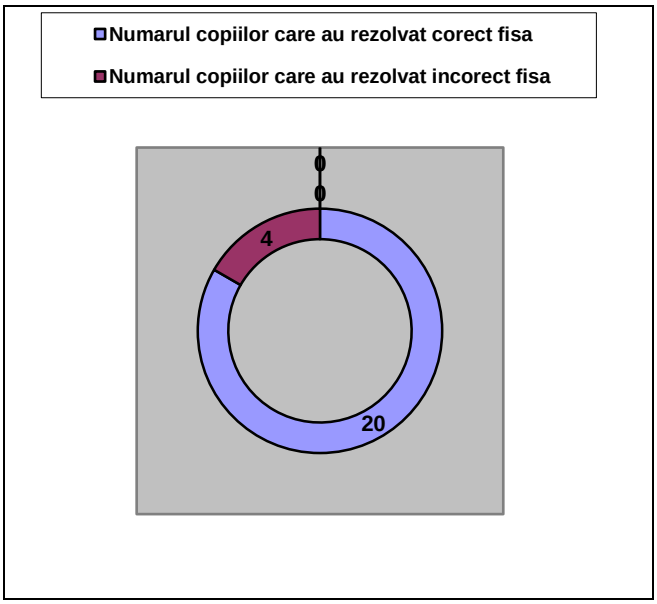

GRUPA MARE B

20 COPII

LOT DE CONTROL

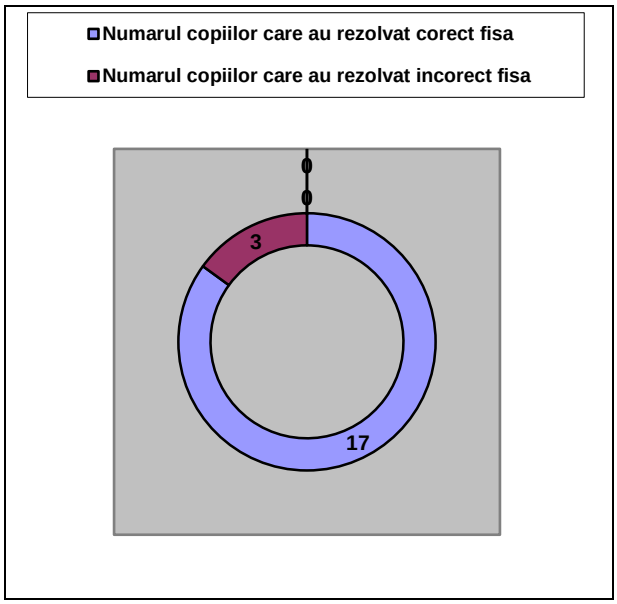

În aceste diagrame este prezentat numarul copiilor care au rezolvat corect fisa de lucru,atat din cadrul lotului experimental(20 de copii au rezolvat corect fisa de lucru si 4 copii au rezolvat-o incorect),cat si din cadrul celui de control(17 copii au rezolvat corect fisa si 3 copii au rezolvat-o incorect).

In cadrul evaluarii continue am aplicat patru fise de evaluare,care m-au ajutat in demersul de cunoastere psihopedagogica a copilului afland nivelul de cunostinte al copiilor si,in functie de acestea,am gasit modalitati de lucru in vederea realizarii sarcinilor programei,a pregatirii copiilor pentru scoala.

La finalul evaluarii continue numarul copiilor care au rezolvat corect fisa s-a marit,observand un progres semnificativ.

Evaluare finală

Fisa de lucru – anexa 6

GRUPA MARE A

24 COPII

LOT EXPERIMENTAL

GRUPA MARE B

20 COPII

LOT DE CONTROL

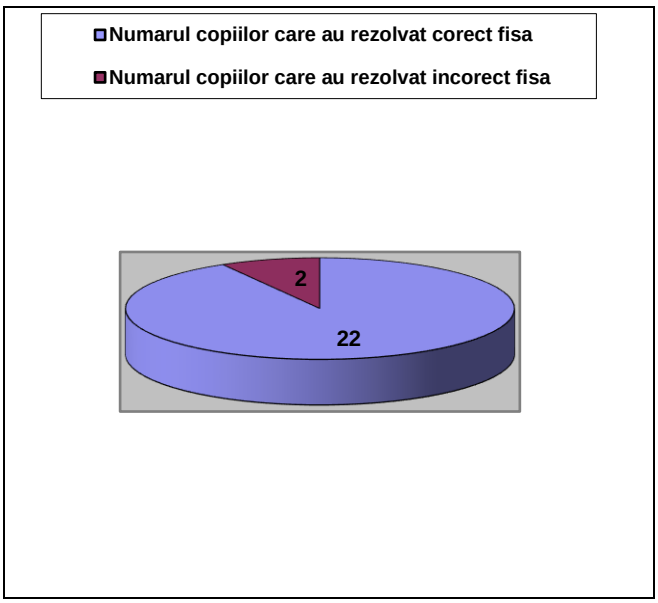

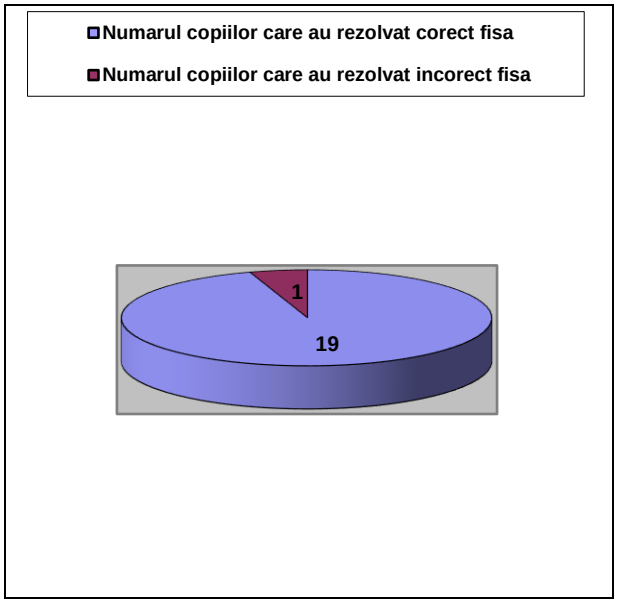

În această diagramă este reprezentat numarul copiilor care au rezolvat fișa de evaluare finala, respectiv din lotul experimental au rezolvat corect fisa 22 copii si 2 dintre acestia au rezolvat fisa incorect.

In cadrul lotului de control au rezolvat corect fisa 19 copii,iar 1 copil a rezolvat incorect fisa.

Numarul copiilor care au rezolvat corect fisa de lucru a crescut.

Ca o confirmare a succesului acestui experiment,am realizat urmatorul grafic,in care se observa progresul semnificativ al copiilor :

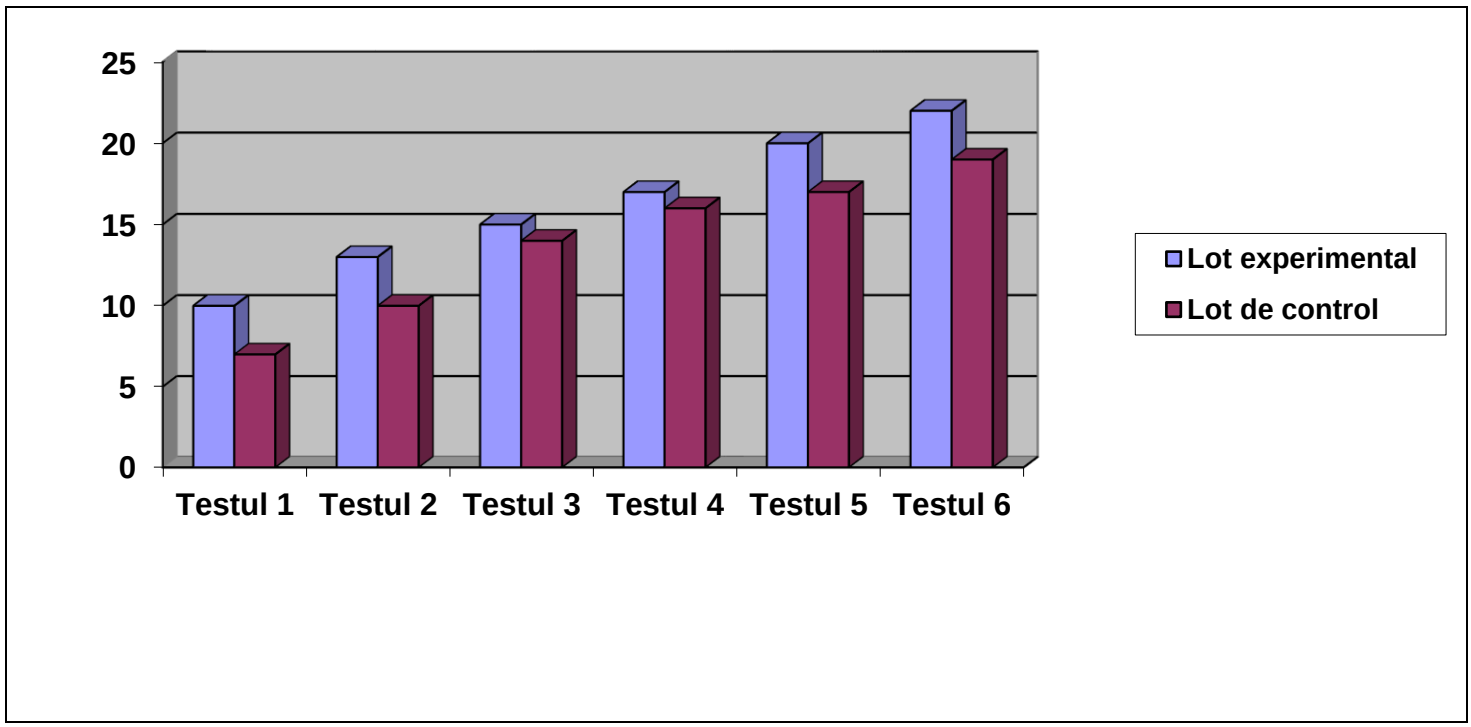

In urma experimentului pedagogic,prescolarii au dobandit operatiuni durabile,mobile si cunostinte usor de reprodus,prin participarea la activitati integrate sau pe domenii experientiale desfasurate cu ajutorul metodelor moderne.

Grupa supusa experimentului(grupa mare A),a parcurs un drum lung,colectivul fiind orientat in permanenta in procesul de dobandire a cunostintelor,priceperilor si deprinderilor,spre formarea gandirii logice,spre dezvoltarea mobilitatii,flexibilitatii gandirii,dezvoltarea creativitatii,folosirea unor strategii euristice de invatare.

La grupa de control(grupa mare B),activitatea s-a predat preponderent in mod traditional,prescolarii fiind mai pasivi,fara sa cerceteze,sa investigheze sau sa descopere singuri.

Ambele loturi(experimental si de control)au progresat foarte mult de la evaluarea inițială până acum la cea finală datorită metodelor si procedeelor aplicate în activitățile defășurate pe tot parcursul cercetării. Am observat voința lor de a învăța lucruri noi, de a-și îmbogății vocabularul cu cât mai multe cuvinte.

Au înțeles ca a citi cărți este foarte important pentru dezvoltarea lor personală, ajută la dezvoltarea limbajului, înveți foarte multe lucruri noi, te poți transpune în pielea unui personaj atunci când citești, să poți trăi acele experiențe odată cu acel personaj.

La cei mai mulţi copii (90%) adaptarea la cerinţele scolare se va face cu uşurinţă, aceasta fiind facilitată de comunicarea verbală sub toate arătate în aceste pagini.

IV.3. Concluziile cercetării

In urma activitatii de cercetare am constatat urmatoarele:

- Copiii foarte buni invata de la ceilalti sa-i aprecieze fara prejudecati;
- Prin intermediul povestirii,copiii invata sa capete incredere in fortele proprii devenind motivate intrinsec si isi dezvolta capacitate de ascultare,cooperare,implicare active in rezolvarea independenta a unei sarcini;
- La varsta prescolara,activitatea de invatare are o mare incarcatura afectiva.Prezentarea povestilor va fi cu atat mai accesibila cu cat vor fi prezentate intr-o forma mai atractiva, mai interesanta.

CONCLUZII

Literatura este un tărâm de basm la poarta căruia nu ar trebui niciodată să încetăm să batem. Creatorii ei au ajuns cei mai de seamă bijutieri ai limbii române. Cuvinte meşteşugite, teme şi motive literare respiră, laolaltă, prin porii fiecărei pagini zugrăvite de vârful peniţei lor. E greu să alegi, însă, dintre toate, una singură m-a cucerit pentru totdeauna: copilăria- vârsta sfântă a creatorului.

Lucrarea de faţă cuprinde o experienţă personală fundamentată pe baze ştiinţifice, psihopedagogice, în vederea realizării unui obiectiv fundamental al activităţii de învăţare din cadrul educării limbajului: contributia povestii la dezvoltarea limbajului copiilor prescolari.

Lucrarea tratează problema dezvoltarii limbajului prin activităţile de povestire. Prin aceste activităţi, se realizează nu numai îmbogăţirea vocabularului prin stocare de cuvinte, ci şi utilizarea cuvintelor noi în contexte diferite, operarea cu aceste cuvinte.

În literatura pedagogică, rolul limbajului în evoluţia personalităţii nu constituie o preocupare constantă. Se impune deci includerea limbajului ca latură a procesului educaţional în general şi elaborarea unei metodologii de dezvoltare a limbajului şi comunicării, a educaţiei prin intermediul acestui aspect pentru că un învăţământ modern nu poate fi conceput fără o reconsiderare a rolului comunicării.

Despre răspunderea pe care o are educarea faţă de cuvântul ce trebuie să fie însuşit de preşcolar, ar trebui să se aibă în vedere îndrumările marelui poet Tudor Arghezi:
„*Răspunzi întâi faţă de graiul miilor de ani ajunşi până la călimara ta. Neştiutorii de carte, plugarii au scris cu băţul pe nisip "MIORIŢA"... Le eşti tuturor dator şi te-ai angajat punându-ţi condeiul pe sfânta albă hârtie şi să-l întâmpini neaparat şi să nu ieftineşti comoara primită."*

Activitatea de povestire exercită o influenţă multilaterală asupra personalităţii, contribuind la educaţia cognitivă, estetică şi etică a acestuia.

Povestirea joacă un rol foarte important în dezvoltarea vocabularului la preşcolari.

Pentru a reține mai ușor întâmplările petrecute în povestea predată trebuie sa le prezentăm celor mici imagini cu momentele cele mai importante din poveste sau cu ajutorul calculatorului să vizioneze povestea.

Cu ajutorul povestirii, copiii își dezvoltă gândirea, învață să comunice cu cei din jur folosind cuvintele noi învățate.

Însușirea vorbirii începe în familie și se continuă în grădiniță unde se însușesc tehnici diverse de comunicare. Limbajul este un mijloc de comunicare și de cunoaștere.

În preșcolaritate, cadrele didactice au obligația de a stimula permanent comunicarea între copiii, de a ține seama de nevoile comunicării spontane a acestora și intervenind pentru corectarea stilului, clarificarea ideilor formulate de copii.

În activitățile cu cei mici îmbinăm elementul instructiv – educativ cu cel distractiv.

Spiritul de observaţie, gândirea, exprimarea se formează şi se dezvoltă în cadrul unui proces de învăţare de durată, din care fac parte, în mod implicit, şi activitatile de povestire.

Am reuşit să-i deprind pe copii să observe, să gândească, să argumenteze şi să se exprime corect, logic, deci să cunoască activ lumea şi viaţa.

Observatiile pe care le-am cules imi permit sa afirm ca prin intermediul povestirii este influentata pozitiv dezvoltarea gandirii,a capacitatii de investigatie a prescolarilor.

În concluzie la partea de cercetare efectuată cu preșcolarii am observat rolul important pe care îl joacă povestirea în viața copilului. După cum se observă din diagramele realizate, copiii au atins obiectivele propuse.

BIBLIOGRAFIE

1. Ausubel, D. Robinson, F., (1981), *Învățarea în școală*, EDP, București.

2. Cerghit, Ioan, (2006), *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași.

3. Cerghit, Ioan, (1976), *Metode de învățământ*, EDP, București.

4. Cosmovici, Andrei, (1996), *Psihologia generală*, Editura Polirom, Iași.

5. Crețu, Tinca, (2007), *Psihologia vârstelor*, Editura CREDIS, București.

6. Cucoș, Constantin, (1996), *Pedagogie*, Editua Polirom, Iași

7. De Landsheere, G., (1975), *Evaluarea continuă a elevilor și examenele. Manual de docimologie*, EDP, București.

8. *Dicționar de pedagogie*, (1979), EDP, București.

9. Dumitrana Magdalena, (2001), *Educarea limbajului în învățamântul preșcolar*,vol.2 Comunicarea scrisa.

10. Dumitru, Gherghina, (2007), *Metodica activităților instructiv- educative în învățământul preprimar*, vol. I, Editura Didactica Nova, Craiova.

11. Dumitru, I. (2001), *Dezvoltarea gandirii critice si invatarea eficienta*, Editura de Vest,Timisoara.

12. Florica Mitu, Stefania Antonovici,(2005), *Metodica activitatilor de educare a limbajului in invatamantul prescolar*,Editura Humanitas,Bucuresti.

13. Golu, M., (2000), *Fundamentele psihologiei*, Editura Fundației României de Mâine, București.

14. Hâvârneanu, Cornel, (2000), *Cunoașterea psihologiei a persoanei*, Editura Polirom, Iași.

15. Ilie, Vali, (2007), *Metodica activităților instructiv- educative în învățământul preprimar*, vol. I, Editura Didactica Nova, Craiova.

16. Jinga Ioan, Istrate Elena, (2006*), Manual de Pedagogie*, Editura All, București.

17. Lăzărescu Păișі Mihaela, Ezechil Liliana, (2011), *Laboratorul preșcolar*, Editura V & I INTEGRAL, București

18. Lăzărescu Păișі Mihaela, (2011), *Metodologia cercetării științifice în învățământul primar și preșcolar*, Editura Paralela 45, Pitești

19. Mătăsaru, Maria, (2008), *Secrete metodice în didactica preșcolară*, Editura Romived Publishers, Bacău.

21.Sîrghie Anca, *Metodica predării limbii și literaturii române pentru învățământul preșcolar și primar* , Editura Alma Mater, Sibiu, 2009.

ANEXE

ANEXA 1

Fisa de evaluare initiala (anexa 1)

1.Recunoaste povestile pe baza imaginilor ilustrate!

2.Numeste personajele pozitive din fiecare poveste!

3.Cu cine ai vrea sa semeni din aceste povesti si de ce?

Fisa de lucru evaluare continua (anexa 2)

1.Uneste fiecare personaj cu povestea din care face parte:

2.Povesteste un fragment din povestea preferata!

3.Spune care sunt personajele preferate si argumenteaza raspunsul!

Fisa de lucru-DLC-evaluare continua
Anexa 3

1.Recunoaste povestile.
2.Denumeste personajele preferate din povesti.

2.Deseneaza o secventa preferata dintr-o poveste si argumenteaza alegerea facuta.

Fisa de lucru-DLC-evaluare continua

-In lumea povestilor-
Anexa 4

1.Denumeste imaginile si recunoaste povestile din care fac parte.

2.Povesteste un fragment dintr-o poveste.

2.Deseneaza personajele preferate din cele trei povesti.

Fisa de lucru-DLC-evaluare continua-Anexa 5

1.Coloreaza personajele preferate.
2.Taie cu o linie personajele pe care nu le preferi.

2.Uneste imaginea cu litera corespunzatoare.

L O C S P I

Fisa evaluare finala(anexa 6)

GRĂDINIȚA CU P. P.NR.1 VIDELE

NUMELE:

EDUCAREA LIMBAJULUI

1.Recunoaşte personajele,poveştile din care fac parte.

2.Alege şi încercuieşte personaje pozitive şi negative.

3.Povesteşte pe scurt acţiunea din imagine.

4.Formulează o propoziţie cu unul din cuvintele:lup,Scufiţa-Roşie, capră, iezi.

CALIFICATIV ACORDAT:

CATEGORIA DE ACTIVITATE:EDUCAREA LIMBAJULUI

CONŢINUTURI ÎNSUŞITE:

*****recunoaşterea şi denumirea povestirii prezentată în imagini;

*****reproducerea conţinutului unei poveşti cu redarea succesivă a întâmplărilor din poveste;
*propoziţii simple şi propoziţii dezvoltate;
*utilizarea în vorbire a prepoziţiilor:cu,de,în la,pe,pentru,sub,peste; *utilizarea în vorbire a conjuncţiilor:că,să,dar,dacă,sau;
*exprimarea corectă folosind timpurile verbelor la timpurile.prezent,trecut, viitor;
*redarea conţinutului unui fragment dintr-o poveste,nuanţând vocea.

COMPORTAMENTE:-denumeşte povestea din imagini;

-reproduce conţinutul unui tablou dintr-o poveste; -enumeră personajele din povestea pe care o redă; -motivarea alegerii şi asemănării cu un personaj.

TIPUL DE ACTIVITATE: „CONTINUĂ POVESTEA" CONCURS

ITEMI:1. Cum se numeşte povestea din imagini?

2.Povesteşte tabloul ales!

3.Ce personaje are povestea din imagini?

4.Cu cine ai vrea să semeni din această poveste şi de ce?

REZULTATE EVALUARE:

***COMPORTAMENT ATINS – 4 ITEMI *COMPORTAMENT ÎN DEVENIRE – 2, 3 ITEMI *COMPORTAMENT ABSENT – 1 ITEM**

Fisa de observatie (anexa 7)

Numele copilului.....

Varsta.....

1. A retinut in timpul povestirii de catre educatoare titlurile povestilor:
   a) Capra cu trei iezi ;
   b) Alba-ca-Zapada;
   c) Scufita Rosie.
2. Recunoaste povestile pe baza imaginilor prezentate :
   a) Capra cu trei iezi ; 6 imagini
   b) Alba-ca-Zapada; .. 8 imagini
   c) Scufita Rosie .. 8 imagini
3. Povesteste cu ajutorul educatoarei momentele sugerate de imaginile din povestile:
   a) Capra cu trei iezi ;
   b)Alba-ca-Zapada;
   c) Scufita Rosie.
4. Se exprima corect folosind propozitii simple cu referire la continutul povestilor :
   a) Capra cu trei iezi ;
   b) Alba-ca-Zapada;
   c) Scufita Rosie.
5. Selecteaza imagini care fac parte din aceeasi poveste
   a) Capra cu trei iezi ;
   b) Alba-ca-Zapada;
   c) Scufita Rosie .
6. Pozitioneaza personajele in ordinea aparitiei acestora in povestile:
   a) Capra cu trei iezi ;
   b) Alba-ca-Zapada ;
   c) Scufita Rosie.
7. Interpreteaza in pereche o secventa la alegere din povestile:
   a) Capra cu trei iezi ;
   b) Alba-ca-Zapada;
   c) Scufita Rosie.

PROIECT DIDACTIC

Grupa: mijlocie

Educatoare:Niculae Giorgiana

Tema anuală: ,,Cum este, a fost și va fi pe Pământ”

Proiect :,,Animale sălbatice”

Domeniul experențial: Limbă și comunicare

Categoria de activitate:Educarea limbajului

Mijloc de realizare:Povestirea educatoarei

Subiectul activității: ,,Coliba iepurașului”-poveste populară

Tipul activității: mixtă

Scop: Dezvoltarea creativității și expresivității limbajului oral

Obiective :

O1. -Să numească titlul poveștii;

O2.- să povestească un moment îndrăgit din poveste pe baza imaginilor;

O3.- să formuleze propoziții cu cuvintele/expresiile noi întâlnite în poveste;

O4. -să clasifice personajele în pozitive(fapte bune) și negative(fapte rele);

O5. -să găsească alt sfârșit poveștii prezentate;

O6. -să integreze povestea într-un set de povești cu conținut asemănător;

O7. –să interpreteze roluri, imitând personaje din povestea ascultată;

Strategia didactică:

Metode și procedee: conversația, povestirea, explicația, jocul de rol

Resurse materiale: iepuraș din pluș, culegere de texte,, Povești populare”, imagini, siluete de animale, cuburi mari și mici.

Forme de organizare: frontal, individual

Durata:25-30 minute

Bibliografie:

1. Angelica Hobjilă, ,,Didactica activităților de educare a limbajului”, curs;
2. Monica Lespezeanu, „Tradițional și modern în învățământul preșcolar-o metodică a activităților instructiv-educative în grădinița de copii”, Editura Omfal Esențial, București, 2007, Ediția a II-a revăzută;
3. Revista ,,Învățământul preșcolar și primar”, nr. 1-2/2013, Editura Arlequin

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

Nr. Cr.	Secvența didactică	O.	Conținutul științific	Strategii didactice			Evaluare
				Metode și procedee	Mijloace didactice	Forma de realizare	
1.	Momentul introductiv		-asigurarea condițiilor optime pentru desfășurarea activității, pregătirea materialelor ce vor fi utilizate, aranjarea copiilor în semicerc				
2.	Captarea atenției		-voi prezenta sub formă de surpriză un coșuleț în care se află un iepuraș de pluș, o carte de povești și un set de imagini. În paralel se face și intuirea materialelor ce vor fi folosite în activitate.	Conversația	Coșuleț cu planșe din povești, iepuraș de pluș, carte de povești	Frontal, individual	Orală-evaluez capacitatea copiilor de a descoperi și intui materiale necesare desfășurării activității
3.	Anunțarea subiectului și a obiectivelor		-Iepurașul ne roagă să aflăm din această carte ce a pățit el pe când era vecin cu vulpea. Povestea se numește,,Coliba iepurașului”-o poveste care s-a transmis din om în om, dintr-un loc în altul, până a ajuns în această carte, iar acum a poposit la noi	Conversația		frontal	Orală- evaluez capacitatea copiilor de a asculta cu atenție și de a reține titlul poveștii

			în grădiniță.				
4.	Dirijarea învățării/Povestirea propriu-zisă	O 1	Un copil va repeta titlul povestirii, apoi voi povesti punctând succesiunea episoadelor și a imaginilor concomitent cu textul. Voi explica în același timp cuvintele și expresiile noi (pridvor, laviță, pinten, a o sfecli, a o lua la sănătoasa). Momentele povestirii: 1.Iepurașul și-a construit o casă din coajă de tei, iar vulpea o casă din gheață; 2. Casa vulpii s-a topit când a venit primăvara și a venit sa-l roage pe iepuraș s-o primească- în curtea lui, apoi în pridvor, apoi în colibă; 3. Vulpea ajunge să stea pe cuptor, iar pe iepuraș îl gonește din casă; 4. Iepurașul plânge și cere ajutor câinilor, dar nu reușesc; 5. Îi sare în ajutor și	Povestirea educatoarei	Carte de povești și imagini reprezentative	frontal	Orală- evaluez capacitatea copiilor de a asculta și de a reține conținutul poveștii,;

			lupul, dar nu reușește s-o gonească; 6. Și ursul încearcă, dar nici el nu reușește să gonească vulpea din casa iepurașului; 7.Apare cocoșul cu pinten roș , cu o coasă pe umăr și reușește s-o sperie pe vulpe., apoi se mută împreună cu iepurașul în căsuța din coajă de tei.				
5.	Fixarea/obținerea performanței	O 2 O 4 O 3 O 6.	Copiii vor relua momentele povestirii și vor reda conținutul pe baza imaginilor. Vor fi identificate personajele , se redă dialogul dintre iepuraș și celelate personaje, se va specifica cine fuge și cine reușește să alunge vulpea din coliba iepurașului, se vor enumera câteva caracteristici care rezultă din comportamentul lor, se vor folosi cuvintele noi și în alte contexte pentru a le înțelege mai bine.	Convorbirea , povestirea copiilor, Convorbirea	Imagini reprezentând scene din poveste	individual	Orală- evaluez capacitatea copiilor de a ordona imaginile din poveste respectând succesiunea întâmplărilor, de a răspunde la întrebări, de a formula propoziții cu cuvintele/expresiile noi din poveste Orală - evaluez capacitatea de a integra povestea într-o serie de povești cunoscute

			-Copiii vor integra povestea într-o serie de povești cunoscute de ei și în care au întâlnit ca personaj vulpea. („ Ursul păcălit de vulpe”; „Iedul cu trei capre”;„Găinușa cea moțată”). Se va scoate în evidență ce fel de personaj este vulpea, cum au reușit celelate personaje să scape de viclenia ei.				
6.	Asigurarea retenției și a transferului		Copiii vor fi solicitați să găsească alt final al poveștii și soluții pentru a o ajuta și pe vulpe să nu-l mai necăjească pe iepuraș.	Jocul de rol		individual	-evaluez capacitatea copiilor de a interpreta un rol
7.	Încheierea activității		Voi face aprecieri privind modul de participare al copiilor la activitate. Activitatea se finalizează prin interpretarea cântecului: „Iepurașul țup”				

PROIECT DIDACTIC

UNITATEA DE INVATAMANT:Grădiniță cu Program Prelungit Nr.1 Videle

EDUCATOARE:Niculae Giorgiana

CATEGORIA DE ACTIVITATE : Educarea limbajului

TEMA : "Întâmplare în pădure"

MIJLOC DE REALIZARE : Poveste creată de copii cu început dat.

TIPUL DE ACTIVITATE :Fixare de deprinderi

OBIECTIV FUNDAMENTAL

Formarea deprinderilor copiilor de a crea scurte povestiri originale ; exersarea competenţelor de utilizare a elementelor expresive de limbaj ;

OBIECTIVE OPERAŢIONALE

Cognitive : - să poată continua într-un mod personal firul naraţiunii al cărui început este dat de educatoare cu ajutorul planşelor;
- să se exprime clar, cursiv şi logic utilizând expresii şi formule specifice povestirilor;
- să-şi valorifice reprezentările despre anotimpul toamna;

Afective : - să folosească un ritm , o accentuare a cuvintelor , un ton şi un timbru plăcut , atrăgător ;
- să-şi dezvolte fluenţa şi expresivitatea în exprimare;
- să perceapă favorabil trecera de la statutul de ascultător la cel de povestitor;

Psihomotorii : - să reprezinte cu ajutorul limajului plastic şi deprinderilor practice momente din conţinutul povestirii;

STRATEGIA DIDACTICĂ

a) **Mijloace de învăţământ :** imagine suport pentru începutul povestirii (trei planşe)

b) **simbo**luri pentru recompensarea activităţii copiilor

b) **Metode şi procedee:** tradiţionale: povestirea, explicaţia, surpriza, demonstraţia , exerciţiul;

activ – participative: brainstormingul, problematizarea;

EVENIMENTUL DIDACTIC	CONŢINUTUL ŞTIINŢIFIC		STRATEGIA DIDACTICĂ	EVALUARE
	Activitatea educatoarei	**Activitatea copiilor**		
I**. MOMENTUL ORGANIZATORIC**	-crearea condiţiilor favorabile desfăşurării activităţii : - aranjarea mobilierului în formă de semicerc- două subgrupe; -pregătirea planşelor; * controlul ţinutei copiilor	-se implică în acţiunile de pregătire a activităţii	-explicaţia -exerciţiul	-se evaluează spiritul organizatoric
III.CAPTAREA ATENŢIEI	-Copiii sunt anunţaţi că vor avea o activitate de **educarea limbajului.** -Se prezintă copiilor o "*trăistuţă"* cu motive ţărăneşti, în care sunt nişte cărţi de poveşti .	-receptează categoria de activitate -urmăresc atent explicaţiile şi aşteaptă să vadă ce ascunde trăistuţa.	-explicaţia -surpriza	
IV.REACTUALIZAREA CUNOŞTINŢELOR	-câţiva copii care stăpânesc limbajul scris sau recunosc povestea după imagini sunt invitaţi să aleagă un pliant şi să citească ce scrie pe el. (sunt titlurile unor poveşti)sau să recunoască povestea după imagini. - Printr-un brainstorming li se cere copiilor să spună : 1.*Ce alte poveşti mai ştiu ?* *2.Sub ce formă au cunoscut aceste poveşti?.*	-citesc titlurile de poveşti; -enumeră poveştile cunoscute; -explică modul de învăţare a pov. (povestite sau citite de educatoare, audiate de pe disc,create de ei;).	-exerciţiul -brainstormingul	-sunt evaluate cunoştinţele copiilor despre pov. învăţate
V.ANUNŢAREA TEMEI	-Azi, **vom compune împreună o Poveste , poveste ce o vom scrie şi noi într-o carte de poveşti pentru copii.**<u>În poveste vom prezenta o întâmplare care se petre-</u> <u>ce într-o zi frumoasă de toamnă, ,într-</u>	-ascultă explicaţiile şi percep modul de derulare a activităţii	-explicaţia -povestirea	

VI. DIRIJAREA ÎNVĂŢĂRII	un sat de la poalele munţilor Carpaţi, cu case mici şi îngrijite, ascunse printre brazi .Pentru a avea mai multă inspitaţie în compunerea poveştii v-am adus 3 planşe . Prezentarea pe rând a planşelor - **Planşa I :** -Ce vedeţi în această planşă?(o fetiţă , o căsuţă); - Ce are fetiţa în mână?(un coşuleţ); -Oare unde pleacă fetiţa? **Planşa II:** - Unde a ajuns fetiţa?(în pădure); - Ce face? (culege ciuperci); **Planşa III:** - Ce vedeţi în această planşă? - Ce s-a întâmplat cu fetiţa?(plânge); - De ce plânge fetiţa? - După expirarea timpului de gândire fiecare copil va trebui să dea un răspuns la această întrebare : De ce plânge fetiţa?Fiecare răspuns trebuie să fie diferit .Toate răspunsurile vor fi înregistrate. După ce am aflat părerile voastre referitoare la motivele care au făcut-o pe fetiţă să plângă vom încerca să compunem singuri o poveste , în care trebuie să avem grijă să înceapă cu a fost odată ..... ca toate poveştile.Să	- copiii răspund la întrebările puse de educatoare -copiii dau nume şi după expirarea timpului de gândire spun , pe rând ,de ce plângea fetiţa. - copiii ascultă	-povestirea - brainstorming	- răspunsurile vor fi scrise

	stabilim locul , personajele ,acţiunea etc.şi să aibă o parte de încheiere ca toate poveştile. Astfel că: A fost odată ca niciodată , a fost odată o fetiţă pe care o chema Sanda .Ea locuia împreună cu părinţii într-o căsuţă frumoasă şi îngrijită la polele Munţilor Carpaţi.Într-o zi frumoasă de toamnă Sanda i-a spus mamei: - Mămico, te rog să-mi dai voie să plec în pădure cu prietenii mei să culegem ciuperci. -Du-te ,i-a zis mama, dar să ai grijă să nu te rătăceşti , să nu vorbeşti cu persoane necunoscute şi să te întorci devreme acasă. A plecat Sanda cu prietenii ei în pădure împreună cu prietenii ei .Aici era foarte frumos .Pe jos era aşternut un covor de frunze uscate care foşneau sub greutatea corpului,păsărelele încă mai cântau vesele şi zburau din creangă în creangă. La un moment dat, Sanda a găsit o poieniţă în care erau multe ciuperci şi a început să culeagă bucuroasă gândindu-se cât de fericită va fi mama ei când va duce acasă un coşuleţ plin cu ciuperci. În timp ce copiii povestesc, se urmăreşte şi se intervine în cazul în care relatarea lor este lipsită de logică, de sens sau se abat de la tema respectivă. În continuare vor fi numiţi şi alţi copii care doresc să povestească în maniera lor. Se apreciază sfârşitul fiecărei povestiri şi se subliniază ceea ce	instrucţiunile educatoarei. - copiii ascultă începutul poveştii prezentat de educatoare -copiii continuă povestea in funcţie de propria imaginaţie	-povestirea -problematizarea -conversaţia -exerciţiul	-se evluează competenţele de exprimare

	corespunde mai bine temei. În încheiere se apreciază cea mai bună povestire creată şi modul cum au colaborat copiii din fiecare grup. -în timp ce copiii povestesc, educatoarea îi urmăreşte cu atenţie şi intervine când este nevoie . -după fiecare povestire este apreciată continuarea găsită înce- putului dat ; -după fiecare povestire se sugerea- ză o nouă direcţie de dezvoltare a povestirii. *Se solicită povestitorilor să găsească un titlu pentru povestea creată motivându-l ; *Se alege cel mai potrivit titlu ; *Se fac aprecieri asupra origina- lităţii creaţiilor şi frumuseţii redării; *Sunt precizate alte direcţii de dezvoltare a povestirii ; *Se construiesc propoziţii cu cu- vinte şi expresii frumoase folosite de povestitori ; Se fac aprecieri asupra activităţii copiilor şi se exprimă bucuria reuşitei.	Copiii povestesc pe rand -ascultătorii recepţionează naraţiunea fiecărui povestitor. -sunt antrenaţi în aprecieri asupra povestirilor colegilor . -formulează titluri -fac aprecieri -îşi exprimă păre- rile despre colegii povestitori; -constuiesc propoziţii;	-explicaţia -problemati- zarea -exerciţiul -explicaţia	-se eva- luează puterea de sinte-ză; vo- lumul de reprezentări despre obiceiul colinda- tului; impactul pe care l-a avut acest exerciţiu de limbaj;
VI. EVALUAREA **VII. ÎNCHEIEREA ACTIVITĂŢII**				